

LAHDEN AMMATTIKORKEAKOULU
Lahti University of Applied Sciences

”NO EI MUSTA MITÄÄN JUOPPOO KYLLÄ TUU”

Toisen asteen ammattioppilaitoksen opiskelijoiden kokemuksia
päihdekasvatuksellisesta Selväpää-ohjelmasta

LAHDEN
AMMATTIKORKEAKOULU
Sosiaali- ja terveysala
Hoitotyön koulutusohjelma
Hoitotyön suuntautumisvaihtoehto
Opinnäytetyö
Kevät 2013
Maria Mielonen
Jenna Mykrä

Lahden ammattikorkeakoulu
Hoitotyön koulutusohjelma

MIELONEN, MARIA & MYKRÄ, JENNA:

”No ei musta mitään juoppoo kyllä tuu”

Toisen asteen ammattioppilaitoksen opiskelijoiden kokemuksia päihdekasvatuksesta Selväpää-ohjelmasta

Hoitotyön suuntautumisvaihtoehdon opinnäytetyö, 57 sivua, 25 liitesivua

Kevät 2013

TIIVISTELMÄ

Tämän opinnäytetyön tavoitteena oli selvittää toisen asteen ammattioppilaitoksen opiskelijoiden kokemuksia Selväpää-ohjelman havahdutustunnista. Selväpää-ohjelma on Myllyhoitoyhdistys ry:n järjestämää nuorille suunnattua päihdekasvatusta. Toisen asteen ammattioppilaitosten ensimmäisen vuosikurssin opiskelijoiden havahdutustunnilla jaetaan tietoa ja pohditaan päihderiippuvuutta sairautena sekä oman terveyden ja hyvinvoinnin edistämistä. Opinnäytetyön tarkoituksena oli tuottaa tietoa, jonka pohjalta Selväpää-ohjelmaa voidaan parantaa ja koulutus-
tuokioiden toteutuksia saadaan kohtaamaan entistä paremmin nuorten kokemus-
maailmaa. Opinnäytetyö tehtiin toimeksiantona Myllyhoitoyhdistys ry:lle.

Tutkimus toteutettiin kvalitatiivisella eli laadullisella menetelmällä. Aineisto hankittiin avoimella haastattelulla haastattelurunkoa käyttäen. Tutkimukseen osallistui 11 ammattioppilaitoksen opiskelijaa, jotka olivat osallistuneet Myllyhoitoyhdistys ry:n Selväpää-tunneille. Aineisto analysoitiin induktiivisella sisällönanalyysillä.

Aineistosta nousi esiin opiskelijoiden kokemuksia tunne-, tieto- ja motivaatiotasolla. Tunnetason kokemuksiin kuuluivat haastateltavien opiskelijoiden positiiviset ja kielteiset tunnekokemukset. Tietotason kokemukset sisälsivät lisääntyneen, muuttumattoman ja puutteelliseksi koetun päihdetietämyksen. Haastateltavien motivaatiotason kokemuksissa aineistosta nousi esiin salliva ja kielteinen asenne päihteisiin sekä ristiriitaisia asenteita päihdekasvatusta kohtaan.

Tuloksista voidaan todeta, että nuorten tietämys lisääntyi ja että nuoret kokivat oman osallisuutensa päihdekasvatuksessa tärkeäksi. Myllyhoitoyhdistys voi hyödyntää tutkimustuloksia Selväpää-ohjelman kehittämisessä. Tulokset osoittavat Selväpää-ohjelman vaikuttaneen nuoriin tunnepuolella. Selväpää-tunnit vaikuttavat olevan oikeanlainen väylä nuorten maailmaan, koska nuoret kokevat tulleen tunneilla kohdatuiksi ja kuulluiksi.

Asiasanat: nuoret, päihdekasvatus, ehkäisevä päihdetyö, kokemukset, päihteet

Lahti University of Applied Sciences
Degree Programme in Nursing, Registered Nurse

MIELONEN, MARIA & MYKRÄ, JENNA:

“Well I ain’t gonna be an alcoholic”

Secondary vocational school students’ experiences of substance educational Soberhead programme

Bachelor’s Thesis in Nursing, 57 pages, 25 pages of appendices

Spring 2013

ABSTRACT

The goal of this Bachelor’s Thesis was to examine secondary vocational school students’ experiences of Soberhead programme’s lesson. Soberhead programme is alcohol and drug education for adolescents, arranged by Myllyhoitoyhdistys ry. Vocational school’s first class students’ lessons include information and conversation about substance addiction as an illness and one’s health and wellbeing promotion. The purpose of this thesis was to produce information that Myllyhoitoyhdistys can utilize in developing Soberhead programme. The thesis was made as an assignment for Myllyhoitoyhdistys ry.

The study used a qualitative method. The material was obtained with an open interview using an interview frame. 11 students who had taken part in Soberhead lesson participated in this study and the material was analyzed with an inductive content analysis.

From the material rose students’ experiences on emotional, informational and motivational levels. The emotional level included the positive and the negative emotional experiences. The informational level included experiences in increased, invariable and inadequate knowledge in substances. The motivational level experiences of the interviewees showed allowing and denying attitudes towards intoxicants and contradictive attitudes towards substance education.

The results also showed that the knowledge of students had increased and their involvement in education was important. Myllyhoitoyhdistys can utilize the results in developing the Soberhead programme. It was shown that Soberhead programme impacted the students’ emotional side. Soberhead lessons seem to be the right way to young people’s world, because the young experienced that they were recognized and heard.

Key words: adolescent, substance education, preventive work, experiences, substances

SISÄLLYS

1	JOHDANTO	1
2	PÄIHTEET JA RIIPPUVUUS	2
2.1	Alkoholi ja sen käyttö Suomessa	2
2.2	Huumausaineet ja niiden käyttö Suomessa	3
2.3	Riippuvuus	4
3	PÄIHTEIDEN KÄYTTÖ NUORUUDESSA	7
3.1	Päihteidenkäyttöön vaikuttavia tekijöitä nuoruudessa	7
3.2	Päihteidenkäytön vaikutuksia nuoreen	9
4	EHKÄISEVÄ PÄIHDETYÖ	10
4.1	Ehkäisevä päihdetyö	10
4.2	Päihdekasvatus	11
5	MYLLYHOITUYHDISTYS JA SELVÄPÄÄ-OHJELMA	13
5.1	Myllyhoito	13
5.2	Selväpää-ohjelma	14
6	OPINNÄYTETYÖN TARKOITUS JA TAVOITTEET	18
7	TUTKIMUKSEN TOTEUTTAMINEN	19
7.1	Tutkimusmenetelmä	19
7.2	Tutkimukseen osallistujat ja aineiston keruu	20
7.3	Aineiston käsittely ja analyysi	22
8	TULOKSET	26
8.1	Affektiiviset kokemukset	27
8.1.1	Positiiviset tunnekokemukset	27
8.1.2	Kielteiset tunnekokemukset	30
8.2	Kognitiiviset kokemukset	31
8.2.1	Lisääntynyt päihdekognitio	31
8.2.2	Muuttumaton päihdekognitio	33
8.2.3	Puutteelliseksi koettu päihdekognitio	34
8.3	Konatiiviset kokemukset	35
8.3.1	Salliva asenne päihteitä kohtaan	35
8.3.2	Kielteinen asenne päihteisiin	37
8.3.3	Ristiriitaiset asenteet päihdekasvatusta kohtaan	40

9	POHDINTA	42
9.3	Tulosten tarkastelu	42
9.4	Tutkimuksen eettisyys	47
9.5	Tutkimuksen luotettavuus	48
9.6	Johtopäätökset	49
9.7	Jatkotutkimusaiheet	50
	LÄHTEET	52
	LIITTEET	58

1 JOHDANTO

2000-luvulla nuorten alkoholin käytössä on ollut positiivinen suunta, nuorten alkoholin käyttö on vähentynyt ja raittius yleistynyt. Nuorten humalajuominen on vähentynyt, mutta nuorten asenteet alkoholia kohtaan ovat myönteisiä ja alaikäisten nuorten alkoholin käyttö yleistä. Yhä useammat nuoret kokevat alkoholin käytön myönteisenä ja normaaliin elämään kuuluvana asiana. (Raisamo, Pere, Lindfors, Tiirikainen & Rimpelä 2011, 45.) Suomessa nuorten huumeiden käyttö on kuitenkin vähäisempää kuin monessa muussa Euroopan maassa (Metso, Ahlström, Huhtanen, Leppänen & Pietilä 2009, 3). Suomessa nuori ikä ja syrjäytyminen ovat sidoksissa huumeiden käyttöön (Tanhua, Virtanen, Knuuti, Leppo & Kotovirta 2011, 57 - 58).

Ehkäisevällä päihdetyöllä pyritään vaikuttamaan muun muassa päihteitä koskeviin asenteisiin, tietoihin, päihteiden käyttötapoihin ja haittoihin (Stakes 2006, 9 - 10). Nuorten parissa tehtävässä päihdetyössä erityisesti kasvatuksellinen näkökulma on suuressa roolissa. Nuorille suunnatussa päihdetyössä on huomioitava kohde-ryhmän ikä ja kehitysaste, jotta siitä olisi mahdollisimman paljon hyötyä nuorille. (Pylkkänen, Viitanen & Vuohelainen 2009, 12.) Päihdetyötä pyritään kehittämään koko ajan toimivammaksi ja tehokkaammaksi niin Suomessa kuin ulkomailla. Nykyisissä mielenterveyteen ja päihteisiin liittyvissä suunnitelmissa ja strategioissa painotetaan ennaltaehkäisevän työn tärkeyttä.

Myllyhoitoyhdistys ry:n Selvää-ohjelma on nuoriin kohdistuvaa ennaltaehkäisevää päihdetyötä, minkä vuoksi opinnäytetyön aihe on ajankohtainen ja tärkeä. Tämä opinnäytetyö perehdyttää lukijansa Myllyhoidolliseen pedagogiikkaan ja nuorten kokemuksiin Myllyhoitoyhdistys ry:n Selvää-ohjelmasta. Opinnäytetyön aihe on hoitotyön näkökulmasta tärkeä, koska se selvittää nuorten kokemuksia päihdekasvatuksesta. Kokemusten perusteella päihdekasvatusta voidaan kehittää vastaamaan entistä paremmin nuorten kokemusmaailmaa ja sitä kautta vaikuttamaan nuoriin paremmin. Tätä kautta voidaan edistää suomalaisten nuorten terveyttä ja hyvinvointia.

2 PÄIHTEET JA RIIPPUVUUS

Päihteet voidaan määritellä aineiksi, joiden keskushermostovaikutuksista johtuen aiheutuu aineen käyttäjälle korjaantuvia käyttäytymisoireita tai psykologisia muutoksia. Yleensä päihteitä käytetään nautintoa tai huumausta tavoitellen. Päihteistä aiheutuvat miellyttävät, psyykkiset vaikutukset altistavat ihmisiä käyttämään päihteitä toistuvasti. Päihteet voidaan karkeasti jakaa alkoholiin ja huumeisiin. Päihteillä on useita erilaisia käyttötapoja ja ne vaihtelevat aineista riippuen. Myös se, miten ja kuinka voimakkaasti päihde vaikuttaa, riippuu aineesta sekä käyttömäärästä. (Kiianmaa & Hyytiä 2003, 110.) Päihteisiin kuuluvat myös nikotiinituotteet, esimerkiksi tupakka, mutta niiden käsittely on jätetty tästä opinnäytetyöstä pois, koska Selvää-ohjelman tunneilla ei puhuta toisen asteen opiskelijoille nikotiinituotteista.

2.1 Alkoholi ja sen käyttö Suomessa

Alkoholi eli etanoli luokitellaan lamaavaksi lääkeaineeksi. Alkoholilla on ihmiskehossa huumaava vaikutus. Humalataila syntyy, kun alkoholi vaikuttaa hermosolujen toimintaan etenkin keskushermostossa. Alkoholi vaikuttaa ihmiseen muuttamalla käyttäytymistä, suorituskykyä ja mielentilaa. Pieninä määrinä alkoholi vilkastuttaa joitakin hermoston toimintoja. Kun alkoholipitoisuus veressä nousee, alkoholin lamaava vaikutus syvenee ja häiritsee yhä useampia toimintoja. (Kiianmaa 2003, 120 - 131.) Viime vuosina alkoholin kokonaiskulutus asukasta kohden on kasvanut. Etenkin mietojen alkoholijuomien käyttö on lisääntynyt. (Terveiden ja hyvinvoinnin laitos 2012b.)

Nuorten terveystapatutkimuksesta (Raisamo ym. 2011, 45) kävi ilmi, että nuorten alkoholin käytössä on tapahtunut positiivinen muutos: nuorten alkoholin käyttö on vähentynyt ja raitius tullut yleisemmäksi 2000-luvulla. Nuorten humalajuominen on vähentynyt, mutta alaikäisten alkoholin käyttö on kuitenkin yleistä ja nuorten asenne on alkoholimyönteinen. Yhä useammat nuoret kokevat alkoholin myönteisenä ja normaaliin elämään kuuluvana asiana. Tämä on nähtävissä myös vuosien 2010 ja 2011 Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen kouluterveyskyselyssä. Kyselyn tulosten mukaan ammatillisten oppilaitosten 1. ja 2. vuositasen alle 21-vuotiaista opiskelijoista noin joka neljäs käytti alkoholia kerran viikossa tai use-

ammin ja joka kolmas opiskelija kerran kuukaudessa. Kyselyn mukaan itsensä todella humalaan kerran viikossa joi joka kymmenes opiskelija. Lähes kolme neljästä opiskelijasta hyväksyi parin alkoholiannoksen juomisen muutaman kerran viikossa. Yli puolet oli sitä mieltä, että humala kerran viikossa on hyväksyttävää. Tytöistä lähestulkoon puolet ja pojista vajaa kolmannes oli sitä mieltä, että joku heidän läheisistään käyttää heidän mielestään liikaa alkoholia. (Terveyden ja hyvinvoinnin laitos 2012a.)

2.2 Huumausaineet ja niiden käyttö Suomessa

Eri huumausaineet vaikuttavat ihmiseen eri tavoin. Osa huumausaineista vaikuttaa stimuloivasti, eli keskushermostoa kiihottavasti. Stimuloivia aineita ovat esimerkiksi kokaiini sekä amfetamiini ja sen johdannaiset. Toiset huumausaineet rauhoittavat tai lamaannuttavat hermostoa, tällaisia ovat bentsodiatsepiinit ja opiaatit, esimerkiksi morfiini ja heroiini. Huumausaineisiin lasketaan kuuluviksi myös muun muassa kannabistuotteet ja hallusinogeenit, esimerkiksi LSD sekä jotkin tekniset liuottimet. (Kiiänmaa & Hyytiä 2003, 110.)

ESPAD-tutkimuksen (the European School Survey Project on Alcohol and Other Drugs) mukaan Suomessa nuoret käyttävät huumeita vähemmän kuin monessa muussa Euroopan maassa (Metso ym. 2009, 3). Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen Huumetilanne Suomessa 2011 -raportin mukaan huumeiden käyttö ja siihen liittyvien ongelmien tilanne Suomessa on pysynyt melko vakaana viime vuosien aikana (Tanhua ym. 2011, 39 - 44). Suomalaisessa huumausaineiden ongelmakäytössä tyypillistä on alkoholin käyttö oheispäihteenä ja samanaikaisesti esiintyvät mielenterveyden häiriöt. Nuori ikä ja syrjäytyminen liittyvät suomalaisen huumeidenkäyttöön. Huumehoidon tietojärjestelmän mukaan vuonna 2010 yli puolella hoitoon hakeutuneista ensisijaisena päihteenä olivat opiaatit. Muita yleisiä hoitoon hakeutumisen syitä olivat alkoholin, kannabiksen, stimulanttien tai lääkkeiden väärinkäyttö. Buprenorfiini on kasvattanut nousuaan hoitoon hakeutuneiden päähuumeena. (Tanhua ym. 2011, 57 - 58.)

Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen kouluterveyskyselyn vastaajista vain pieni osa kertoi kokeilleensa tai käyttäneensä huumausaineita (Terveyden ja hyvinvoinnin laitos 2012a). Nuorten terveystapatutkimus (2011) osoitti, että sosiaalinen

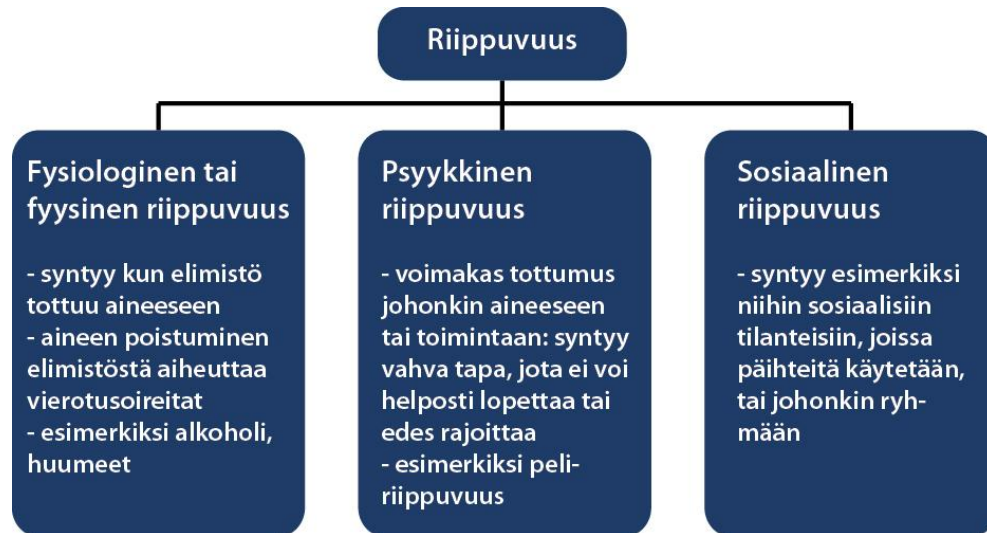
altistuminen huumeille on ollut laskusuunnassa 2000-luvun vaihteesta alkaen vuoteen 2005 asti, jonka jälkeen sosiaalinen altistuminen on lisääntynyt. Terveystapatkimuksessa huumeille altistumista mitattiin niiden ihmisten osuudella, jotka tunsivat ainakin yhden huumeita käyttävän sekä niiden osuudella, joille oli tarjottu huumeita. (Raisamo ym. 2011, 37 - 38.) Vuosien 2010 ja 2011 kouluterveyskyselyyn vastanneista ammatillisten oppilaitosten 1. ja 2. luokan opiskelijoista yli neljännes tiesi nuoria, jotka olivat viimeisen vuoden aikana kokeilleet huumaavia aineita. Reilu kuudennes vastanneista kertoi, että viimeisen vuoden kuluessa joku tuttava tai ystävä on tarjonnut hänelle huumaavia aineita Suomessa. ESPAD-tutkimuksen mukaan tytöt ovat väärinkäyttäneet lääkkeitä poikia enemmän. Useimmat nuoret jättivät kuitenkin lääkkeiden ja alkoholin yhteiskäytön yhden tai kahden kerran kokeiluksi. (Metso ym. 2009, 20 - 21.) Sama tulos on nähtävissä myös Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen kouluterveyskyselyssä. Lisäksi kyselyyn vastaajista pieni osa kertoi käyttäneensä kerran tai useammin lääkkeitä päihitymystarkoituksessa ilman alkoholia. (Terveyden ja hyvinvoinninlaitos 2012a.)

Yksi huomion arvoinen asia huumausaineisiin liittyen on Suomessa kannabiskoikeilujen ja kannabiksen kotikasvatuksen lisääntyminen. Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen huumetilanneraportin (Tanhua ym. 2011, 39 - 44) mukaan kannabiksen käyttöä esiintyi eniten 15 - 34-vuotiaiden keskuudessa. 15 - 69-vuotiaista yli joka kuudes ilmoitti kokeilleensa joskus kannabista. Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen kouluterveyskyselyn mukaan ammatillisten oppilaitosten opiskelijoista yli joka neljäs oli sitä mieltä, että marihuanan polttaminen silloin tällöin on hyväksyttävää ja joka kymmenes vastaajista hyväksyi marihuanan polttamisen säännöllisesti. Joka viides oli kokeillut tai käyttänyt marihuanaa tai hasista yhden kerran tai useammin. (Terveyden ja hyvinvoinnin laitos 2012a.)

2.3 Riippuvuus

Riippuvuus voi syntyä aineeseen tai toimintaan, josta saadaan jonkinlainen fyysinen tai psyykinen hyvänolon tunne. Mitä nopeammin aine tai toiminta aiheuttaa tällaisen tyydyttävän tunteen, sitä helpommin riippuvuus voi syntyä. (Väestöliitto 2012.) Riippuvuus siis liittyy ennen kaikkea siihen kokemukseen, joka riippuvuutta aiheuttavasta aineesta tai toiminnosta syntyy (Koski-Jännes 2009). Päihderiip-

puvainen ihminen ei enää kykene säätämään aineen käyttöä, toleranssi aineeseen kasvaa ja jos aineen käytön lopettaa, siitä aiheutuu käyttäjälle vieroitusoireita (Terveyden ja hyvinvoinninlaitos 2007).

Kuvio 1. Fyysinen, psyykkinen ja sosiaalinen riippuvuus (Väestöliitto 2012)

Riippuvuus voi olla fyysistä, psyykkistä tai sosiaalista (kuvio 1). Fyysinen tai fysiologinen riippuvuus syntyy, kun elimistö tottuu johonkin aineeseen ja aineen poistuminen elimistöstä aiheuttaa vieroitusoireita. Psyykkinen riippuvuus puolestaan on voimakas tottumus johonkin aineeseen tai toimintaan, mistä syntyy vahva tapa, jota ei voi helposti rajoittaa tai lopettaa. Sosiaalinen riippuvuus syntyy esimerkiksi niihin sosiaalisiin tilanteisiin tai johonkin ryhmään, joissa päihteitä käytetään. (Väestöliitto 2012.)

Riippuvuudelle altistavia tekijöitä ovat esimerkiksi perintötekijät, lapsuuteen ja nuoruuteen liittyvät sosiaalisen oppimisen kokemukset tai erilaiset elämänkriisit, joista voi aiheutua reaktiona syntynyt riippuvuus. Riippuvuuden syntymiseen voivat vaikuttaa myös esimerkiksi ympäristöön liittyvät asiat, kuten yksinäisyys tai syrjäytyminen yhteiskunnasta. (Koski-Jännes 2009.) Nuoren aivojen kehitys on vielä kesken, joten nuorelle riippuvuus syntyy nopeammin kuin aikuiselle. Tämä johtuu muun muassa siitä, että jokin aine tai toiminta jättää nuoren aivoihin muistijäljen mielihyvää tuottaneesta asiasta, minkä vuoksi nuori saattaa lopettaa muiden mielihyvää ja nautintoa tuottavien asioiden etsimisen ja tulla riippuvaiseksi mielihyvää tuottaneesta päihteestä. (Väestöliitto 2012.)

Riippuvuus ei koskaan ole ihmiselle yksiselitteinen asia. Vaikka riippuvuuden aiheuttava aine tai toiminto johtaakin nautintoon ja mielihyvään, se tuottaa samalla myös epämiellyttäviä tuntemuksia ja asioita. Riippuvuudesta seuraa usein häpeää ja syyllisyyttä, koska yhteiskunnassamme riippuvuussairaus aiheuttaa edelleen paljon paheksutaa siitä kärsiviä ihmisiä kohtaan. Riippuvuudesta kärsivä ihminen voi kokea huonommuudentunteita, jotka helposti ajavat ihmisen peittelemään riippuvuuttaan ja kieltämään sairautensa. Riippuvuuden salailu usein pahentaa ongelmaa, koska salailun vuoksi ulkopuolisten on vaikeampi huomata asiaa ja puuttua siihen, jolloin ihminen jää yksin kamppailemaan riippuvuussairautensa kanssa. Riippuvuudesta on kuitenkin mahdollista parantua. Toisille riippuvuudesta irtautuminen on helpompaa kuin toisille. Riippuvuudesta irtautuminen alkaa siitä, että ihminen myöntää ongelman ja haluaa apua siihen. (Koski-Jännes 2009.)

3 PÄIHTEIDEN KÄYTTÖ NUORUUDESSA

Nuoruudessa ihmisessä tapahtuu merkittäviä biologisia ja psykologisia muutoksia. Nuoruuteen kuuluu yleensä kapinointi auktoriteetteja vastaan, omaan identiteettiin liittyvien kysymysten pohdinta, halu ja pyrkimys saada selkeämpiä minäkokeimuksia sekä kysymykset omasta asemasta ympäröivässä maailmassa. Nuoruudessa ihmissuhteet, erityisesti ystävyysuhteet, ovat erityisen merkityksellisiä. Ystävyysuhteiden avulla nuori harjoittelee tulevaisuuden ihmissuhteita varten. Nuoret vertailevat usein itseään ystäviinsä, mikä saattaa aiheuttaa ahdistusta, jos nuori kokee paineita tai huonommuutta ystäviinsä verrattuna. Yksi merkittävimmistä kehitystehtävistä nuoruudessa on itsenäistyminen. Kun nuori itsenäistyy, myös suhteet vanhempiin mutkistuvat ja muuttuvat ristiriitaisimmiksi, mikä aiheuttaa usein enemmän konflikteja etenkin murrosiässä. (Kronqvist & Pulkkinen 2007, 166 - 193.)

3.1 Päihteidenkäyttöön vaikuttavia tekijöitä nuoruudessa

Nuoret ovat hyvin alttiita ja herkkiä kaikenlaisille uusille ja erilaisille asioille. Nuoruuteen kuuluu itsensä etsiminen ja erilaiset kokeilut, mikä altistaa nuoren myös päihdekokeiluille. Päihteiden käyttöön vaikuttavat useat erilaiset ulkoiset tekijät. Nuoruudessa yksi näistä tekijöistä on ystävät: päihteitä suosiva ystäväpiiri altistaa nuoren päihteiden käytön aloittamiselle. Nuorilla on tarve aikuistua ja itsenäistyä, mikä tukee päihteidenkäytön aloittamista. (Kronqvist & Pulkkinen 2007, 166 - 193; Marttunen & Kiiänmaa 2003, 100 - 108.) Nuorten alkoholinkäyttöön vaikuttaa myös sosiokulttuurinen ympäristö, jossa nuori elää (Raisamo ym. 2011). Lähiympäristöön ja kulttuurillisiin tekijöihin kuuluvat esimerkiksi perheen heikko sosioekonominen asema, vanhempien koulutustaso ja asuinympäristössä esiintyvä rikollisuus. Myös se, millainen vuorovaikutussuhde nuorella on vanhempiensa ja millainen valvonta nuoreen kohdistuu, on liitettävissä nuoren päihteidenkäyttöön. Muita nuoren päihteidenkäytön riskitekijöitä perheen suhteen ovat esimerkiksi vanhemmilla esiintyvät mielenterveysongelmat, vanhempien asenteet päihteitä kohtaan, nuoreen kohdistuvat epäselvät odotukset, epäjohdonmukaiset rajat, nuoriin kohdistuvat kohtuuttomat rangaistukset tai perheen vihamielinen ilmapiiri. (Pirkanen 2007; Marttunen & Kiiänmaa 2003, 100 - 108.)

Suomen ASH:n (Action on Smokin and Health) teettämän tutkimuksen mukaan alkoholimainonnalla on myös oma vaikutuksensa nuorten alkoholinkäyttöön. Alkoholimainonta voi vaikuttaa nuorten käsityksiin siitä, kuinka paljon on hyväksyttävää juoda alkoholia ja myös vääristää käsitystä siitä, kuinka paljon ikätoverit juovat alkoholia. Esimerkiksi television kautta tuleva mainonta herättää helposti nuorten mielenkiinnon alkoholia kohtaan. (Suomen ASH 2011.) Nuoret peilaavat ja ottavat käyttöön ympärillään olevia tapoja ja käyttäytymismalleja. Mediassa tapahtuva keskustelu ja markkinointi eivät saisi unohtaa tai väheksyä alkoholinkäyttöön liittyviä terveydellisiä ja sosiaalisia haittoja, koska kotoa saadut ja median antamat rooli- ja käyttäytymismallit ovat merkityksellisiä. Jos nuori näkee ympärillään paljon alkoholinkäyttöä, joka suomalaisessa kulttuurissa yleensä on humalahakuista juomista, on suurempi riski, että nuori omaksuu tämän käyttäytymismallin myös itselleen. (Raisamo ym. 2011, 45 - 46.) Nuorten päihteidenkäyttöön vaikuttaa myös merkittävästi päihteiden saatavuus (Kiianmaa & Hyytiä 2003, 110; Marttunen & Kiianmaa 2003, 102). Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen vuosien 2010 ja 2011 kouluterveyskyselyssä reilu kolmannes nuorista kertoi omien ikätovereidensä mahdollisuuksien hankkia huumeita omalla paikkakunnallaan olevan melko helpot (Terveiden ja hyvinvoinnin laitos 2012a).

Nuorten päihteiden käyttöön vaikuttavat myös biologiset tekijät, kuten perinnöllinen alttius ja ikä (Kiianmaa & Hyytiä 2003, 110). Perinnölliset tekijät vaikuttavat voimakkaasti päihteiden käyttöön, mutta eivät niinkään päihteiden käytön aloittamiseen. Perinnöllisillä tekijöillä on ennemminkin merkitystä päihteiden käytön jatkumisen ja riippuvuuden kehittymisen kannalta. Jotta päihdehaittoja voitaisiin ehkäistä mahdollisimman hyvin, ei nuoria tulisi rohkaista päihteiden käytön kokeilemiseen ja aloittamiseen. Pidättäytyminen päihteistä on järkevää, koska altistuminen voi käynnistää riippuvuuden kehittymisen. (Marttunen & Kiianmaa 2003, 100 - 108.) Mielenterveysongelmilla ja päihdeongelmilla on myös selkeästi nähtäviä yhtenäisyyksiä. Sihvolan (2010) tutkimuksessa todetaan, että nuoruusiän masennus johtaa usein toistuvaan alkoholinkäyttöön, säännölliseen humalajuomiseen ja huumeiden käyttöön. Myös erilaiset itsehallinnan vaikeudet, kuten aggressiivisuus, impulsiivisuus, vaikeat käyttäytymisen häiriöt ja kapinallisuus ennustavat päihteiden käyttöä nuoruudessa sekä päihteiden käyttöön liittyviä häiriöitä. Nuoren päihdehäiriön riskiin kuuluu myös temperamenttiin liittyviä tekijöitä, ku-

ten tunteiden hallinnan vaikeus tai tarve etsiä ärsykejä tai jännitystä. (Marttunen & Kiianmaa 2003, 100 - 108.) Myös nuoren heikko koulumenestys voi kertoa päihteiden käytöstä. ESPAD-tutkimuksen mukaan koulussa hyvin menestyvät nuoret käyttävät päihteitä vähemmän kuin ne nuoret, joiden koulumenestys on heikompaa ja jotka jäävät koulusta luvatta pois, eli lintsaavat. (Metso ym. 2009, 36 - 37.)

On olemassa myös suojaavia tekijöitä, jotka ehkäisevät nuorten päihteidenkäyttöä. Suojaavat tekijät eivät tarkoita ainoastaan sitä, että riskitekijät puuttuvat nuoren elämästä. Päihteiden ongelmakäytöltä suojaavia tekijöitä voivat olla esimerkiksi nuoren älykkyys, positiivinen temperamentti, hyvät ongelmanratkaisutaidot ja usko itseensä ja omiin kykyihinsä. Myös nuoren kasvua ja kehitystä tukeva lähi-piiri toimii nuorta suojaavasti. (Marttunen & Kiianmaa 2003, 100 - 108.)

3.2 Päihteidenkäytön vaikutuksia nuoreen

Nuoruusiän aikana elimistössä ja keskushermostossa tapahtuu muutoksia. Nämä muutokset ovat tärkeitä yksilönkehitykseen liittyviä fysiologisia muutoksia. Run-sas päihteidenkäyttö nuoruusiässä voi vaarantaa ja häiritä nuoren normaalia kehi-tystä. Päihteidenkäyttö vaikuttaa esimerkiksi sukupuoli- ja kasvuhormonien tuo-tantoon ja hermoston kehitykseen. Alkoholin käyttö nuorena voi myös vaikuttaa kognitiivisiin toimintoihin niitä huonontaan tai lisäten aggressiivista käyttäytymis-tä. (Marttunen & Kiianmaa 2003, 100 - 108.)

Päihdeongelmat voivat alkaa jo lapsuudessa tai varhaisnuoruudessa. Mitä aiem-min päihteille altistutaan, sitä suuremmaksi riski päihderiippuvuuteen kasvaa. Nuorilla on parempi kyky sietää päihteistä aiheutuvia vaikutuksia kuin aikuisilla. Toisaalta nuorilla päihteiden rauhoittavat vaikutukset ovat aikuisia vähäisempiä. Vaikka nuoret humaltuvat vähemmän kuin aikuiset, nuoret saattavat tuntea huma-lan voimakkaampana. Tämä johtuu siitä, että kokemattomille nuorille ei ole vielä kehittynyt samanlaista toleranssia kuin aikuisille. Varhaisnuoren aineenvaihdunta ei ole vielä yhtä hyvä kestäämään alkoholin vaikutuksia kuin aikuisten, vaan alko-holinkäyttö alentaa helposti verensokeria. Tästä voi seurata esimerkiksi tajutto-muus tai jopa kuolema. (Marttunen & Kiianmaa 2003, 100 - 108.)

4 EHKÄISEVÄ PÄIHDETYÖ

4.1 Ehkäisevä päihdetyö

Päihdetyöhön kuuluu ehkäisevä ja korjaava työ, joita on vaikea tarkkaan erottaa toisistaan. Ne kulkevat yhdessä tietynlaisena jatkumona toisilleen. Ehkäisevä päihdetyö voidaan puolestaan jakaa vielä yleiseen ehkäisyyn ja riskiehkäisyyn. Yleinen ehkäisy kohdistuu koko väestöön tai väestöryhmään, ja riskiehkäisy puolestaan tiettyyn ihmisjoukkoon, joka on riskialtis päihteiden käytölle tai haitoille. Stakesin (2006) mukaan ehkäisevällä päihdetyöllä tarkoitetaan toimintaa, jolla ”edistetään terveyttä ja lisään hyvinvointia tukemalla päihteettömiä elämäntapoja, vähentämällä ja ehkäisemällä päihdehaittoja sekä lisäämällä päihdeilmiön ymmärtämistä ja hallintaa”. Ehkäisevällä päihdetyöllä pyritään vaikuttamaan ihmisten asenteisiin, tietoihin ja oikeuksiin päihteitä koskien, päihdehaitoilta suojaavien tekijöiden vahvistamiseen ja riskitekijöiden vähentämiseen sekä päihteiden käytötapoihin, saatavuuteen, torjuntaan ja haittoihin. Eri alojen ammattilaisten asiantuntijuutta hyödyntämällä ja verkostoitumalla on ehkäisevän päihdetyön laatua pyritty jatkuvasti parantamaan. (Stakes 2006, 9 - 10.)

Sosiaali- ja terveysministeriön (2009) laatimassa suunnitelmassa esiin nostetaan kolme pääseikkaa, joihin erityisesti pitäisi nuorten ehkäisevässä päihdetyössä kiinnittää huomiota. Alaikäisten alkoholin saatavuutta tulisi rajoittaa ja alkoholin mainonnassa ei pitäisi käyttää positiivisia mielikuvia luovia asioita. Nuorten syrjäytymistä tulisi ehkäistä yhteisöllistä toimintaa parantamalla, esimerkiksi harrastuksissa ja koulussa, ja vaalimalla mukaan ottamisen periaatetta. Myös sukupolvelta toiselle siirtyviin päihdeongelmiin tulisi puuttua ja pystyä tunnistamaan mielenterveysongelmien tai päihteiden käytön riskiryhmässä olevat lapset ja nuoret. Erityisesti siirtymävaiheessa oleviin nuoriin tulisi keskittää voimavaroja. Tällainen siirtymävaihe voi esimerkiksi olla siirtyminen yläasteelta ammatilliseen oppilaitokseen ja sieltä edelleen työelämään. (Sosiaali- ja terveysministeriö 2009, 24.) Kinnusen (2011, 111) tutkimuksen mukaan nuorten päihteetöntä elämäntapaa tulisi tukea ja kiinnittää huomiota niiden sisäisten tekijöiden hoitamiseen, jotka saattavat vaikuttaa päihteiden käytön lisääntymiseen.

4.2 Päihdekasvatus

Nuorten parissa tehtävässä päihdetyössä erityistä huomiota on kiinnitettävä sen kasvatuksellisuuteen. Nuorten ehkäisevässä päihdetyössä on otettava huomioon kohderyhmän kehitysaste ja löydettävä oikeat keinot työn toteuttamiseen, jotta nuoret hyötyisivät siitä mahdollisimman paljon. Nuorelle on tärkeää päästä itse osallistumaan päätöksentekoon ja vaikuttamaan itseään koskettaviin asioihin. On kuitenkin myös tärkeää, että nuori saa tarvitsemaansa ohjausta ja tukea aikuiselta, kun ei itse pysty ratkaisemaan jotain asiaa. (Pylkkänen ym. 2009, 12.)

Lapset ja nuoret viettävät suurimman osan ajastaan koulussa, jonka sosiaalinen ympäristö pitkälti määrittää monien lasten ja nuorten arvomaailmaa ja käyttäytymismalleja. Tämän vuoksi päihdekasvatuksen toteuttaminen kouluissa on tehokasta. Päihdekasvatuksessa käytettävän tietoperustan olisi oltava tutkittuun tietoon perustuvaa ja työn pitkäjänteistä. Ehkäisevässä päihdetyössä tulisi käsitellä monipuolisesti kaikkia laillisia ja laittomia päihteitä sekä kertoa nuorille millaisia vaikutuksia päihteiden käytöllä voi heidän tulevaisuuttaan ajatellen olla. Ehkäisyssä tulisi huomioida myös perhenäkökulma ja tukea perhesuhteita sekä kannustaa vanhempia ja nuoria keskinäiseen avoimeen keskusteluun päihteisiin ja niiden käyttöön liittyvissä asioissa. Yhdysvaltalais tutkimuksessa (Sloboda 2009) on osoitettu, että ehkäisevillä päihdeohjelmilla on pystytty säästämään myös taloudellisia varoja. (Sloboda 2009, 195 - 196.)

Viitanen (2010) toteaa artikkelissaan, että vaikka nuorten päihdetyö tuodaan monissa poliittisissa ohjelmissa hyvin esille ja se on yhteiskunnassamme arvostettua työtä, ei pitkäaikaisemmalle pysyviä tuloksia mahdollistavalle työlle löydy riittävästi ammattitaitoisia tekijöitä tai riittäviä resursseja. Viitanen mukaan yksittäiset päihdetietoiskut esimerkiksi kouluissa voivat tarkoituksensa vastaisesti lisätä nuorten kiinnostusta päihteisiin. (Viitanen 2010, 45.) Jokela ja Parviainen (2011) selvittivät tutkimuksessaan muun muassa päihdekasvatusoppituntien vaikutusta kuudesluokkalaisten oppilaiden päihteisiin liittyviin asenteisiin ja käsityksiin omista tiedoistaan päihteistä. Tutkimus selvitti myös oppilaiden kokemuksia päihdekasvatusoppitunneista. Tutkimuksen tuloksista kävi ilmi, että päihdekasvatusoppitunneista seurasi vähäistä positiivista muutosta oppilaiden päihdeasenteissa. (Jokela & Parviainen 2011, 17, 25.)

Interventiomalleja kehitellään eri-ikäisille ja eri tilanteessa oleville nuorille. Intervention toteutustavassa eli ehkäisevän päihdetyön työkalujen käytössä on otettava huomioon nuorten kokemustausta. (Pylkkänen ym. 2009, 16.) Ylipäätään nuoren käyttäytymisen havainnointi, oireiden kuuleminen ja vakavasti ottaminen on tärkeää, sillä se mahdollistaa avoimen ja luottamuksellisen keskusteluilmapiirin, jonka avulla nuorta voidaan auttaa. Pirskasen (2007) mukaan varhaisen puuttumisen mallilla ja nuorten päihdemittarilla voidaan alkoholin käyttö tunnistaa ja puuttua siihen. Tutkimuksessa todettiin myös, että terveydenhuollon ammattilaisten osaamisen vahvistaminen nuorten päihteiden käytön tunnistamisessa ja siihen puuttumisessa on tärkeää, jotta nuorille osattaisiin antaa oikeanlaista tukea ja apua oikeaan aikaan. (Pirskanen 2007, 112 - 113.) Esimerkiksi Lemmetyisen (2007, 81 - 96) tutkimuksessa kävi ilmi, että päihteidenkäyttäjät olisivat toivoneet heidän päihteidenkäyttönsä puuttuttavan jo silloin, kun he olivat alaikäisiä.

Rohrbachin, Gunningin, Sunin ja Sussmanin (2010) mukaan Yhdysvalloissa yksi suurimmista terveyteen liittyvistä haasteista on kehittää tehokkaita interventiomalleja terveysongelmien ehkäisyyn ja hoitoon. Etenkin ehkäisevän päihdetyön alueella interventiomalleja sekä niiden toimivuuden testaamista tosielämän olosuhteissa tarvittaisiin paljon nykyistä enemmän. (Rohrbach, Gunning, Sun & Sussman 2010, 1 - 3.) Yhdysvalloissa on tutkittu motivoivaa haastattelua ja muita lyhytkestoisia puuttumismenetelmiä nuorten alkoholin käytön vähentämisessä. Tutkimustulokset ovat osoittaneet, että kyseisiä menetelmiä käyttämällä nuorten alkoholin kulutusta on voitu vähentää, mistä johtuen myös alkoholista johtuvat negatiiviset seuraukset ovat vähentyneet. Tulokset pätevät erityisesti niihin nuoriin, jotka käyttävät runsaasti päihteitä ja joilla on heikompi motivaatio muutokseen. (O'Leary Tevyaw & Monti 2004, 63, 69 - 71.) Riggsin, Choun ja Pentzin tutkimus (2009) selvitti nuorille suunnatun ehkäisevän päihdeohjelman pitkäaikaisia vaikutuksia amfetamiinin käytön aloittamiseen ja kehittymiseen. Tutkimus osoitti Midwestern Prevention Project -intervention vähentäneen amfetamiinin käyttöä nuoruudessa sekä torjuneen tai viivästyttäneen aineen käytön aloittamista. Tästä voitiin todeta, että aikaisilla päihteiden käyttöä ehkäisevillä ohjelmilla voidaan ehkäistä huumausaineiden käyttöä nuoruudessa ja myöhemmin aikuisuudessa. Ohjelmilla todettiin siis olevan hyödyllisiä pitkäaikaisia vaikutuksia päihteiden käyttöön. (Riggs, Chou & Pentz 2009, 1691, 1696 - 1698.)

5 MYLLYHOITOYHDISTYS JA SELVÄPÄÄ-OHJELMA

5.1 Myllyhoito

1940-luvun lopulla Yhdysvalloissa Minnesotan osavaltiossa sai alkunsa päihteiden käyttäjille suunnattu ohjelmakokonaisuus Minnesota-malli eli myllyhoito. Tuohon aikaan alkoholisteihin, heidän läheisiinsä sekä päihdetyöntekijöihin suhtauduttiin suurin ennakkoluuloin – alkoholisteja pidettiin yhteiskunnan hylkiöinä ja päihdetyön tärkeyttä vähäteltiin. Psykologi Daniel J. Anderson sekä psykiatri Nelson Bradley olivat kollegoineen kehittämässä uudenlaista hoitomuotoa alkoholisteille. Alkoholismin hoitoa pyrittiin kehittämään pelkästä vieroitushjelmasta kokonaisvaltaisempaan suuntaan, minkä seurauksena myös tietämys alkoholismista sairautena, sairauden luonteesta ja sen hoidosta kehittyi huomasti aiempaan käsitykseen verrattuna. Tuolloin ymmärrettiin, että alkoholismi on jo itsessään sairaus, eikä vain oire jostain muusta. Yksilöllisten hoito-ohjelmien kautta potilaiden motivoiminen hoitoon ja raittiina pysymiseen olivat ohjelman tärkeitä tavoitteita. (Kettunen & Leppänen 1994, 10 - 11; Ekholm 2003, 235 - 236; Hazelden 2013a.)

AA (Alcoholics Anonymous) on nimettömien alkoholistien toipumishjelma, jonka perustana on kaksitoista askelta ja kaksitoista perinnettä, jotka antavat toipuville alkoholisteille ohjenuorat toipumiseen ja raittiina pysymiseen. AA oli merkittävä osa Minnesota-mallin synnyssä ja se on vielä tänä päivänä osa toipumishjelmaa. (Kettunen & Leppänen 1994, 14 - 15.) Minnesota-malli tunnetaan nykyisin nimellä 12-step treatment program tai 12/12 hoitomuoto. Hoitofilosofia perustuu siihen, että alkoholi- ja huumeriippuvuuksien tiedetään olevan sairauksia ja paras hoitomuoto on näistä aineista pidättäytyminen. Riippuvuuden hoidossa olennaista onkin kokonaisvaltaisuus: ihmisen fyysiset, psyykkiset, sosiaaliset ja hengelliset tekijät ovat terveen elämän osatekijöitä. Perustana kaikelle on toisista ihmisistä välittäminen ja ihmisen omiin voimavaroihin keskittyminen toipumisprosessissa sekä terveet elämäntavat. (Hazelden 2013a.) Lisäksi hoitoa ohjaavat yhteisön terapeuttinen vaikutus toipumisprosessissa sekä moniammatillista tietämystä hyödyntävä hoito. Kouluttautuneiden ammattihenkilöiden ohella ohjelmassa työskentelee työntekijöitä, joilla on omakohtainen toipumiskokemus riippuvuussairaudesta. (Ekholm 2003, 235 - 237.) Kokemusasiantuntijoiden merkitys

nykyisessä päihdetyössä on edelleen suuri. Heidän vapaaehtoisuutensa ja omia kokemuksia hyödyntävä työ on arvokas lisä ammattimaisen hoidon rinnalla. Kokemusasiantuntijat ovat tärkeä osa päihdepotilaiden pitkä-aikaisessa hoidossa vertaistukihenkilöinä. (Sosiaali- ja terveysministeriö 2009, 20.) Myllyhoidollisen työtteen yksi kantava ajatus on se, että päihdeongelmista kärsivät ihmiset saadaan hoitoon mahdollisimman aikaisessa vaiheessa. Tämä on mahdollista määrätietoisella interventiolla eli väliintulolla. Päihdetyössä pyritään yhä enenevässä määrin käyttämään ihmisiä havahduttavaa ja ehkäisevää koulutusta, jolla päihteiden käytön muodostumista varsinaiseksi terveyshaitaksi voitaisiin vähentää. (Ekholm 2003, 236 - 237.)

Myllyhoito kehittyy jatkuvasti käytännön työstä saadun kokemuksen ja ajantasaisen tutkimustyön myötä ja kunkin hoitolaitoksen työntekijöiden, kohderyhmän ja toimintaympäristö määrittelemien tarpeiden kautta. Minnesota-malliin pohjautuvalla työotteella on suuri merkitys Yhdysvalloissa tehtävässä päihdetyössä. Se on levinnyt Yhdysvalloista myös muualle maailmaan, muun muassa Eurooppaan ja vakiintunut 1980-luvulla päihdetyönmalliksi myös Suomeen. (Ekholm 2003, 235 - 237.) Vuonna 1977 tutkija Toivo Pöysä teki vierailun erään kanadalaiseen sairaalan alkoholiklinikalle, jossa hyödynnettiin myllyhoidollisen työtteen periaatteita. Uudenlaisten toimintamallien innoittamana Pöysä ryhtyi tuomaan uusia ideoita myös suomalaiseen alkoholistien hoitoon. Nimitys ”myllyhoito” juontaa juurensa Pöysän saamasta mielikuvasta Smithin klinikalla käytetystä hoitoprosessista, jossa hoidon kaksi ensimmäistä viikkoa on ikään kuin myllyvaihe, jolloin vapautuminen juomisen kierteestä alkaa. Ensimmäinen myllyhoitoklinikka avattiin Suomeen Espoon Pellaksessa vuonna 1982. (Kettunen & Leppänen 1994, 35 - 55.)

5.2 Selvää-ohjelma

Selvää-ohjelma on peruskoulun 6. ja 8. luokkien sekä toisen asteen ammatillisten oppilaitosten opiskelijoille suunnattu päihdekasvatusmuoto, joka perustuu myllyhoidollisen työtteen ideologiaan. Selvää-ohjelmalla pyritään vuorovaihteisin keinoin tuomaan päihteiden käytön haitalliset vaikutukset ja seuraukset nuorten tietoisuuteen ja vahvistamaan nuorten omaa kriittistä ajattelua päihteitä ja niiden käyttöä kohtaan. Ohjelman tarkoituksena on vahvistaa päihdekielteistä

asennetta nuorten keskuudessa nykyajan yhteiskunnassamme, jossa päihteet ovat paljon esillä. Yksi oleellinen tavoite ohjelmalla on myös tukea opettajien ja muiden päihdekasvattajien työtä. (Myllyhoitoyhdistys ry 2011.) Mallia Selväpää-ohjelmaan on haettu Myllyhoitoyhdistyksen työelämäkoulutuksesta ja kansainvälisistä malleista. Tällainen malli on Yhdysvalloissa Hazeldenin päihderiippuvuuk-sien hoitokeskuksella käytössä oleva ”Teen Intervene” –ohjelma, joka tarjoaa koulutusta, tukea ja ohjeita päihteiden käytön ongelmista kärsiville nuorille ja heidän vanhemmilleen. Tällä lyhyellä ohjelmalla pyritään tukemaan nuoria oike-anlaisten valintojen tekemisessä ja käyttäytymisen muuttamisessa. Ohjelma auttaa nuoria tunnistamaan päihteiden käytön syynsä, tutkimaan päihteidenkäytöstä ai-heutuvia seurauksia elämässään ja tekemään terveitä valintoja. (Hazelden 2013b.)

Selväpää-ohjelma on toiminut vuodesta 2001 Raha-automaattiyhdistyksen tuella. Havahdutustunnit ovat 45 - 90 minuutin mittaisia. Kouluttajana tunnilla toimii Myllyhoitoyhdistys ry:n kouluttaja, sosionomi tai terveydenhoitaja, joka pitää tunnin opiskelijoiden koulupäivän aikana. Tuntien sisällöt ja toteutusmuodot vaih-televat kohderyhmän iän ja kehitystason mukaan. Alakoulun 6. luokkien tunneil-la keskustellaan yläasteelle siirtymisestä ja päihdekokeilujen ajankohtaisuudesta sekä harjoitellaan päihteistä kieltäytymistä. Yläkouluikäisillä perehdytään päihde-riippuvuuteen sairautena ja sen tunnistamiseen. 6- ja 8-luokkalaisten vanhemmille järjestetään myös vanhempainilta päihdeasioista, minkä tavoitteena on rohkaista sekä nuoria että heidän vanhempiaan puhumaan päihdeasioista avoimesti ja toisi-aan ymmärtäen myös kotona. (Myllyhoitoyhdistys ry 2011.)

Toisen asteen ammatillisten oppilaitosten ensimmäisen vuosikurssin opiskelijoilla tunnin pääpaino on riippuvuudessa ja omien asenteiden selvittelyssä päihteiden käyttöä kohtaan. Tunnin eteneminen perustuu hyvin pitkälti opiskelijoiden omaan aktiivisuuteen. Kouluttaja ohjailee ryhmän toimintaa, mutta ei anna valmiita vas-tauksia kaikkiin asioihin. Nuorten tunnilla muun muassa pohditaan mitä syitä päihteiden käytölle voi olla, mitä on riippuvuus ja miten se kehittyy, miten riippu-vuuden voi tunnistaa ja millaisia seurauksia riippuvuudesta voi syntyä, esimerkik-si työelämässä ja ihmissuhteissa. Tunnilla käydään läpi riippuvuutta synnyttäviä aineita ja asioita, ja esitellään muutamia faktoja, jotka koskevat nuorten päihteiden käyttöä nykypäivänä. Opiskelijat vastaavat myös CRAFFT-kyselyyn, joka on tar-koitettu herätteleämään opiskelijoita pohtimaan omaa suhdettaan päihteisiin testistä

saadun tuloksen kautta. Tunnin lopulla opiskelijat saavat vielä pareittain käydä läpi tunnilla käsitellyistä aiheista ja ajatukset kootaan yhteen tunnin lopuksi. Tarkoituksena on myös, että opiskelijat ymmärtävät riippuvuuden salakavalana sairautena ja pohtivat, ovatko riippuvuutta sairastavat ihmiset itse valinneet tulla riippuvaisiksi. Tunnilla opiskelijat saavat myös ohjeita siitä, mistä voi hakea apua, jos huomaa itsessään tai läheisessään riippuvuuden oireita. Kouluttajat korostavat nuorille, että riippuvuus ei ole vain yksilön sairaus, vaan se koskettaa koko perhettä ja lähipiiriä. Tunnilla tuodaan esiin myös 12-askeleen vertaistukiryhmät sekä riippuvaisille että riippuvaisen läheisille. Nuorille painotetaan, että avun hakeminen olisi mahdollisimman matalan kynnyksen päässä. (Myllyhoitoyhdistys ry 2011.)

Opinnäytetyön tietoperustaan etsittiin näyttöön perustuvaa tietoa. Opinnäytetyön asiasanojen hakuun käytettiin yleistä suomalaista asiasanastoa (YSA). Teoriatiedon hankintaan käytettiin Nelli-portaalia, Mediciä, Melindaa, EBSCOa, Cochrane librarya sekä ammattikorkeakoulun tietokantaa Mastoa. Hakusanoja olivat ”nuori”, ”päihdekasvatus”, ”ehkäisevä päihdetyö”, ”kokemus”, ”päihteet” ja ”adolescent”, ”substance education”, ”preventive work”, ”experience”, ”substance”.

Selväpää-ohjelmasta on tehty pro gradu -tutkielma vuonna 2003. Selväpää-ohjelmaan liittyen on tehty myös kaksi ammattikorkeakoulutasoista opinnäytetyötä. Molemmat opinnäytetyöt olivat hoitotyön koulutusohjelmien opiskelijoiden tekemiä. Molemmissa opinnäytetyöissä tutkittiin Selväpää-ohjelman vaikutuksia koulutettuihin nuoriin. (Taulukko 1.)

Taulukko 1. Aiempia tutkimuksia Selvää-ohjelmasta

Tekijät Oppilaitos	Vuosi	Tutkimus
Körkkö, Marjo-Riitta Oulun yliopisto Kasvatustieteiden tiede- kunta	2003	Empowering youth in preventing substance abuse and Dependency – implementations of the Soberhead-project directed to the 8 th graders in Finland (Pro gradu -tutkielma) Tutkimus selvitti Selvää-projektin päihdekoulutustuntien vaikutusta peruskoulun kahdeksaluokkalaisiin heidän omien kokemusten sekä raportoinnin perusteella, survey-tyyppisellä kyselyllä. Lähes kaikki oppilaat kokivat havahdutuksen tarpeellisuudeksi omalle ikäryhmälleen. Havahdutus herätti paljon keskustelua nuorten keskuudessa. 30 % ryhtyi miettimään omaa suhdettaan päihteisiin ja viidennes oppilaista vähensi omaa päihteidenkäyttöä.
Pitkänen, Katja, Varvema-Halminen, Satu Laurea- ammattikorkeakoulu	2010	Selvää-ohjelman päihdekasvatustuntien vaikutus ”Kuudesluokkalaisten on tärkeää tässä vaiheessa puhua järkeä” (Opinnäytetyö) Työssä tutkittiin Myllyhoitoyhdistys Ry:n Selvää-ohjelman päihdekasvatustuntien vaikutuksia Lahden seudun kuudesluokkalaisten kvantitatiivista tutkimusmenetelmää käyttäen. Aineisto kerättiin kyselylomakkeella, jossa oli sekä monivalintakysymyksiä, että avoimia kysymyksiä. Kysely toteutettiin 97 oppilaalle. Tuloksista kävi ilmi, että päihdekasvatustunneilla oli vaikutuksia kuudesluokkalaisten asenteisiin ja ajatuksiin. 97 % oppilaista sai myös lisää tietämystä päihteistä ja niiden haitoista. Tunnit herättelivät oppilaita keskustelemaan päihteistä ja suuntaamaan päihdekokeilujen aloituksen myöhemmäksi.
Ora, Marika, Pakarinen, Aija Laurea- ammattikorkeakoulu	2011	Selvää-ohjelman vaikutuksia 8. luokkalaisten päihteisiin liittyviin käsityksiin, asenteisiin ja käytäytymiseen (Opinnäytetyö) Tutkimuksessa selvitettiin Selvää-ohjelman havahdustuntien vaikutuksia kahdeksaluokkalaisiin. Työ toteutettiin kvantitatiivisella tutkimusmenetelmällä. Aineisto hankittiin strukturoidulla kysymyslomakkeella, johon vastasi 117 Lahden Tiirismaan peruskoulun oppilasta. Tutkimuksesta kävi ilmi, että havahdustunnit muuttivat nuorten asenteita päihteitä kohtaan kielteisemmiksi, lisäsi tietämystä eri päihteistä ja sai nuoria harkitsemaan päihdekokeilujen siirtämistä aikuisuuteen.

6 OPINNÄYTETYÖN TARKOITUS JA TAVOITTEET

Tutkimuksen tavoitteena on selvittää toisen asteen ammattioppilaitoksen opiskelijoiden kokemuksia päihdekasvatuksellisesta Selväpää-ohjelman havahdutustunnista. Lähtökohtana on, että nuoren kokemus on aina yksilöllinen ja ainutlaatuinen. Tutkimuksen tarkoituksena on tuottaa tietoa, jonka pohjalta Selväpää-ohjelmaa voidaan parantaa ja koulutustuokioiden toteutuksia saadaan kohtaamaan entistä paremmin nuorten kokemusmaailmaa.

Tutkimuksen pääkysymys on: millainen on ammattioppilaitoksen opiskelijoiden kokemus Selväpää-ohjelmasta? Tutkimuksen alakysymykset selvittävät opiskelijoiden kokemuksia Selväpää-ohjelman havahdutustunnista affektiivisesta, kognitiivisesta ja konatiivisesta näkökulmasta käsin:

1. Millaisia ovat opiskelijoiden affektiiviset kokemukset?
2. Millaisia ovat opiskelijoiden kognitiiviset kokemukset?
3. Millaisia ovat opiskelijoiden konatiiviset kokemukset?

7 TUTKIMUKSEN TOTEUTTAMINEN

7.1 Tutkimusmenetelmä

Opinnäytetyön tutkimusmenetelmäksi valittiin kvalitatiivinen eli laadullinen tutkimusmenetelmä, koska tarkoitus oli tutkia ihmisten kokemuksia. Kvalitatiivinen tutkimus ei pyri selvittämään selvästi mitattavissa olevia asioita, vaan se tutkii kohdetta kokonaisvaltaisesti yrittäen kuvata kohdetta monipuolisesti. Kvalitatiivinen tutkimus tutkii todellisia tilanteita ja sen takia kyseinen tutkimus pyrkii paljastamaan tosiasioita enemmän kuin todentaa sellaisia väittämiä, jotka ovat jo olemassa. (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2009, 160 - 166, 181.) Kvalitatiivisessa tutkimuksessa on muistettava pitää kiinni hypoteesittomuudesta, eli tutkijan olisi suhtauduttava ennakkoluulottomasti tutkimuskohteeseen tai tutkimuksen tulokseen liittyen (Eskola & Suoranta 2003, 19). Yksi kvalitatiivisen tutkimuksen tiedonhankintastrategia on fenomenologia. Fenomenologiassa ollaan kiinnostuneita ilmiöistä ja niiden tulkitsemisesta. Fenomenologia tutkii siis ihmisen kokemusta. Fenomenologiassa yritetään löytää teemoja, joilla tekstin tai toiminnan merkitys voitaisiin ymmärtää. (Metsämuuronen 2006, 165.)

Kokemus tarkoittaa Laineen (2001) mukaan ”ihmisen kokemuksellista suhdetta omaan todellisuuteensa ja maailmaan jossa hän elää”. Kokemuksen syntyyn vaikuttaa vuorovaikutus todellisuuden kanssa. Ihmisen suhteesta ympäröivään maailmaan voidaan fenomenologisen ajattelun kautta todeta, että kaikki mitä on ja tapahtuu, merkitsee ihmiselle jotakin. Jokaisen ihmisen kokemukset muotoutuvat henkilökohtaisten merkitysten mukaan – asiat näyttäytyvät tietylle ihmiselle tietynlaisina riippuen muun muassa tämän ihmisen kiinnostuksista ja uskomuksista. Merkitysten taustalla ovat kuitenkin yhteisössä pitkän ajan kuluessa kulttuureissa muodostuneet opit, joihin jokainen ihminen kasvaa. Yhteisössä opittuja merkityksiä tavallaan värittää ihmisen persoonallisuus sekä yksilöllisyys. (Laine 2001, 26 - 28.)

Tässä opinnäytetyössä kokemuksia lähestyttiin tunne-, tieto- ja motivaatiotasolla. Tutkimustehtävän alakysymyksinä olivat opiskelijoiden affektiiviset, kognitiiviset ja konatiiviset kokemukset. Käsitteet liittyvät oppimiseen ja sen dynamiikkaan. Oppimiseen vaikuttavat ihmisen ajatusrakenteet ja aiemmat kokemukset sekä niis-

tä syntyneet mielikuvat ja asenteet. Affekti tarkoittaa tiettyyn asiaan kohdistuvaa tunnereaktiota tai yleistä reaktiota johonkin, josta ihminen pitää tai ei pidä. Affektiivisia rakenteita kuvaavia käsitteitä ovat siis tunne, mielenlaatu ja temperamentti, joihin ovat yhteydessä ihmisen arvot ja asenteet. (Ruohotie 1998, 31 - 32, 34.) Opinnäytetyössä opiskelijoiden affektiivisissa kokemuksissa aineistosta etsittiin kaikki tunnetta kuvaavat sanat, lauseet ja merkitykset. Ruohotien (1998) mukaan kognitio puolestaan on yleistermi prosesseille, joiden avulla ihminen tiedostaa ja saa tietoa jostakin asiasta. Kognitiivisia rakenteita kuvaa havaitseminen, ymmärtäminen, ajattelu, järkeily ja päättely. (Ruohotie 1998, 31 - 32.) Tässä opinnäytetyössä opiskelijoiden kognitiivisissa kokemuksissa aineistosta etsittiin kaikki tiedon lisääntymiseen tai ymmärryksen avartumiseen liittyvät sanat, lauseet ja merkitykset. Ruohotien (1998) mukaan konaatiolla tarkoitetaan ihmisen kehittymistä auttavia mentaalaisia prosesseja. Tällaisia ovat pyrkimykset toimia ja tavoitella jotakin asiaa tai esimerkiksi muutoksenhalu. Konatiivisia käsitteitä ovat impulssi, halu, tahto ja määrätietoinen pyrkimys. Motivaatioon liittyvät erilaiset odotukset, tulkinnat ja uskomukset. (Ruohotie 1998, 31 - 32, 34.) Ruohotie (1998, 22 - 24) näkee henkilön asenteen määrittävän hänen motivaatiotaan eli asenne vaikuttaa nuoren haluun tai suuntautuneisuuteen päihteiden käyttöön. Opinnäytetyön aineistosta etsittiin opiskelijoiden konatiivisina kokemuksina kaikki päihteisiin liittyvät sanat, lauseet ja merkitykset, jotka kuvastivat päihteisiin liittyviä asenteita.

7.2 Tutkimukseen osallistujat ja aineiston keruu

Tutkimuksen kohderyhmänä olivat ammatillisen oppilaitoksen 1. lukuvuoden opiskelijat, jotka olivat osallistuneet Selväpää-tunnille. Haastateltavien opiskelijoiden valinnassa käytettiin harkinnanvaraisuutta, koska tutkimukseen osallistuvien henkilöiden haluttiin tietävän mahdollisimman paljon tutkittavasta ilmiöstä ja haluttiin myös, että heillä olisi kokemusta asiasta (kts. Tuomi & Sarajärvi 2009, 85). Tutkimukseen valittiin mukaan vapaaehtoisia, kahdella eri koulutuslallalla opiskelevia oppilaita, jotka olivat hiljattain osallistuneet Selväpää-ohjelman havahdutustunnille. Opinnäytetyön tekijät itse osallistuivat myös Selväpää-ohjelman havahdutustunnille syksyllä 2012. Tunnilla he esittelivät itsensä ja kertoivat samalla tekemästään opinnäytetyöstä. Samalla opiskelijoilta kysyttiin halukkuutta osallistua tutkimukseen. Tutkimukseen haastateltiin 11 erisukupuolta olevia nuo-

ria, joista kahdeksan oli alaikäistä. Kvalitatiivisessa tutkimuksessa ei ole tarkoitus etsiä tilastollisia säännönmukaisuuksia tai keskinäisiä yhteyksiä, joten aineiston koon ei tarvitse määräytyä näihin perustuen (Hirsjärvi ym. 2009, 181).

Opiskelijoille korostettiin, että kaikki tutkimustarkoituksessa kerätty materiaali on luottamuksellista. Opiskelijoita motivoitiin osallistumaan kertomalla, että jokaisen haastateltavan osallistuminen tutkimukseen on tärkeää, koska heidän jokaisen kokemukset ovat ainutlaatuisia. (kts. Hirsjärvi & Hurme 2009, 85 - 86.) Lisäksi Myllyhoitoyhdistys lahjoitti opiskelijoille elokuvaliput kiitoksena tutkimukseen osallistumisesta. Opiskelijoille kerrottiin, että heillä on mahdollisuus perua tutkimukseen osallistuminen missä tahansa tutkimuksen vaiheessa niin halutessaan. Opiskelijoille annettiin Selväpää-tunnin yhteydessä tutkimuksen saatekirje vanhemmille (liite 2), joista alaikäiset osallistujat palauttivat tutkimukseen osallistumisluvan (liite 3) huoltajan allekirjoituksella haastatteluun tullessaan. Opiskelijoilta kysyttiin nimi, ikä ja puhelinnumero, koska haastatteluajankohdat sovittiin myöhemmin puhelimitse. Haastattelut toteutettiin syyskuussa - lokakuussa 2012 oppimiskeskuksessa ja oppilaitoksessa suljetuissa luokkatiloissa. Haastattelujen kestot vaihtelivat 7 - 35 minuutin välillä. Haastattelut tallennettiin sanelukoneella, jonka käyttöä harjoiteltiin etukäteen. Opiskelijoilta kerätyt tiedot ja tutkimusmateriaali säilytettiin lukollisessa kaapissa, johon vain opinnäytetyön tekijöillä oli pääsy. Kaikki materiaali hävitettiin asianmukaisesti tutkimuksen jälkeen.

Opinnäytetyöprosessin aikana opinnäytetyön tekijät olivat yhteydessä Myllyhoitoyhdistyksen yhteyshenkilöön opinnäytetyön toimeksiannon, aikataulujen sopimisen sekä Myllyhoitoa käsittelevän tietoperustan tarkistamisen vuoksi. Opinnäytetyön tekijät osallistuivat yhteensä kolmelle Selväpää-tunnille, jotta tiedettäisiin, millaisia tunnit käytännössä ovat. Tekijät tutustuivat myös Myllyhoitoklinikan toimintaan ja siihen liittyen vierailtiin myös AA:n avoimessa kokouksessa.

Aineisto kerättiin niin, että haastattelujen ja Selväpää-tunnille osallistumisen välillä oli muutamia viikkoja. Tutkimusaineisto kerättiin avoimella haastattelulla haastattelurunkoa käyttäen. Haastattelurunko (liite 1) laadittiin opinnäytetyön tekijöiden tueksi haastatteluun, koska aikaisempaa kokemusta haastattelusta oli vähän. Runko toimi haastattelun tukena, mutta kysymysten esittämisjärjestys vaihteli haastattelun ollessa keskustelunomainen. Avoin haastattelu sopii kvalitatiivisen

tutkimuksen aineistonhankintamenetelmäksi, koska siinä haastatteluun vastaajat saavat oman äänensä kuuluviin keskustelunomaisessa haastattelussa. (Hirsjärvi ym. 2009, 209.) Haastateltavan vastauksien perusteella rakennetaan haastattelua eteenpäin ja haastatteliija pyrkii syventämään haastateltavan vastauksia, esimerkiksi esittämällä tarkentavia kysymyksiä (Hirsjärvi & Hurme 2009, 45 - 46). Kaikki ennalta mietittyjen kysymysten aiheet käytiin jokaisessa haastattelussa läpi. Fenomenologisessa menetelmässä tärkeää on, ettei tutkija vaikuta tutkittavan kokemuksiin, jotta esiin nousevat kokemukset olisivat mahdollisimman välittömiä. Myös kysymysten laadulla on väliä, sillä mahdollisimman avoimet strukturoimattomat kysymykset antavat vastaajalle tilaa jakaa kokemuksensa juuri sellaisina, millaisiksi hän itse kokemuksensa mieltää. Avoimen ilmapiirin luominen on oleellista, jotta tutkittava voi puhua vapaasti ja jakaa mielikuviaan tutkittavasta aiheesta. (Metsämuuronen 2006, 170.) Tutkittavat saavat näin ollen esittää omat näkökulmansa ilman, että tutkija yrittäisi johdatella heitä johonkin tiettyyn suuntaan ja tutkittavat saavat mahdollisimman luontevasti ja aidosti esittää omia mieltäpitämiään ja kokemuksiaan (Hirsjärvi ym. 2009, 209). Aineiston riittävyttä arvioitiin saturaation eli kylläntymisen avulla. Tällöin aineisto alkoi toistaa itseään, eli haastateltavat eivät enää tuottaneet tutkimustehtävän kannalta uutta tietoa. (Kts. Tuomi & Sarajärvi 2009, 87.) Kun haastatteluissa ei tullut enää uutta tietoa, tehtiin vielä kaksi haastattelua luotettavuuden kasvattamiseksi.

7.3 Aineiston käsittely ja analyysi

Tutkimuksessa oli yksi tutkimustehtävä, johon aineiston avulla pyrittiin vastaamaan. Tutkimustehtävä jaettiin kolmeen alakysymykseen. Ennen varsinaista analyysia haastatteluaineisto muutettiin sellaiseen muotoon, joka mahdollisti aineiston käsittelyn ja analyysin. Tämä tehtiin niin, että haastatteleamalla kerätty aineisto kuunneltiin useaan otteeseen ja litteroitiin eli kirjoitettiin puhtaaksi aina haastatteluiden jälkeen. Litteroitua aineistoa saatiin yhteensä 44,5 sivua. Litteroinnissa käytettiin riviväliä 1 ja fonttikokoa 12. Pelkistettyjä ilmauksia aineistosta nousi 326 kappaletta. Aineisto myös luettiin moneen kertaan huolellisesti läpi. Aineisto analysoitiin induktiivisella eli aineistolähtöisellä sisällönanalyysillä. Analyysissä edettiin yksittäisestä yleiseen ja teoreettiset käsitteet luotiin omasta aineistosta. (Kananen 2008, 90 - 91.) Aineistosta nousevat alkuperäiset ilmaukset poimittiin

aineistosta ja kaikki epäolennainen karsittiin pois. Aineisto redusoiitiin eli pelkistettiin. Tällöin tapahtui aineiston tiivistäminen ja pilkkominen pienempiin osiin. Tämän jälkeen aineisto klusteroitiin eli ryhmiteltiin, jolloin koodatusta aineistosta etsittiin samankaltaisuuksia ja eroavaisuuksia. Samankaltaiset ilmaukset ryhmiteltiin taulukkoon. Ryhmät muodostettiin keräämällä samoihin aihekokonaisuuksiin kuuluvia asioita ja ryhmitellyt luokat nimettiin niiden sisältöä kuvaavasti. Nämä ryhmät muodostuivat alakategorioiksi. Alakategoriat ryhmiteltiin edelleen yläkategorioiksi ja yläkategoriat pääkategorioiksi. Aineiston klusterointia seurasi abstrahointi eli käsitteellistäminen, jolloin aineistosta erotettiin oleellinen ja epäoleellinen tieto. Oleellisista asioista muodostettiin teoreettinen käsitteistö. (Kts. Tuomi & Sarajärvi 2009, 108 - 111.)

Haastattelut koodattiin haastateltavan mukaan niin, että haastateltava 1 on H1 ja haastateltava 2 on H2 ja niin edelleen jokaisen vastaajan mukaan. Alkuperäisilmaisun edessä oleva numero kertoo, mistä haastattelusta kukin ilmaisu on poimittu. Aineistolta kysyttiin tutkimuskysymys alakysymyksineen ja eriteltiin näin sellaiset lauseet, joista oltiin kiinnostuneita. Lauseet pelkistettiin yksittäisiksi ilmaisuiksi (kts. Tuomi & Sarajärvi 2009, 101). Taulukossa 2 on esimerkki alkuperäisilmaisujen pelkistämisestä.

Taulukko 2. Esimerkki alkuperäisilmaisujen pelkistämisestä

Alkuperäisilmaisu	Pelkistys
<i>H6: Mutta kuitenkin on se nyt ihan hienoo et sitäkin on.</i>	Kokee hienoksi sen, että päihdekasvatusta järjestetään
<i>H2: Kyl se on aika tärkeätä varsinkin just nuoremmille.</i>	Päihdekasvatus on tärkeää alaikäisille
<i>H10: No siitä et kui toi oli oikeesti aika hyödyllinen juttu et tuli kertoo tolleen ja ja että hienoo et niinku on tollasii ihmisiä jotka hoitaa tollasii asioita ja pystyy niist kertookki viel tolleen.</i>	Tunnin jälkeen keskusteltiin kuinka hyödyllistä oli, että opiskelijoille tultiin kertomaan asioista, ja kuinka hienoa on, että on ihmisiä, jotka hoitavat päihde- ja riippuvuusasiakkaita ja kertovat niistä
<i>H3: No hyvä juttuhan se on. Ainakin niille jolla niinku on tarvetta sille.</i>	Päihdekasvatus on tärkeää niille, jotka sitä tarvitsevat
<i>H4: No mun mielestä on hyvä et jotku ihmiset oikeesti järjestää noita.</i>	On hyvä, että on ihmisiä, jotka järjestävät päihdekasvatusta nuorille
<i>H5: Musta se on ihan hyvä.</i>	On hyvä, että päihdekasvatusta järjestetään

Seuraavaksi pelkistetyt ilmaukset ryhmiteltiin yhtäläisten ilmaisujen joukoiksi. Ryhmittely tapahtui pelkistysten samankaltaisten sisältöjen perusteella eli samaa tarkoittavat ilmaukset yhdistettiin samaan kategoriaan ja annettiin kategorialle sisältöä kuvaava nimi. (kts. Tuomi & Sarajärvi 2009, 101.) Taulukossa 3 on esimerkki affektiivisten kokemusten alakategorioiden muodostamisesta pelkistetyistä alkuperäisilmauksista.

Taulukko 3. Esimerkki alakategorioiden muodostamisesta

Pelkistys	Alakategoria
Kokee hienoksi sen, että päihdekasvatusta järjestetään	Arvostettavuus
Päihdekasvatus on tärkeää alaikäisille	
Tunnin jälkeen keskusteltiin kuinka hyödyllistä oli, että opiskelijoille tultiin kertomaan asioista, ja kuinka hienoa on, että on ihmisiä, jotka hoitavat päihde- ja riippuvuusasiakkaita ja kertovat niistä	
Päihdekasvatus on tärkeää niille, jotka sitä tarvitsevat	
On hyvä, että on ihmisiä, jotka järjestävät päihdekasvatusta nuorille	
On hyvä, että päihdekasvatusta järjestetään	

Seuraavaksi analyysiä jatkettiin yhdistelemällä samansisältöisiä alakategorioita toisiinsa ja muodostamalla niistä edelleen yläkategorioita ja nimeämällä ne sisältöä kuvaavalla käsitteellä (kts. Tuomi & Sarajärvi 2009, 101). Taulukko 4 on esimerkki yläkategorioiden muodostamisesta. Tässä vaiheessa varmistettiin vielä, että ala- ja yläkategoriat vastaavat tutkimuskysymykseen.

Taulukko 4. Esimerkki yläkategorioiden muodostamisesta

Alakategoria	Yläkategoria
Arvostettavuus	Positiiviset tunnekokemukset
Tyytyväisyys	
Yllätyksellisyys	
Kokemuksellisuus	
Rentotunnelmaisuus	
Opiskelijalähtöisyys	
Luottamuksellisuus	
Osallistuvuus	
Yhteisöllisyys	

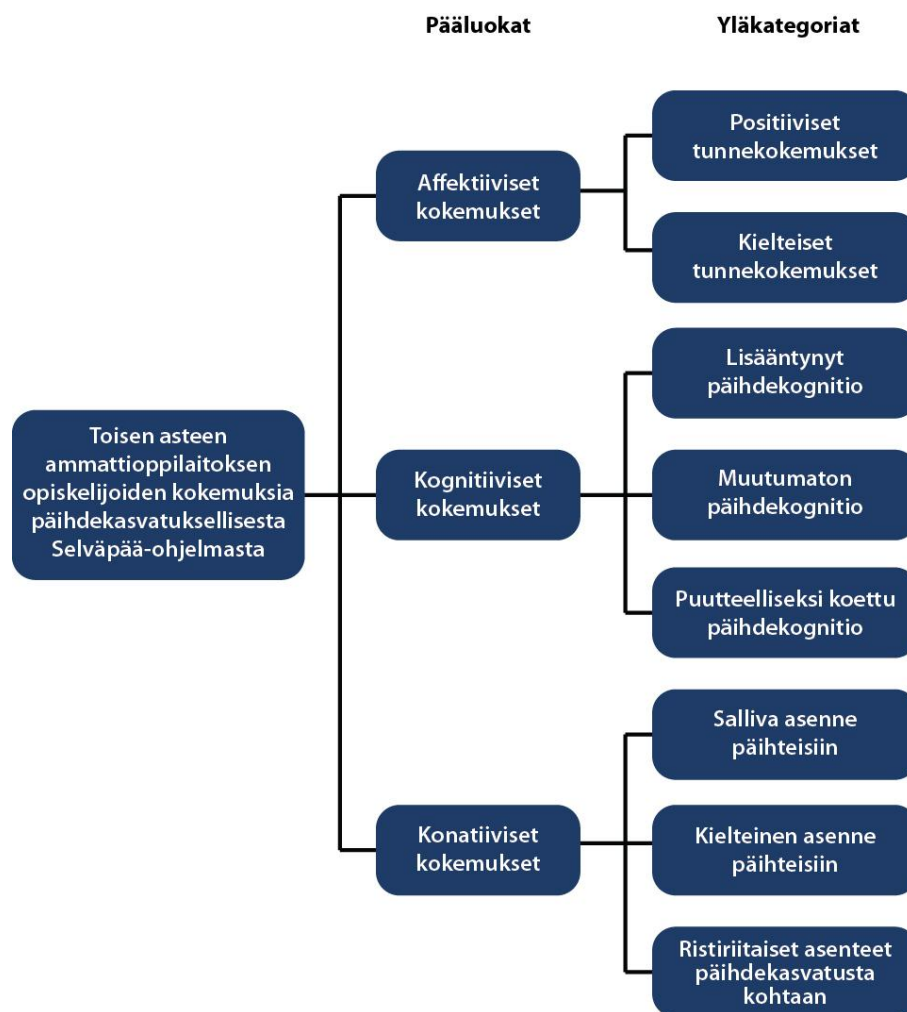
Yläkategorioista muodostettiin tutkimustehtävän alakysymysten mukaiset pääluokat. Tämä on esitetty taulukossa 5.

Taulukko 5. Esimerkki pääluokkien muodostamisesta

Yläkategoria	Pääluokka
Positiiviset tunnekokemukset	Affektiiviset kokemukset
Kielteiset tunnekokemukset	Selväpää-ohjelmasta

8 TULOKSET

Kokemukset Selvää-ohjelmasta muodostuivat kolmesta pääkategoriasta, jotka olivat affektiiviset kokemukset, kognitiiviset kokemukset sekä konatiiviset kokemukset. Affektiiviset kokemukset sisälsivät positiivisia tunnekokemuksia ja kielteisiä tunnekokemuksia. Kognitiiviset kokemukset muodostuivat lisääntyneestä, muuttumattomasta ja puutteelliseksi koetusta päihdekognitiosta. Konatiiviset kokemukset sisälsivät sallivaa ja kielteistä asennetta päihteisiin sekä ristiriitaisia asenteita päihdekasvatusta kohtaan. (Kuvio 2.)

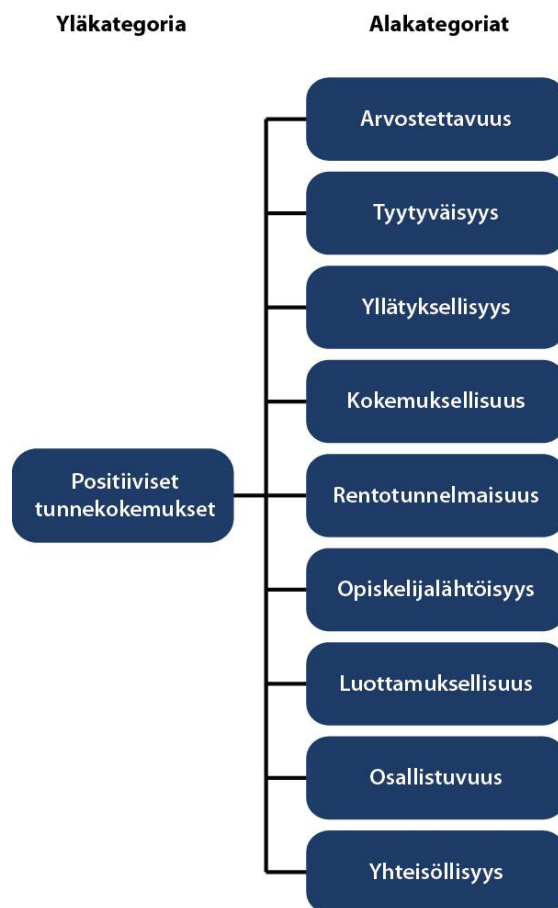
Kuvio 2. Opiskelijoiden affektiiviset, kognitiiviset ja konatiiviset kokemukset Selvää-ohjelmasta

8.1 Affektiiviset kokemukset

Affektiivisilla kokemuksilla tarkoitetaan tässä tutkimuksessa kaikkia päihteisiin ja päihdekasvatukseen liittyviä tunteita kuvaavia sanoja, lauseita ja merkityksiä. Affektiiviset kokemukset jakaantuivat dikotomisesti joko positiivisiin tai negatiivisiin tunnekokemuksiin.

8.1.1 Positiiviset tunnekokemukset

Päihteisiin ja päihdekasvatukseen liittyvät positiiviset tunnekokemukset kuvastivat arvostettavuutta, tyytyväisyyttä, yllätyksellisyyttä, kokemuksellisuutta, rentotunnelmaisuutta, opiskelijälähtöisyyttä, luottamuksellisuutta, osallistuvuutta ja yhteisöllisyyttä. (Kuvio 3.)

Kuvio 3. Positiiviset tunnekokemukset.

Haastateltavat osoittivat arvostusta yleensä päihdekasvatuksen järjestämistä kohtaan. Haastateltavat pitivät erityisen tärkeänä sitä, että on olemassa ammattilaisia,

jotka osaavat hoitaa päihdeongelmaisia ja osaavat myös antaa nuorille päihdekasvatusta.

H10: No siitä et kui toi oli oikeesti aika hyödyllinen juttu et tuli kertoa tolleen ja että hienoo et niinku on tollasii ihmisii jotka hoitaa tollasii asioita ja pystyy niist keroookki viel tolleen.

H2: Kyl se on aika tärkeetä varsinkin just nuoremmille.

Haastateltavien tyytyväisyyttä kuvasi tuntiin kohdistuneiden odotusten täyttyminen tai ylittyminen. Tunnista jäi opiskelijoille positiivinen mielikuva. Tyytyväisyyteen sisältyi myös tunnin looginen eteneminen ja selkeys. Tunti koettiin vaihteluna normaalille opetukselle. Osalle opiskelijoista tunti oli uudenlainen kokemus. Useille haastateltavista havahdutustunti oli positiivinen yllätys. Haastateltavien ennakkokäsitykset tunnista olivat aikaisempien kokemusten pohjalta negatiivispainotteisia, mutta tunnin sisältö yllätti opiskelijat mielenkiintoisuudellaan. Opiskelijat yllättyivät myös siitä, että tunnilla oli paljon uutta asiaa.

H6: No niiku sellai, tosi niiku kiva kuva jäi siitä tunnista.

H10: No mä aattelin ensin et se on hirmu tylsä ja et ei siin oo mitään semmosta uutta eikä tällee, mut se oikeesti yllätti siis siin oli paljon uutta asiaa niist riippuvuuksist ja kaikkee ni, ihan positiivinen yllätys.

Kouluttajan käytännönläheiset kertomukset päihteidenkäytöstä ja päihteiden käyttäjistä olivat opiskelijoiden mielestä koskettavia. Kokemuksellinen lähestyminen aiheeseen näytti saavuttavan nuoren kokemusmaailman.

H8: Se kerto meille siitä tavallaan sen omista kavereista ja niiku just kerto vähän niiku niitä tarinoita, mitä se on nähny ja tälleen. Mun mielestä ne oli mielenkiintoisia.

Useat opiskelijat toivat esiin tunnilla vallitsevan ilmapiirin. Vaikka käsiteltävä aihe oli vakava, sitä käsiteltiin avoimesti, jolloin tunnille osallistujat kokivat olonsa vapautuneiksi. Tämä helpotti omien ajatusten esittämistä ja näin ollen opiskelijat uskalsivat osallistua keskusteluun. Luottamuksellisuus ilmeni opiskelijoiden rohkeutena esittää omia ajatuksiaan tunnilla. Päihteiden käyttö koettiin arkaluontoisena aiheena, minkä vuoksi siitä on vaikea puhua tutulle opettajalle. Havahdutustunnilla ilmapiiri koettiin turvalliseksi, jolloin päihteistä pystyttiin puhumaan luottamuksellisesti vieraan opettajan ja opinnäytetyön tekijöiden kanssa.

H5: No ei ollu ainakaan mitenkään silleen vaivaantunut, että ihan silleen rento.

H8: No en mä tiää, mä ainakin niiku just uskalsin niiku puhuu ku mä tiedän kumminkin et ne ei niiku...tai te ette niiku tavallaan tunne mua tai tiedä silleen niin mä uskallan silleen puhuu.

Havahdutustunti perustui opiskelijoiden ja opettajan väliseen dialogiin. Opiskelijat olivat tunnilla pääroolissa, joka näkyi heidän tarpeidensa huomioimisena. Kouluttajan kyky kuunnella nuoria tuotti opiskelijoille tunteen, että he ovat tällä tunnilla opettajan kumppaneita, eivät opetuksen kohteena. Haastateltavat nuoret kokivat kouluttajan opetustyylin miellyttävänä.

H11: No, mun mielestä se oli hyvä et kaikki sai tuua omia ajatuksia ilmi ja sit kysyy jos oli jotain kysyttävää siitä aiheesta.

H8: Tavallaan me ei vaan kuunneltu, mitä hän kerto vaan just niiku ite saatin sitten kertoo, puhuu siinä.

Osallistuvuus oli yksi merkittävimmistä positiivista tunnekokemuksista tuntiin liittyen. Useimmat opiskelijat toivat haastatteluissa esille sitä, että tunnin vuorovaikutuksellisuus oli hyvä asia. Opiskelijat kokivat mahdollisuuden osallistua keskusteluun ja esittää omia mielipiteitä hyvänä asiana. Osalle opiskelijoista päälimmäisenä mieleen jäivät keskustelut.

H1: Se on aina melkein istumista ja hiljaa oloo, mut tost nyt pääs osallistuu silleen omina mielipiteinä asioihin. Ihan jees silleen.

H4: ei ollu vaa koko ajan semmosta et opettaja puhuu tai et sai itekki niinku puhuu siin ja kirjottaa vastauksia.

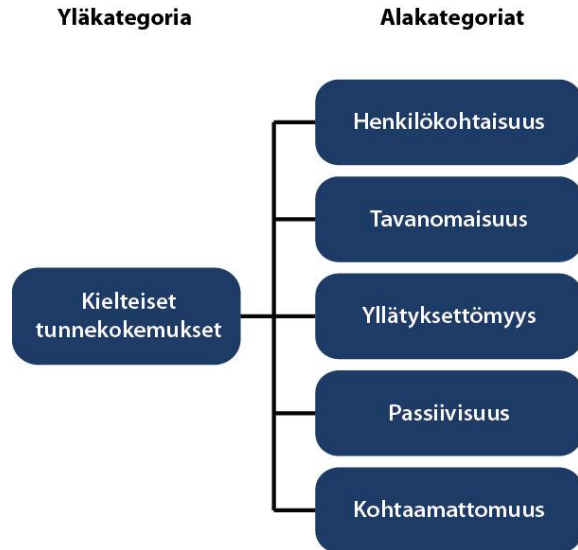
Osallistuvuus ja yhteisöllisyys liittyivät vahvasti toisiinsa. Yhteisöllinen kokemus syntyi tunnilla vallinneesta hyvästä ilmapiiristä sekä opetuksen fyysisestä järjestelystä, jossa opiskelijat istuivat piirissä.

H5: No oli se mun mielestä ainakin erilainen, kun se oli tollai niiku... Tollai et siinä oli ryhmähenkee ja sillee et kaikki oli siinä mukana.

H2: Ku oltiin siin piirissä ja se oli sellai hyvä yhteishenki siin koko ajan. Niin se oli hyvä.

8.1.2 Kielteiset tunnekokemukset

Kielteiset tunnekokemukset muodostuivat henkilökohtaisuudesta, tavanomaisuudesta, yllätyksettömyydestä, passiivisuudesta ja kohtaamattomuudesta. (Kuvio 4.)

Kuvio 4. Kielteiset tunnekokemukset.

Kielteiset tunnekokemukset liittyivät haastateltavien kokemuksiin tunnille osallistuvien passiivisuudesta, tunnin tavanomaisuudesta sekä aiheen henkilökohtaisuudesta. Jos nuorella ei ollut päihteiden käytön suhteen omassa elämässä ongelmia, tunti koettiin tarpeettomaksi. Nuorella ei siis ollut tarvetta päihdekasvatukseen omassa henkilökohtaisessa elämässä, jolloin koulutus ei kohdannut häntä. Muutamilla opiskelijoilla oli päihdeongelmia omassa lähipiirissä, mikä teki tunnilla käsitellyistä aiheista hyvin henkilökohtaisia. Näiden opiskelijoiden tunnekokemus vaikutti olevan enemmän ahdistunut kuin positiivisesti tunnelatautunut. Opiskelijat kokivat tunnilla olon tavanomaisena ja erityisiä tunteita herättämättömänä. Tunti koettiin samanlaiseksi kuin vastaavanlaiset koulutukset aiemmin. Osa haastateltavista oli sitä mieltä, että opiskelijat eivät osallistuneet aktiivisesti tunnin keskusteluun. Haastateltavien kokemuksia koulutuksen henkilökohtaisuudesta, tavanomaisuudesta, yllätyksettömyydestä, passiivisuudesta ja kohtaamattomuudesta:

H3: Hirveesti oppilaat ei olleet kiinnostuneita niiku vastailemaan. Oma-aloitteisesti.

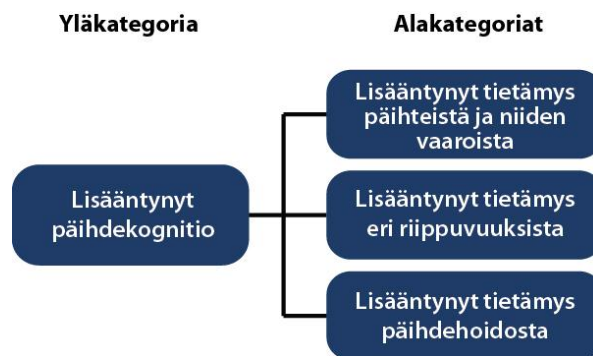
H2: Mutta ei mulla oo päihteiden kaa silleen ollu ongelmia nii ei se oo mua koskettanu.

8.2 Kognitiiviset kokemukset

Kognitiivisilla kokemuksilla tarkoitetaan tässä tutkimuksessa sanoja, lauseita ja merkityksiä opiskelijoiden kokemasta tiedon lisääntymisestä ja ymmärryksen avartumisesta. Osa opiskelijoista koki, että heidän tietämyksensä päihteistä, päihderiippuvuuksista ja päihdehoidoista lisääntyi. Näistä kokemuksista muodostui yläluokka lisääntynyt päihdekognitio. Osa taas koki, ettei heidän tietämyksensä lisääntynyt tunnilla lainkaan. Nämä kokemukset nimettiin yläluokaksi muuttumaton päihdekognitio. Jotkut haastateltavat toivat esiin koulutuksen sisältöä koskevia toiveita. Nämä käsitykset on nimetty yläluokaksi puutteelliseksi koettu päihdekognitio.

8.2.1 Lisääntynyt päihdekognitio

Lisääntynyt päihdekognitio sisälsi lisääntyneen tietoisuuden päihteistä ja niiden vaaroista, lisääntyneen tietoisuuden eri riippuvuuksista ja lisääntyneen tietoisuuden päihdehoidoista. (Kuvio 5.)

Kuvio 5. Lisääntynyt päihdekognitio

Haastateltavat pitivät tärkeänä sitä, että päihteistä, niiden vaikutuksista ja päihteiden käytön seurauksista annetaan tietoa. Haastateltavien mielestä erityisesti nuoret ja päihteitä käyttävät ihmiset tarvitsevat päihdetietoutta, koska sillä voi olla ennaltaehkäisevä vaikutus nuorten syrjäytymiselle ja myös päihteidenkäytölle.

H6: Niiku ku nuorena pitää kuitenkin oppia ja niiku sillee. Et se ei menis sillee väärille teille, niiku sillee nuoren elämä.

H4: Et jos jotkut nuoret ni ei oikeen niinku tavallaan oo mukana nois jutuis ni ne niinku tavallaan saa avattuu silmänsä ja yrittää karttaa niitä.

Haastateltavat kokivat tunnin lisänneen päihdetietoutta, vaikka opiskelijoilla oli jo entuudestaan tietoa päihteistä. Tunnilla saatu tieto oli monipuolista ja tarpeellista.

H6: Et kyl mä niiku tiesin niistä aika paljon, mut et tuli siellä tietysti jotain pientä sellasta uutta.

H8: No mun mielestä ne kaikki oli hyödyllisiä.

Kaikille opiskelijoille tunnista jäivät mieleen erilaiset riippuvuudet. Opiskelijat toivat esille, kuinka tunnilla kerrottiin riippuvuuksista, riippuvuuksien aiheuttamista seurauksista ja riippuvuuksista parantumisesta. Haastateltavat kokivat, että saadun tiedon avulla heidän on helpompi ymmärtää päihteiden käytön seurauksena syntyvää monimuotoista riippuvuutta. Haastateltavat kertoivat havahtuneensa tunnilla siihen, että huumeiden käyttö on vaarallista niiden riippuvuutta aiheuttavan ominaisuuden vuoksi. Opiskelijat kertoivat yllättyneensä siitä, että riippuvuus voi kehittyä kenelle tahansa.

H3: ..et haluaa aina vaan niiku enemmän ja sit niiku vahvempia vaikka justiin aineita, joita käyttää. Et siinä ei riitäkään se pienempi määrä, et siirrytään sitten isompiin. Ja sit tietenkin ongelmallistahan se sitten on. Vaikeempi päästä eroon.

H6: Tai siis, onhan se silleen tietysti sit kun kuulee niistä riippuvuuksista, miettii ehkä silleen et ei ite halua jäädä koukkuun mihinkään

Psykologiset riippuvuudet herättivät haastateltavissa paljon pohdintaa ja he kokivat tietämyksensä näistä asioista lisääntyneen tunnilla. Haastateltavilla nousi ymmärrys siitä, että ihminen voi olla riippuvainen muustakin kuin fysiologisesti vaikuttavasta aineesta.

H2: Ku ei ihan tienny että saattaa olla niinkin riippuvainen jostain peleistä ja... Tai tiesin, mutta... Niin riippuvainen että tarvii hoitoo siihen. Se oli hyvä.

H9: Mm, no just se et mistä kaikesta voi olla riippuvainen ja että kaikesta muustaki voi olla ku pelkästä niinku päihteestä, et tyyliin peliriippuvuus ja sellaset.

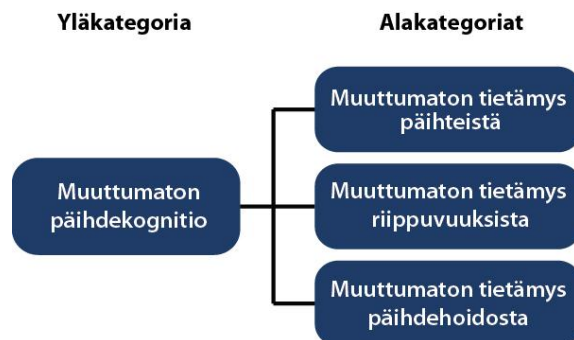
Haastateltavat kokivat saaneensa tietoa päihdehoidoista sekä erilaisista menetelmistä riippuvuuden hoidossa.

H10: Hmm, no se et miten niinku niit riippuvuiksii hoidetaan ku siihen on eri menetelmii ni ne oli uusii ja sit jotkut niist riippuvuiksistaki oli uusii.

H2: Se oli niin perinpohjanen. Kerto niin hyvin kaikki nää numerot, mistä saa tietoo ja mihin voi ottaa yhteyttä ja näin nii, se oli hyvä.

8.2.2 Muuttumaton päihdekognitio

Osa haastateltavista koki, ettei heidän tietämyksensä päihteistä, riippuvuuksista eikä päihdehoidoista lisääntynyt havahdutustunnin seurauksena. Heidän päihdekognitionensa pysyi siis muuttumattomana tunnin jälkeen. Muuttumaton päihdekognitio on luokiteltu seuraaviksi alakategorioiksi: (Kuvio 6.)

Kuvio 6. Muuttumaton päihdekognitio

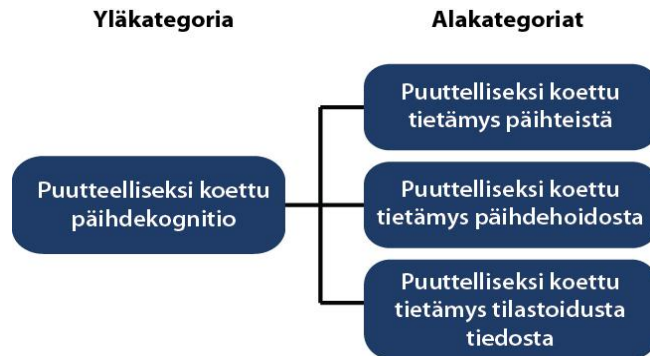
Opiskelijat kokivat, etteivät tunnilla käsitellyt asiat antaneet heille uutta tietoa päihteistä, riippuvuuksista eikä päihdehoidoista. Jotkut haastateltavat kokivat, että aihe on niin tuttu, ettei se tarjoa enää mitään uutta.

H1: No ei nyt oikeen, ei nyt silleen erityisemmin. Kaikki on niinku loppupeleis ittelleen tuttuja asioita.

H3: No se varmaan johtu justiin siitä, et se on niinku jo tiedossa se asia suuremmilta osin. Se ei ollu uutta kenellekään oikeen.

8.2.3 Puutteelliseksi koettu päihdekognitio

Muutamit haastateltavat kokivat kyllä tietämyksensä lisääntyneen, mutta olisivat toivoneet laajempaa päihteiden sisällöllistä käsittelyä. Tämä käsitys on luokiteltu puutteelliseksi koetuksi päihdekognitioksi. (Kuvio 7.)

Kuvio 7. Puutteelliseksi koettu päihdekognitio

Yksi opiskelija oli sitä mieltä, että tunnilla olisi pitänyt käydä läpi muitakin huumausaineita kuin kannabista, koska ihmiset eivät välttämättä ole tietoisia muista huumeista. Opiskelija olisi toivonut, että tunnilla olisi käsitelty monipuolisemmin eri päihteitä, eikä ainoastaan eniten esillä olevia.

H1: Mut niistä vahvemmista aineista sais kertoa mitä tulee vastaan koska silloin sä osaat varautuu olla ottamatta vesilasii tuntemattomalta.. tuntemattomassa seurassa. Siihen voi olla sekoitettuna pirii tai vastaavaa. Niinku ni pitäis niinku kertoo et mitä voi tulla vastaan.

H1:mut toivoin et siin ois enemmän käyty läpi niinku kaikkia päihteitä eikä pelkästään niitä mitkä on suurimmaks esillä vaan niinku...

Kaksi haastateltavaa kertoi kaivanneensa enemmän tietoa Myllyhoidosta tai Myllyhoitoklinikasta. Toinen heistä toi esille, että olisi kaivannut enemmän tietoa myös riippuvuuksien hoidosta. Myös tilastoja päihdeongelmaisista ihmisistä kaivattiin.

H10: Varmaan niist riippuvuuksien hoidoista ja sit niinku, nii ja millasta siel on siel niinku siel klinikalla tai siellä.

H5: En mä tiedä onko siitä tilastoitu mitään kuinka paljon niinku Suomessakin vaikka on ihmisiä, jolla on kaikkia noita ongelmia... Olis kiva tietää.

8.3 Konatiiviset kokemukset

Konatiiviset kokemukset ilmaisevat kielteistä tai myönteistä asennetta, tahtoa tai motivaatiota päihteiden kulutukseen liittyen. Konatiiviset kokemukset sisälsivät kolme yläkategoriaa: salliva asenne päihteisiin, kielteinen asenne päihteisiin ja ristiriitaiset asenteet päihdekasvatusta kohtaan.

8.3.1 Salliva asenne päihteitä kohtaan

Salliva asenne päihteisiin sisälsi mietojen päihteiden ja vähäisen päihteiden käytön hyväksyttävyyden, päihteiden käytön hyväksyttävyyden erityistilanteissa, alkoholin juomisen sallittavuuden kavereiden kanssa, huumeiden käytön hyväksyttävyyden, huumeiden laillisen käytettävyyden ja oman päihteiden käytön muille kuulumattomuuden. (Kuvio 8.)

Kuvio 8. Salliva asenne päihteisiin

Opiskelijat suhtautuivat hyväksyvästi mietojen alkoholijuomien ja huumeiden käyttämiseen. Kavereiden päihteiden käytön hyväksymiseen vaikutti käytettyjen päihteiden laatu ja määrä. Päihteiden käytön hyväksymiseen liittyi myös se, että nuori kokee oman päihteiden käyttönsä olevan hallinnassa.

H5: No ihan alkoholia. (---) Ei se silleen niin kauheeta, kun tietää kuitenkin ite sen mitä tekee ja kun ei sillee kauheesti ja useesti ja mitään ei oo ongelmaa sen kanssa.

H9: ...sitte alkaa häiritsee jos se alkaa semmoseks jokapäiväseks ja semmost et jatkuvasti niinku ollaan päihteiden alaisena mutta, ei se mua muuten silleen häiritse.

Päihteiden käyttö koettiin hyväksyttäväksi erityistilanteissa, kuten juhlissa, syntymäpäivillä, festivaaleilla ja muissa vastaavissa tapahtumissa. Haastateltavat mielsivät päihteiden käytön luontevana ajanvietteenä, johon sisältyi vahvasti kavereiden mukanaolo. Alkoholin juominen kavereiden kesken koettiin normaaliksi nuorten elämään kuuluvaksi asiaksi.

H3: No alkoholi varsinkin jossain juhlissa ehkä. Silleenhän se yleensä on järkevin tapa.

H6: No se on ihan kiva niiku silleen ajanvietettä, kun näkee kavereita.

Haastateltavat kokivat kannabiksen satunnaisen polttamisen hyväksyttävänä. Yksi opiskelija koki kaikenlaisten huumeiden käytön hyväksyttävänä asiana ja kyseenalaisti huumausaineiden laittomuuden.

H8: Tommonen et joskus polttaa silleen pilvee (---) Ei se mua silleen haittaa.

H1: Suhtaudun positiivisesti itseasias kaikkiin asioihin, huumeisiin sun muihin vastaaviin. (---) Jos oot jo kaksikymmentäkaksytviis, tiedät kyllä tasan tarkkaan mitä elämältäsi haluat.

Yleistä haastateltavien nuorten keskuudessa oli kokemus siitä, että päihteiden käyttö on viime kädessä yksilön oma asia ja jokainen päättää itse päihteiden käytöstään. Opiskelijat kokivat, että he eivät voi vaikuttaa muiden päihteiden käyttöön.

H1: ...mun mielestä se on ihmisen oma päätös mitä se elämälleen tekee.

H5: Ei siihen voi kukaan muu vaikuttaa sitten kun ne ite. Et jos niillä on jotain ongelmia sen kanssa.

8.3.2 Kielteinen asenne päihteisiin

Haastateltavat esittivät useita kielteistä suhtautumisesta päihteisiin kuvaavia käsityksiä. Toiset käsitykset tuomitsivat päihteiden käytön, kun taas toiset käsitykset korostivat päihteiden käytön ikäviä seurauksia. Kielteinen asenne päihteisiin muodostui seuraavista alakategorioista: (Kuvio 9.)

Kuvio 9. Kielteinen asenne päihteisiin

Tuomitseva päihteiden käyttö kohdistui päihteiden käyttöön yleisesti tai runsaasti, huumeiden käyttöön, käyttöön raskausaikana ja käyttöön ammattiopintojen ja ammatissa toimimisen kannalta. Päihteidenkäytön tarpeettomuus ilmeni haastateltavien kiinnostuksen puutteena päihteitä kohtaan ja kavereiden päihteiden käytön merkityksettömyytenä. Päihteiden käytön ei myöskään koettu olevan mitenkään erikoista. Osa opiskelijoista koki päihteiden käytön moraalisesti tuomittavana.

Opiskelijoiden tuomitsevuus tuli esiin päihteiden käyttöön liittyvien negatiivisten ilmausten kautta kuten ”juoppo” tai ”perskänni”.

H6: No ei musta mitään juoppoo kyllä tuu.

H10: No, oikeestaan melkeen kaikki mun kaverit (---) juo joskus alkoholi ja tälleen. (---) No viikonloppusin ne yleensä ihan juo niinku perskännit et ne on... sit ne maanantain on silleen et vitsi mul oli hieno viikonloppu ja kaikkee ja sit sä oot hmm, varmasti hienoo. (---) No, mun mielest se ei oo mitenkään hieno asia, eikä sil kannattais leveillä tolleen.

Opiskelijat kokivat huolestuttavaksi sen, jos kavereiden päihteiden käyttö muuttuisi runsaaksi. Myös oma asenne runsasta päihteiden käyttöä vastaan tuli esiin siinä, että opiskelijoilla ei ollut halua käyttää päihteitä runsaasti tai väärin.

H7: Mun mielestä se on huolestuttavaa, jos käyttää ihan liikaa. Että joka viikonloppu ja viikollakin pitäis...

Haastatteluissa nousi päihteiden käytön tuomittavuuden ohella vahvasti esiin kielteinen asenne huumeiden käyttöä kohtaan. Kielteinen asenne liittyi omaan moraalisiin, huumeiden laittomuuteen, riippuvuuden syntymiseen ja huumeiden käyttäjien huonoon maineeseen.

H2: En oo kokeillu, enkä kokeile (---) en mä haluais sitä kokeilla, koska se on niin laitonta ja niin väärin, että mun moraalista esittää mua tekemästä mitään sellasta.

H4: No huumeet tota, tiän jo et tai siis entuudestaan et niihin jää koukkuun ja mä oon todellakin niitä vastaan sitte.. Jos mä alkasin käyttää huumeita, en mä pysty niinku aatella et mä käyttäisin huumeita ni tota, mun mielestä se vaa jotenkin niinku niin outoo et mä käyttäisin huumeit, et must tulis sellai narkkari et mä en osais nähä itteeni sellasena ja jotenki tulis sellai kuva et mä oisin jotenki huono ihminen jos mä alkaisin käyttää huumeita.

Haastateltavat toivat esille huolen lasten ja nuorten huumeiden käytöstä. Lasten ja nuorten alkoholin ja huumeiden käyttäminen koettiin vääräksi, kuten myös alkoholin ja huumeiden tarjoaminen heille.

H1: ...että jos viistoist vuotiaalle mennään tarjoo pirii, se ei tiää mitä se halua elämältään, ei.. silloin se on väärin että sille tarjotaan ees sitä pirii tai niinku mitään muuta vastaavaa..

H4: Sanotaanko näin että ku mä nään välil tuolla kadulla jotain kakstoist vuotiaita niil on niinku kaljaa ynnä muuta ni pistää vähän miettimään et mitä niinku, mitä ne sanoo niitten vanhemmille et ne pääsee tyliin viikonloppuna ulos. Sanooks ne vaan että jolleki kaverilleen yöks.

Haastateltavat nuoret toivat esille päihteiden käytön tuomittavuuden raskausaikana ja tulevan ammatin kannalta. Raskausaikana päihteiden käytön ei koettu olevan sallittavaa. Naispuoliset haastateltavat uskoivat, että raskausaika vaikuttaa omaan päihteiden käyttöön ainakin väliaikaisesti. Yksi päihteettömyyteen kannustava tekijä tulevaisuudessa oli myös ammattiin valmistuminen ja työelämään siirtyminen. Päihteettömyys koettiin erittäin tärkeäksi tulevassa ammatissa.

H2: Ja kun on raskaana, niin sitten ei... Se on ehdoton ei kaikelle. Alkoholi, tupakka, kaikki päihteet, ei niikun mitään.

H1: Onhan se nyt ihan selvää et ei (tulevassa ammatissa) voi vetää päihteitä itseasias missään muodos.

Toiset opiskelijat painottivat päihteiden käytön kielteisiä seurauksia kuten taloudellisia, terveydellisiä ja sosiaalisia ongelmia. Päihteiden käyttö nähtiin aiheuttavan kokonaisvaltaisia ongelmia päihteiden käyttäjän elämään. Haastateltavien oli vaikea ymmärtää päihteiden olemassa olon syytä, koska niistä ei koettu olevan ihmisille kuin haittaa. Opiskelijat pohtivat myös, että päihdeongelman ja riippuvuuden muodostumista voi olla hankalaa huomata, koska ongelma kehittyy yleensä salakavalasti.

H1: Ku mä oon ollu mukana ni oon nähny muutaman tämmösen kitkuttelevan pirinistin, näkee niinku käsistä et on piikitetty monta kertaa ja niin pois päin ni sitte... Niin no elämä ei oo mitenkään kohillaan ku ei ne tee mitään muuta ku koittaa aina fiksaa uutta säätöä ja saada lisää kamaa...

H5: Ihan alun perin mä oon aina miettiny sitä, että miks ne on pitäny ees keksiä, et ne on niiku olemassa. Niistä ei tuu muuta ku ongelmia.

Päihteiden käytöllä koettiin olevan paljon negatiivisia vaikutuksia ihmissuhteisiin. Usea opiskelija kertoi lähipiirissä, perheessä, suvussa tai kaveripiirissä olevan päihderiippuvuudesta kärsiviä ihmisiä. Osalla läheisen ihmisen päihdeongelma on vaikuttanut myös omaan suhtautumiseen päihteisiin ja omaan toimintaan päihteiden

den kanssa. Nuorilla oli myös kokemusta päihdeongelmasta kärsivän läheisen auttamisesta. Puuttuminen päihdeongelmaan koettiin kuitenkin hankalaksi.

H11: Kai se ärsyttää ja silleen et vähä haikee mieli jää ja.. Se ei kuuntele enää silleen ku sille kertoo ja se vaan juo ja silleen.

H8: Mä oon oppinu sen kun (läheinen) on alkoholisti, mä ite osaan tehdä asioita silleen toisella tavalla.

Haastateltavat kokivat päihteiden käyttäjät avuntarvitsijoina. Avun tarpeessa oleminen oli opiskelijoiden mielestä ei-toivottavaa ja sitä kautta se ilmaisi paheksuntaa päihteitä kohtaan. Tärkeäksi koettiin kaverin huolestuttavaan päihteiden käyttöön puuttuminen. Puuttuminen koettiin kuitenkin hankalaksi, koska konkreettisia keinoja tähän ei ollut. Tärkeäksi koettiin, että kaikkia avun tarvitsijoita autettaisiin huolimatta siitä onko ihminen tuttu tai tuntematon.

H1: ...koska en mä ajattele pelkää sitä omaa pientä piiriä, vaan mä ajattelen niinku sitä kokonaisuutta, et niinku jos joku tarvii apuu, joku tuntematon kyl mä nyt sitä jeesaan.

H7: Kyl mä siitä varmaan sitte sanoisin sit sille. (---) Olis se varmaan vaikeeta.

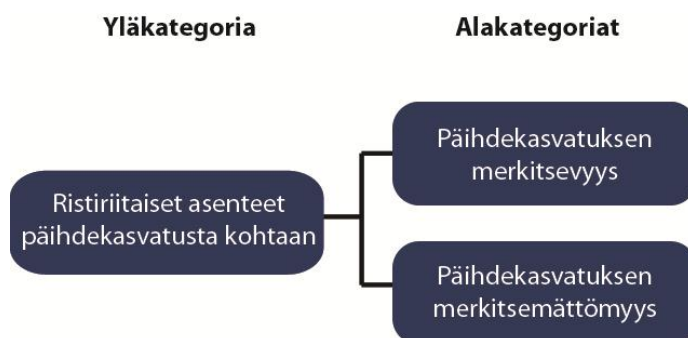
Kielteistä asennetta kuvastivat myös haastateltavien käsitykset raittiudesta päihteiden käytön vastakohtana. Myös lähipiirissä tapahtuva runsas päihteiden käyttö vaikutti opiskelijoiden raittiutta arvostaviin asenteisiin. Haastateltavat kertoivat suosivansa nykyisin sellaista kaveripiiriä, jossa päihteidenkäyttö ei ole runsasta.

H7: Siis mun mielestä on hienoo, jos jotkut niinku pystyy ole käyttämättä.

H7: ...sitten mä en enää halunnu olla itte siinä, ku mä en itte tykkää käyttää niin paljoo, juon tosi harvoin, niin sit mä vaihdoin kaveriporukkaa ja lähdin siitä sen takia.

8.3.3 Ristiriitaiset asenteet päihdekasvatusta kohtaan

Haastateltavat kokivat havahdutustunnin ja päihdekasvatuksen joko merkityksellisenä itselle tai nuorille yleensä tai päihdekasvatuksella ei koettu olevan merkitystä itselle eikä sillä katsottu olevan merkitystä päihteiden käyttöön yleensäkin. (Kuvio 10.)

Kuvio 10. Ristiriitaiset asenteet päihdekasvatusta kohtaan

Suurin osa opiskelijoista koki Selväpää-tunnin mielenkiintoisena, etenkin laajat keskustelut päihteistä ja riippuvuuksista olivat opiskelijoiden mieleen. Kiinnostavimmiksi koettiin huumausaineisiin liittyvät asiat, psykologiset riippuvuudet sekä riippuvuuksien nopea kehittyminen. Myös avun saaminen riippuvuuteen ja Myllyhoitoyhdistyksessä työskentelemisestä kuuleminen koettiin mielenkiintoiseksi. Opiskelijat pitivät tunnin aiheita ajankohtaisena asiana elämässään, mikä herätti keskustelua tunnilla.

H2: Joo, tosi moni sano, että oli niin hyvä tunti et... Tai ihan tarpeellinenkin ja tehokas ja tälle.

H6: Niiku tällasille meidänki ikäisille se aihe on aika silleen lähellä varmaan monille, niin sit siitä niiku saa niiku sitä keskustelua aiheuttaa.

Toisaalta osa opiskelijoista koki Selväpää-tunnin ja päihdekasvatuksen yleensä merkityksettömänä itselleen tai muille nuorille. Päihdekasvatusta ei nähty tarpeellisenä silloin, kun omassa päihteiden käytössä ei koettu olevan ongelmia. Haastateltavat kokivat myös, että päihdekasvatus ei auta nuoria ymmärtämään päihteiden käytön haittoja. Täysi-ikäiset opiskelijat perustelivat merkitsemättömyyttä sillä, että päihdekasvatus ei ole enää vanhempana ajankohtaista.

H6: Ei se nyt mulle hirveesti sillee merkitse ku ei niiku oo tarvinnu... tai kun ei oo mitään suurempaa ongelmaa.

H5: En mä tiedä auttaako se kaikkii silleen, että ymmärtääkö ne silti sitä, mitä ne itelleen tekee...

9 POHDINTA

9.3 Tulosten tarkastelu

Tutkimuksen tavoitteena oli selvittää millainen on toisen asteen ammattioppilaitoksen opiskelijoiden kokemus päihdekasvatuksellisesta Selväpää-ohjelman havahdustunnista. Tutkimuskohteena olivat ammatillisen oppilaitoksen ensimmäisen vuoden opiskelijat, jotka olivat osallistuneet Selväpää-tunnille. Opiskelijoiden päihdekokemukset olivat hyvin erilaisia. Osa opiskelijoista kertoi käyttävänsä päihteitä kohtuullisesti tai runsaasti, ja osa kertoi, ettei käytä päihteitä juuri ollenkaan. Vain yksi haastateltava oli täysin raitis.

Tässä tutkimuksessa haastateltavien opiskelijoiden kokemukset Selväpää-ohjelmasta sisälsivät affektiivisia, kognitiivisia sekä konatiivisia kokemuksia. Affektiiviset kokemukset syntyivät positiivista ja negatiivisista tunnekokemuksista. Kognitiivisiin kokemuksiin liittyi lisääntyntä päihdekognitiota, muuttumatonta päihdekognitiota ja puutteelliseksi koettua päihdekognitiota. Konatiiviset kokemukset tarkoittivat sallivaa asennetta päihteisiin, kielteistä asennetta päihteisiin sekä ristiriitaisia asenteita päihdekasvatusta kohtaan.

Tämän tutkimuksen tulokset osoittivat, että opiskelijoiden kokemukset Selväpää-tunneilta olivat sekä positiivisia, että kielteisiä. Tämän tutkimuksen tuloksista kävi ilmi, että haastateltavat kokivat tunnin tärkeäksi. Myös Kärkönen (2003) Selväpää-projektin päihdekoulutustuntien vaikutusta peruskoulun kahdeksaluokkalaisiin selvittäneen tutkimuksen tulokset projektin tarpeellisuudesta olivat yhdensuuntaisia tämän tutkimuksen kanssa. Kärkönen tutkimuksessa lähes kaikki opiskelijat kokivat havahdutuksen tarpeellisenä omalle ikäryhmälleen.

Tässä tutkimuksessa oppitunnin ilmapiiri oli opiskelijoille hyvin merkityksellinen asia. Avoin, opiskelijaa kunnioittava, opiskelijan omaa ajattelua aktivoiva ilmapiiri kosketti monia opiskelijoita erityisesti tunne ja asennetasolla. Useimmille opiskelijoille tunti näytti jättäneen jäljen opiskelijan ajatusmaailmaan. Myös Pitkäsen ja Varvema-Halmisen (2010, 28) tutkimuksen mukaan adjektiivi ”rento” kuvasi päihdetunnin ilmapiiriä parhaiten.

Tämä tutkimus osoitti, että haastateltaville opiskelijoille oli erittäin tärkeää päästä itse osallistumaan Selväpää-tunnilla ja osallistuvuus olikin yksi merkittävimmistä positiivisista tunnekokemuksista tuntiin liittyen. Haastateltavat kokivat tunnin vuorovaikutuksellisuuden erittäin hyväksi asiaksi. Pylkkäsen, Viitasen ja Vuohelaisen (2009, 12) mukaan nuorten mielestä on tärkeää päästä itse osallistumaan päätöksentekoon ja vaikuttamaan itseään koskettaviin asioihin. Myllyhoitoyhdistys ry:n (2011) mukaan tunnin eteneminen perustuu hyvin pitkälti opiskelijoiden omaan aktiivisuuteen. Selväpää-tunnilla kouluttaja ohjailee ryhmän toimintaa antamalla valmiita vastauksia. Tämän tutkimuksen tuloksista kävi ilmi, että tunti todella toteutui kuvatulla tavalla.

Tässä tutkimuksessa todettiin, että parin opiskelijan mielestä useimmat opiskelijat olivat hiljaa tunnin aikana, mutta se saattoi johtua siitä, että tunnin aiheet olivat jo suurelle osalle opiskelijoista tuttuja. Tässä tutkimuksessa osallistuvuus ja yhteisöllisyys olivat vahvasti sidoksissa toisiinsa. Haastateltavien mukaan tunnilla vallitsi hyvä yhteishenki, kaikille annettiin puheenvuoro ja kaikki olivat hyvin mukana tunnin kulussa. Tämän tutkimuksen tuloksista pystyttiin havaitsemaan, että useimmat Selväpää-tunnille osallistuneista kokivat tunnin olevan hyvin tavanomainen, eikä se herättänyt erityisiä tuntemuksia haastateltavissa nuorissa. Tämä tulos on eriävä Pitkäsén ja Varvemaa-Halmisen (2010, 28) tutkimuksen kanssa, jossa kolme oppilasta koki Selväpää-tunnin ilmapiirin ahdistavana.

Tässä tutkimuksessa saatiin selville, että opiskelijoiden mielestä päihdekasvatus on tärkeää nuorille tiedon lisääntymisen näkökulmasta. Opiskelijoiden mielestä päihdekasvatus on tärkeää nuorille, koska sen avulla voidaan lisätä nuorten tietoisuutta päihteistä sekä niiden vaikutuksista ja vaaroista. Opiskelijat kokivat tärkeänä myös tiedon lisääntymisen riippuvuuksista sekä riippuvuuden kehittymisestä, seurauksista ja niistä parantumisesta. Tutkimuksen tuloksista kävi ilmi, että opiskelijat kokivat tiedon lisääntymisen tärkeänä tekijänä nuorten päihdeongelmien ehkäisyssä. Ehkäisevässä päihdetyössä tulisikin kertoa nuorille millaisia vaikutuksia päihteillä voi olla heidän tulevaisuuteensa (Sloboda 2009, 196). Tuloksista selvisi, että Selväpää-tunti on hyödyllinen ja se lisää nuorten tietämystä. Myös Jokelan ja Parviaisen (2011, 32) tutkimuksessa tuloksista kävi ilmi, että oppilaat pitivät päihdekasvatustunteja hyödyllisinä.

Tämän tutkimuksen tulokset osoittivat, että Selväpää-tunti herätti opiskelijoiden keskuudessa paljon pohdintaa sekä uuden oppimista riippuvuuksista. Viitasen (2010, 45) mukaan yksittäiset päihdetietoiskut esimerkiksi kouluissa voivat tarkoituksensa vastaisesti lisätä nuorten kiinnostusta päihteisiin. Tämä käsitys on ristiriidassa tämän tutkimuksen tulosten kanssa. Tutkimustulosten mukaan useat opiskelijat kertoivat oppineensa tunnilla, ettei huumeisiin kannata sekaantua, koska riippuvuus eri aineisiin muodostuu helposti. Päihdekasvatuksen ansiosta moni opiskelija heräsi ajattelemaan, ettei halua tulla huumeista riippuvaiseksi. Myös Riggsin ym. (2009, 1691, 1696 - 1698) yhdysvaltalaisen tutkimuksen mukaan päihteiden käyttöä ehkäisevillä ohjelmilla todettiin olevan hyödyllisiä pitkäaikaisia vaikutuksia päihteiden käytön ehkäisyn näkökulmasta.

Myllyhoitoyhdistys ry:n (2011) mukaan toisen asteen opiskelijoille suunnatulla Selväpää-tunnilla pääpaino on riippuvuudessa ja omien asenteiden selvittelyssä päihteiden käyttöä kohtaan. Myllyhoitoyhdistyksen mukaan Selväpää-tunnilla pohditaan muun muassa syitä päihteiden käytölle, riippuvuutta ja sen kehittymistä, riippuvuuden tunnistamista ja riippuvuuden seurauksia. Tämä tutkimus osoitti, että nuorille oli jäänyt tunnista mieleen niitä asioita, joihin Selväpää-tunnin pääpaino on kohdistunut. Opiskelijat olivat yllättyneitä siitä, että omista kavereistakin voi tulla riippuvaisia.

Tässä tutkimuksessa muutama opiskelija toi esille, että olisi tunnin aikana kaivannut laaja-alaisemmin tietoa. Slobodan (2009, 196) mukaan ehkäisevässä päihdetyössä tulisi käsitellä monipuolisesti kaikkia laillisia ja laittomia päihteitä. Myös tässä tutkimuksessa yksi opiskelija toi esille, että Selväpää-tunnilla olisi pitänyt käsitellä monipuolisemmin kaikkia huumeita, eikä ainoastaan yleisimpiä huumeusaineita.

Tämän tutkimuksen tulosten mukaan opiskelijoiden asenne päihteisiin on sekä sallivaa että tuomitsevaa. Oma ja kavereiden mietojen päihteiden, kuten oluen, siiderien ja kannabiksen käyttämistä pidettiin hyväksyttävänä ja normaalina nuoren elämään kuuluvana asiana. Samankaltainen tulos on nähtävissä myös Nuorten terveystapatutkimuksessa (Raisamo ym. 2011, 45). Päihteiden käyttö koettiin sallittavana, kun oma ja kavereiden päihteiden käyttö pysyy vähäisenä ja käytön ko-

ettiin olevan hallinnassa. Runsaan päihteiden käytön opiskelijat kuitenkin tuomitsivat ja pitivät päihteiden käytön lisääntymistä lähipiirissään huolestuttavana.

Tutkimustulosten mukaan opiskelijat pitivät normaalina, että päihteitä käytetään ajanvietteenä kavereiden kanssa kohtuullisesti. Yleinen mielipide oli, että päihteitä on suotavaa käyttää juhlissa ja muina merkittävänä hetkinä. Tämän tutkimuksen tulosten perusteella nuoret käyttävät alkoholia pääasiassa viikonloppuina, joskaan juominen ei ole joka viikkoinen tapa. Kavereilla on vaikutusta nuoren asenteisiin päihteitä kohtaan ja päihteiden käyttöön, sillä päihteitä suosiva kaveripiiri voi altistaa nuoren päihdekokeilulle (Kronqvist & Pulkkinen 2007, 166 - 193; Pirskanen 2007). Samankaltaisia tuloksia oli nähtävissä myös tässä tutkimuksessa. Nuoret kokivat päihteiden käytön vahvasti liittyvän kavereiden kanssa olemiseen ja yhteiseen ajan viettämiseen. Tutkimuksen tuloksissa ilmeni kuitenkin myös se, että opiskelijat halusivat olla päihteitä käyttävien kavereiden kanssa, vaikka itse eivät päihteitä käyttäisikään, eivätkä nähneet siinä minkäänlaista ongelmaa. Toisaalta useat tutkimukseen osallistuneista opiskelijoista suosivat sellaista kaveripiiriä, jossa päihteidenkäyttö ei ollut runsasta. ESPAD-tutkimuksen mukaan Suomessa nuoret käyttävät huumeita vähemmän kuin monessa muussa Euroopan maassa (Metso ym. 2009, 3). Tämän tutkimuksen tuloksista voi niin ikään päätellä, että nuoret pidättäytyvät mieluummin huumeista kuin kokeilevat niitä. Useat opiskelijat tuomitsivat huumeiden käytön jyrkästi. Toisaalta tutkimukseen haastateltavien opiskelijoiden joukossa oli myös positiivista asennoitumista huumausaineita kohtaan.

Useat opiskelijat totesivat päihteiden käytön olevan jokaisen ihmisen oma asia, eivätkä kokeneet voivansa vaikuttaa muiden, esimerkiksi kavereidensa, päihteiden käyttöön. Nykyajan yhteiskunnassamme päihteet ovat usein esillä muun muassa mainonnan kautta, mikä vaikuttaa myös alaikäisten suhtautumiseen päihteisiin (Suomen AHS 2011). Selväpää-ohjelman avulla halutaan vahvistaa nuorten omaa kriittistä ajattelua päihteitä ja niiden käyttöä kohtaan. Ohjelman tarkoituksena on vahvistaa päihdekielteistä asennetta nuorten keskuudessa. (Myllyhoitoyhdistys ry 2011.) Tutkimukseen osallistuneista nuorista osalla asenne päihteitä kohtaan oli kielteinen ja he tuomitsivat päihteiden käytön. Etenkin huumeiden käyttöä pidettiin tuomittavana ja enemmistö opiskelijoista kertoi, ettei koskaan halua kokeilla huumeita. Tutkimuksen tuloksista on vaikea kuitenkin arvioida, vahvistiko Selvä-

pää-tunti kielteistä asennetta. Selvää-ohjelman vaikutuksia on aikaisemmin tutkittu 8. luokkalaisilla, jolloin tutkimuksessa kävi ilmi, että havahdutustunnit muuttivat nuorten asenteita päihteitä kohtaan kielteisemmiksi (Ora & Pakarinen 2011, 34). Näiden kahden opinnäytetyön tuloksista voidaan ehkä ajatella olevan myös jonkin verran ikäsidonnaista, onko tunnilla vaikutusta päihdekielteisen asenteen vahvistumisessa.

Tässä tutkimuksessa saatujen tulosten perusteella päihteiden käytöllä on negatiivisia kokonaisvaltaisia vaikutuksia ihmisen elämässä. Päihteiden koettiin vaikuttavan negatiivisesti ihmisen terveyteen, läheissuhteisiin ja talouteen. Päihteiden olemassaolon syytä on vaikea ymmärtää, koska niistä ei koettu olevan ihmisille kuin haittaa. Koska päihdeongelma ja riippuvuus kehittyvät vähitellen, sen syntymistä saattaa olla vaikea havaita itsellä. Yksi ammattioppilaitoksen opiskelijoille suunnatun Selvää-ohjelman havahdutustunnin tarkoituksena oli lisätä opiskelijoiden tietämystä riippuvuuksista ja muun muassa siitä, että riippuvuussairaus kehittyy salakavalasti (Myllyhoitoyhdistys ry 2011). Tutkimustulosten perusteella voidaan arvioida Selvää-tunnin onnistuneen tällä osa-alueella.

Päihteiden käytöllä oli tämän tutkimuksen tulosten mukaan runsaasti negatiivisia vaikutuksia ihmissuhteisiin. Opiskelijoiden lähipiireissä ja suvuissa esiintyvät päihdeongelmat vaikuttivat negatiiviseen suhtautumiseen päihteiden käyttöä kohtaan. Selvää-tunneilla opiskelijoille korostetaan, että riippuvuus ei ole vain yksilön sairaus, vaan se koskettaa koko perhettä ja lähipiiriä. Myös kirjallisuudessa ja aikaisemmissa tutkimuksissa on muun muassa perheen suhtautumisella päihteisiin havaittu olevan vaikutusta nuoren asenteisiin päihteitä kohtaan. (Kronqvist & Pulkkinen 2007, 166 - 193; Pirskanen 2007.) Tutkimuksesta saadut tulokset opiskelijoiden asenteista päihteiden kulutukseen ovat yhteneväiset nuorten terveystapatutkimuksessa saatujen tulosten kanssa (Raisamo ym. 2011, 45). Tutkimusten tulosten perusteella voidaan todeta, että nuoret arvostavat raittiutta. Myös lähipiirissä tapahtuva runsas päihteiden käyttö vaikutti opiskelijoiden raittiutta arvostaviin asenteisiin. Raittiuden arvostamisen ohella myös päihteiden käyttö koettiin usein tarpeettomaksi.

Merkittävä tulos tässä tutkimuksessa on opiskelijoiden kokemukset päihteiden käyttäjien avun ja tuen tarpeesta. Moni koki tärkeäksi puuttua kaverin huolestutta-

vaan päihteiden käyttöön. Puuttuminen voisi tapahtua kaverille suoraan puhumalla tai kaveripiirissä keskustelemalla sekä kaverin perään katsomalla ja olemalla kaverin tukena. Toisaalta opiskelijat kokivat puuttumisen hankalaksi muun muassa konkreettisten auttamiskeinojen puuttumisen vuoksi. Selvääpää-tunnilla opiskelijoille kerrotaan avunhakemisesta riippuvuus- ja päihdeongelmien hoitoon (Myllyhoitoyhdistys ry 2011.) Tutkimuksen tulosten valossa voisi olla hyödyllistä, että nuorten kanssa keskusteltaisiin tunnilla enemmän siitä, miten läheisen ihmisen huolestuttavaan päihteiden käyttöön voisi mahdollisesti puuttua.

9.4 Tutkimuksen eettisyys

Tutkimuksen tekemiseen liittyy aina eettisiä vaatimuksia. Eettisesti hyvässä tutkimuksenteossa on noudatettu hyvää tieteellistä käytäntöä. Jo ennen varsinaisen tutkimuksen aloittamista on pohdittava eettisiä kysymyksiä, koska jo esimerkiksi aiheen valinta on eettinen ratkaisu. Tämän opinnäytetyön aihe valittiin sen mukaan, että se on merkitykseltään tärkeä, ei ainoastaan helposti toteuttavissa. (kts. Hirsjärvi ym. 2009, 23 - 29.) Opinnäytetyöstä arvioitiin olevan hyötyä Myllyhoitoyhdistys ry:lle, koska he voivat tuloksien avulla mahdollisesti kehittää toimintaansa vastamaan paremmin nuorten tarpeita. Tätä tutkimusta varten pyydettiin tutkimuslupa ammatillisen oppilaitoksen rehtorilta. Tutkimusta ei aloitettu ennen tutkimusluvan myöntämistä. Tutkimuslupa jätettiin pois opinnäytetyön liitteistä, koska se sisälsi oppilaitoksen nimen, jonka kautta haastateltavat olisivat saattaneet olla tunnistettavissa.

Tässä opinnäytetyössä huomioitiin ihmisarvon kunnioittaminen. Haastatellut opiskelijat osallistuivat tutkimukseen täysin vapaaehtoisesti. Alaikäisiltä opiskelijoilta pyydettiin kirjallinen tutkimukseen osallistumislupa (liite 3) huoltajalta ja täysi-ikäisiltä pyydettiin suullinen suostumus. Ennen osallistumista tutkimukseen mahdollisille osallistujille selvitettiin mitkä ovat tutkimuksen tarkoitus ja tavoitteet, mikä on heidän roolinsa tutkimuksessa ja miksi heidän osallistumisensa tutkimukseen on tärkeää. Osallistujat saivat tarkemmat informaatiot tutkimuksesta myös kirjallisesti. (kts. Hirsjärvi ym. 2009, 25.)

Opinnäytetyön raportoinnissa pidettiin kiinni siitä, että yksittäisiä henkilöitä ei voida tunnistaa. Myös tutkimukseen osallistuville painotettiin anonymiteetin säi-

lymistä koko tutkimuksen ajan. Opinnäytetyössä tutkittiin yhtenä osa-alueena nuorten omaa päihteidenkäyttöä sekä lähipiirin päihteidenkäyttöä. Nuoret kertoivat avoimesti esimerkiksi omista tai oman lähipiirin päihdeongelmista ja niiden kautta rankoista kokemuksistaan. Eettisistä syistä joitain ilmaisia jätettiin pois opinnäytetyön liitteenä olevista taulukoista (liite 4) niiden arkaluontoisuuden ja tunnistettavuuden vuoksi. Tällaisia ilmaisia olivat perheen päihteiden käyttöön liittyvät rankat kokemukset, jotka kuitenkin on huomioitu opinnäytetyön tuloksissa. Aineistossa oli myös muutamia absurdeja ajatuksia, esimerkiksi huumeiden käyttö itsesuojeluna, jotka eettisistä syistä jätettiin kokonaan pois aineistosta.

9.5 Tutkimuksen luotettavuus

Opinnäytetyön aiheen valinta oli perusteltu, koska opiskelijoiden kokemuksia Selväpää-ohjelmasta on tutkittu vähän. Aihe on myös ajankohtainen, koska Suomessa alaikäisten päihteidenkäyttö on runsasta. (Raisamo ym. 2011, 45.) Kvalitatiivisen tutkimusmenetelmän valinta oli perusteltu, koska siten opiskelijoiden kokemuksista saatiin mahdollisimman monipuolinen, totuudenmukainen ja kattava kuva. Tutkimustehtävä alakysymyksineen olivat kvalitatiiviseen tutkimusmenetelmään sopivat ja tarpeeksi selkeät.

Opinnäytetyön luotettavuutta pyrittiin lisäämään kuvaamalla tarkasti tutkimuksen toteuttamisen ja tulosten käsittelyn vaiheet. Tuloksia tarkasteltiin tutkimustehtävän ja alakysymysten näkökulmasta ja tulosten tulkintaa perusteltiin. Aineistoon oli tutustuttu huolellisesti. Opinnäytetyössä käytettiin tuoretta, koreintaan 10 vuotta vanhaa tutkittuun tietoon perustuvaa teoriakirjallisuutta tietoperustan lähteinä. Myllyhoidon historiasta kertova kirja oli muuta teoretietoa vanhempi, mutta sitä pidettiin luotettavana, koska historia ei ole muuttunut. Myllyhoitoyhdistys ry:n ehkäisevän päihdetyön päällikkö Mia Jansson luki Myllyhoidosta kertovan tietoperustaosuuden ennen opinnäytetyön julkaisua ja esitti korjaus- ja päivitysehdotukset, jotka opinnäytetyön tekijät muuttivat tekstiin. Opinnäytetyössä pyrittiin tuottamaan mahdollisimman puolueetonta tietoa, jota opinnäytetyön toimeksiantaja voi hyödyntää Selväpää-tuntien kehittämisessä.

Tutkimuksen luotettavuutta tässä työssä on saattanut heikentää opinnäytetyön tekijöiden puolueettomuina pysyminen. Puolueettomuutta voidaan pohtia esimer-

kiksi siinä miten tutkijat ymmärtävät tutkittavien vastaukset. (Tuomi & Sarajärvi 2009, 135 - 136.) Sairaanhoidajaopiskelijoina opinnäytetyön tekijöillä voidaan olettaa olevan esimerkiksi päihdekasvatuksesta tietynlainen käsitys, jonka kautta tutkittavien vastaukset suodattuvat. Aineiston keräämiseen käytettyjen haastatteluiden luotettavuutta on saattanut heikentää se, ettei tutkijoilla ollut aikaisempaa kokemusta haastatteluiden tekemisestä. Opinnäytetyön luotettavuutta saattoi heikentää myös se, että tutkittavat saattoivat haastatteluiden aikana muokata vastauksistaan sellaisia, että ne olisivat yleisesti hyväksyttävämpiä. Esimerkiksi omasta runsaasta alkoholin käytöstä voisi olla vaikea puhua, jos kokee sen itse yleisesti paheksuttavaksi. Koska tutkijat olivat osallistuneet itsekin Selväpää-tunnille, saattoivat tutkittavat antaa kokemuksistaan positiivisemmän kuvan kuin mitä he oikeasti ajattelivat. Tutkittavat saattoivat ajatella tutkijoiden edustavan Myllyhoitoa ja tästä syystä kaunistella vastauksiaan.

Validiteetilla tarkoitetaan sitä, että tutkimuksessa on tutkittu sitä mitä on luvattu (Tuomi & Sarajärvi 2009, 136). Tässä opinnäytetyössä oli tarkoituksena hakea tietoa tutkimustehtävään: millainen on ammattioppilaitoksen opiskelijoiden kokemus päihdekasvatuksellisesta Selväpää-ohjelmasta. Tutkimusmenetelmä vaikuttaa onnistuneelta, koska sen avulla saatiin vastauksia tutkimuskysymykseen.

9.6 Johtopäätökset

Tämän tutkimuksen tulosten avulla saatiin tietoa nuorten kokemuksista Selväpää-ohjelmasta. Tutkimuksen tulosten perusteella voidaan todeta, että Selväpää-ohjelman kaltainen päihdekasvatus on merkityksellistä, koska nuoret oppivat uutta päihteistä ja riippuvuuksista. Tuloksista voidaan todeta myös se, että nuoret kokevat tärkeäksi oman osallisuutensa päihdekasvatuksessa. Vuorovaikutuksellisuus oli yksi tekijöistä, joka jäi nuorille mieleen Selväpää-tunnista.

Tutkimustulosten avulla voidaan kehittää Myllyhoitoyhdistys ry:n järjestämiä Selväpää-tunteja, jotka on suunnattu ammattioppilaitosten opiskelijoille. Tutkimustulokset auttoivat hahmottamaan nuorten päihteiden kulutukseen liittyviä tottumuksia. Vaikka tutkimuksessa ei ollut tarkoituksena yleistää tuloksia, tulokset antoivat arvokasta tietoa tutkimukseen osallistuneiden nuorten tottumuksista päihteiden kulutukseen liittyen. Voidaan myös pohtia sitä, miten nuorten erilaiset suh-

tautumiset päihteiden kulutukseen vaikuttavat siihen, mitkä asiat he kokivat tärkeiksi tunnilla. Hoitotyön näkökulmasta tämän opinnäytetyön tulokset auttavat nuorille suunnatun päihdekasvatuksen kehittämisessä. Tätä kautta ehkäistään nuorten haitallista päihteiden käyttöä ja näin ollen edistetään nuorten terveyttä ja hyvinvointia.

Opinnäytetyön tulosten perusteella ei voida sanoa, muuttuiko nuorten asenne päihteitä ja päihteiden käyttöä kohtaan Selväpää-tunnin vaikutuksesta. Opinnäytetyön tuloksista voi kuitenkin päätellä, että Selväpää-tunnilla näyttäisi olevan vaikutuksia nuorten tunteisiin, asenteisiin ja tietoihin. Selväpää-tunnit eivät koostu ainoastaan yksipuoleisesta luennoinnista kouluttajalta opiskelijoille, vaan tunneilla korostuu opiskelijoiden tärkeäksi kokema dialogisuus opiskelijoiden ja kouluttajan välillä. Selväpää-tunnit vaikuttavat olevan oikeanlainen väylä nuorten maailmaan, koska nuoret kokevat tulleensa kohdatuiksi ja kuulluiksi. Selväpää-tuntien pedagoginen lähestymistapa näytti onnistuneelta.

9.7 Jatkotutkimusaiheet

Jatkossa voitaisiin tutkia miten eri koulutusalojen opiskelijat kokevat Selväpää-tunnin ja löytyykö eri koulutusalojen väliltä eroja. Mielenkiintoinen jatkotutkimusaihe olisi myös tutkia, onko Selväpää-tunnilla ollut vaikutusta tunnille osallistuneiden päihteidenkäyttöön ja asenteisiin päihteitä kohtaan. Tässä tutkimuksessa osalla opiskelijoista oli selvästi myönteinen suhtautuminen päihteisiin, nämä nuoret olisivat mielenkiintoinen tutkimuskohde jatkossa. Sallivat asenteet päihteitä kohtaan herättävät kiinnostuksen ymmärtää millaisia tekijöitä näiden asenteiden taustalla on. Tämänkaltaisella tutkimuksella olisi myös tarvetta terveydenhuollon ammattilaisille, koska tutkimuksen tieto auttaisi ymmärtämään päihteidenkäyttäjiä ja päihteiden käytön taustalla olevia tekijöitä. Selvittämällä näitä tekijöitä voitaisiin päihdekasvatusta ja yhteiskunnallisia toimenpiteitä suunnata päihteiden käyttöä ehkäisevään toimintaan entistä terävämmin.

Tästä työstä nousi myös muita kiinnostavia jatkotutkimusaiheita. Jatkossa olisi mielenkiintoista tutkia terveydenhuoltoalan ammattilaisten näkemyksiä ja kokemuksia ennaltaehkäisevästä päihdetyöstä tai tarkemmin päihdekasvatuksesta. Tässä työssä tutkimuksen tuloksista kävi ilmi, että nuoret kokevat hyvin hankalaksi

puuttua esimerkiksi kavereidensa huolestuttavaan päihteidenkäyttöön. Jatkossa olisikin hyvä kartoittaa nuorten keinoja päihteiden käytön puuttumiseen ja sen pohjalta kehittää esimerkiksi päihteiden käyttöön puuttumisen malleja.

LÄHTEET

Ekholm, H. 2003. Minnesota-malli. Teoksessa Salaspuro, M., Kiianmaa, K. & Seppä, K. (toim.) Päihdelääketiede. 2. painos. Jyväskylä: Gummerus Oy, 235 - 241.

Eskola, J. & Suoranta, J. 2003. Johdatus laadulliseen tutkimukseen. 6.painos. Jyväskylä: Gummerus Oy.

Hazelden 2013a. Find hope at Hazelden [viitattu 13.1.2013]. Saatavissa:

http://www.hazelden.org/web/public/alcohol_and_drug_addiction_treatment.page

Hazelden. 2013b. Teen intervene – Need to take a closer look at a teen’s alcohol or other drug use? [viitattu 13.1.2013]. Saatavissa:

<http://www.hazelden.org/web/public/teenintervene.page>

Hirsjärvi, S. & Hurme, H. 2009. Tutkimushaastattelu. Teemahaastattelun teoria ja käytäntö. Helsinki: Yliopistopaino.

Hirsjärvi, S., Remes, P. & Sajavaara, P. 2009. Tutki ja kirjoita. 15.painos. Helsinki: Tammi.

Jokela, J. & Parviainen, P. 2011. Lasten ja nuorten päihteettömyyden tukeminen päihdekasvatusoppituntien avulla. [viitattu 16.1.2013] Saatavissa:

https://www.google.fi/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=1&cad=rja&ved=0C4QFjAA&url=https%3A%2F%2Fwww.turku.fi%2FPublic%2Fdownload.aspx%3FID%3D167318%26GUID%3D%257BE6F49E8A-4FA2-4828-96D6-4E4D7E9B1272%257D&ei=_qI8Uej-ONTY4QS7goGIBw&usq=AFQjCNG-TEDybFr6EEiDd4gdtPCEwWRFgQ&bvm=bv.43287494,d.bGE

Kananen, J. 2008. Kvali. Kvalitatiivisen tutkimuksen teoria ja käytänteet. Jyväskylän ammattikorkeakoulun julkaisuja 93/2008.

Kettunen, R. & Leppänen, A. 1994. Myllyhoito. Alkoholismista päihteettömään elämäntapaan. Jyväskylä: Gummerus Oy.

Kiianmaa, K. & Hyytiä, P. 2003. Päihteiden vaikutusten neurobiologinen perusta. Teoksessa Salaspuro, M., Kiianmaa, K. & Seppä, K. (toim.) Päihdelääketiede. 2.painos. Jyväskylä: Gummerus Oy, 110-119.

Kiianmaa, K. 2003. Alkoholi. Teoksessa Salaspuro, M., Kiianmaa, K. & Seppä, K. (toim.) Päihdelääketiede. 2.painos. Jyväskylä: Gummerus Oy, 120-131.

Kinnunen, P. 2011. Nuoruudesta kohti aikuisuutta. Varhaisaikuisen mielenterveys ja siihen yhteydessä olevat ennakoivat tekijät. Väitöskirja. Tampereen yliopisto. Terveystieteiden yksikkö. Tampere: Tampereen Yliopistopaino Oy.

Koski-Jännes, A. 2009. Riippuvuus yksilön ongelmana. [viitattu 7.8.2012] Saatavissa: <http://www.paihdelinkki.fi/Tietoiskut/143-riippuvuus-yksilon-ongelmana>

Kronqvist, E. & Pulkkinen, M. 2007. Kehityspsykologia – Matkalla muutokseen. Helsinki: WSOY.

Körkkö, M. 2003. Empowering youth in preventing substance abuse and dependency – implementations of the Soberhead-project directed to the 8th graders in Finland. Pro-gradu. Oulun yliopisto. Kasvatustieteiden tiedekunta.

Laine, T. 2001. Miten kokemusta voidaan tutkia? Fenomenologinen näkökulma. Teoksessa: Aaltola, J. & Valli, R. (toim.) Ikkunoita tutkimusmetodeihin II. Näkökulmia aloittelevalle tutkijalle tutkimuksen teoreettisiin lähtökohtiin ja analyysimenetelmiin. Jyväskylä: Gummerus Oy, 26 - 43.

Lemmetyinen, V. 2007. Nuorten päihteidenkäyttö ja sitä koskevat interventiot – Aikuiset päihdeongelmaiset kertovat nuoruudestaan. Pro Gradu-tutkielma. Jyväskylän yliopisto. Yhteiskuntatieteiden ja filosofian laitos. Saatavissa: <https://jyx.jyu.fi/dspace/bitstream/handle/123456789/38217/URN:NBN:fi:jyu-201207132081.pdf?sequence=1>

Marttunen, M. & Kiianmaa, K. 2003. Nuoret ja päihteet. Teoksessa Salaspuro, M., Kiianmaa, K. & Seppä, K. (toim.) Päihdelääketiede. 2.painos. Jyväskylä: Gummerus Oy, 100-108.

Metso, L., Ahlström, S., Huhtanen, P., Leppänen, M. & Pietilä, E. 2009. Nuorten päihteiden käyttö Suomessa 1995 - 2007. ESPAD-tutkimusten tulokset. [viitattu 15.7.2011] Saatavissa: <http://www.thl.fi/thl-client/pdfs/1bdd2d77-b36d-499c-b8de-dd714abf80d8>

Metsämuuronen, J. (toim.) 2006. Laadullisen tutkimuksen käsikirja. Jyväskylä: Gummerus kirjapaino Oy.

Myllyhoitoyhdistys ry. 2011. Selväpää-ohjelma [viitattu 11.7.2012]. Saatavissa: <http://www.myllyhoito.fi/selvapaa>

O’Leary Tevyaw, T. & Monti, P. 2004. Motivational enhancement and other brief interventions for adolescent substance abuse: foundations, applications and evaluations [viitattu 9.12.2012]. Center for Alcohol and Addiction Studies. Brown University. Society for the Study of Addiction, 63-75. Saatavissa: http://www.wiphl.org/uploads/media/tevyaw_2004_BI_for_SUDs_adolescents.pdf

Ora, M. & Pakarinen, A. 2011. Selväpää-ohjelman vaikutuksia 8. luokkalaisten päihteisiin liittyviin käsityksiin, asenteisiin, ja käyttäytymiseen. Opinnäytetyö. Laurea-ammattikorkeakoulu. [viitattu 11.7.2012] Saatavissa: https://publications.theseus.fi/bitstream/handle/10024/32786/Aija_Pakarinen_Marika_Ora.doc.pdf?sequence=1

Pirskanen, M. 2007. Nuorten päihteettömyyden edistäminen. Varhaisen puuttumisen malli koulu- ja opiskeluterveydenhuoltoon. Väitöskirja. Kuopion Yliopisto. Hoitotieteen laitos.

Pitkänen, K. & Varvema-Halminen, S. 2010. Selväpää-ohjelman vaikutus ”Kuu-desluokkalaisille on tärkeää tässä vaiheessa puhua järkeä”. Opinnäytetyö. Laurea-ammattikorkeakoulu. [viitattu 11.7.2012] Saatavissa: http://publications.theseus.fi/bitstream/handle/10024/25733/Pitkanen_Katja_ja_Varvema-Halminen_Satu.pdf?sequence=1

Pylkkänen, S., Viitanen, R. & Vuohelainen, E. (toim.) 2009. Mitä on nuorisoalan ehkäisevä päihdetyö? Laadukkaan päihdekasvatuksen tukimateriaali. 2. painos.

Humanistinen ammattikorkeakoulu sarja C oppimateriaaleja. [viitattu 20.7.2012]
Saatavissa:

[http://www.preventiimi.fi/sites/preventiimi.juhaniemidesign.com/files/resurssipan
kki/Nept_fin%20%20painos%20taitettu.pdf](http://www.preventiimi.fi/sites/preventiimi.juhaniemidesign.com/files/resurssipan
kki/Nept_fin%20%20painos%20taitettu.pdf)

Raisamo, S., Pere, L., Lindfors, P., Tiirikainen, M. & Rimpelä, A. 2011. Nuorten terveystapatutkimus 2011. Nuorten tupakkatuotteiden ja päihteidenkäyttö 1977-2011. Helsinki 2011. Sosiaali- ja terveysministeriön raportteja ja muistioita 2011:10 [viitattu 20.7.2012]. Saatavissa:

http://www.stm.fi/c/document_library/get_file?folderId=3320152&name=DLFE-16067.pdf

Riggs, N., Chou, C. & Pentz, M. 2009. Preventing growth in amphetamine use: long-term effects of the Midwestern Prevention Project (MPP) from early adolescence to early adulthood [viitattu 9.12.2012]. Institute for Prevention Research. University of Southern California. Society for the Study of Addiction, 1691-1699. Saatavissa:

<http://web.ebscohost.com.aineistot.phkk.fi/ehost/pdfviewer/pdfviewer?sid=6bbad5fb-468c-4ee0-a53d-158add7cba93%40sessionmgr10&vid=2&hid=13>

Rohrbach, L., Gunning, M., Sun, P. & Sussman, S. 2010. The Project Towards No Drug Abuse (TND) Dissemination Trial: Implementation Fidelity and Immediate Outcomes [viitattu 9.12.2012]. Department of Preventive Medicine, Institute for Health Promotion and Disease Prevention Research. University of Southern California. Saatavissa:

<http://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC2822092/pdf/nihms153746.pdf>

Ruohotie, P. 1998. Motivaatio, tahto ja oppiminen. Edita: Helsinki.

Sihvola, E. 2010. Early-onset depressive disorders, related mental health disorders and substance use-a prospective, longitudinal study of Finnish twins born 1983-1987. Väitöskirja. Helsingin yliopisto. Departments of Public Health and Psychiatry, University of Helsinki and National Institute for Health and Welfare. Saatavissa:

<https://helda.helsinki.fi/bitstream/handle/10138/20309/earlyons.pdf?sequence=1>

Sloboda, Z. 2009. School Prevention. Teoksessa Leukefeld, C., Gullotta, T. & Staton-Tindall, M. (toim.) Adolescent Substance Abuse. Evidence-Based Approaches to Prevention and Treatment. Springer, 191-207.

Sosiaali- ja terveystieteiden ministeriö. 2009. Mielenterveys- ja päihdesuunnitelma. Mieli 2009 –työryhmän ehdotukset mielenterveys- ja päihdetyön kehittämiseksi vuoteen 2015. Sosiaali- ja terveystieteiden ministeriön selvityksiä 2009:3. [viitattu 11. 7.2012]

<http://pre20090115.stm.fi/pr1233819605898/passthru.pdf>

Stakes 2006. Ehkäisevän päihdetyön laatukriteerit. Työryhmämuistio 25.1.2006. Stakesin työpapereita 3 / 2006 [viitattu 11.7.2012]. Saatavissa:

<http://www.thl.fi/thl-client/pdfs/fa9b7892-47ce-4c68-a419-640443b9c2a8>

Suomen ASH. 2011. Suomen ASH:n tiedote: Jatkuva alkoholimainonta tavoittaa nuoret – rajoitukset tehottomia. [viitattu 12.7.2012] Saatavissa:

<http://www.suomenash.fi/sitenews/view/-/nid/675/ngid/1/>

Tanhua, H., Virtanen, A., Knuuti, U., Leppo, A. & Kotovirta, E. 2011. Huumetilanne Suomessa 2011. Terveyden ja hyvinvoinnin laitos. Raportti 62/2011. [viitattu 11.7.2011] Saatavissa: <http://www.thl.fi/thl-client/pdfs/7b3a668f-2958-4d9d-bd6f-a57a176cb0ec>

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos. 2007. Päihderiippuvuus. [viitattu 7.8.2012] Saatavissa:

http://www.ktl.fi/portal/suomi/tietoa_terveydesta/elintavat/paihderiippuvuus/

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos. 2012a. Kouluterveyskysely. Koko maan yhdistetyt aineistot vuosina 2000/2001-2010/2011. [viitattu 20.6.2012] Saatavissa:

<http://info.stakes.fi/kouluterveyskysely/FI/tulokset/index.htm>

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos. 2012b. Alkoholijuomien kulutus 2011. Tilastoraportti. [viitattu 24.7.2012] Saatavissa:

http://www.thl.fi/tilastoliite/tilastoraportit/2012/Tr13_12.pdf

Tuomi, J. & Sarajärvi, A. 2009. Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi. 5. uudistettu painos. Helsinki: Tammi.

Viitanen, R. 2010. Nuorten päihdekasvatuksen sokeat pisteet ja päihdekasvatuksen mahdollisuudet. Teoksessa Kylmäkoski, M., Pylkkänen, S. & Viitanen, R. (toim.). Yhteisöllisiä näkökulmia nuorten ehkäisevään päihdetyöhön [viitattu 30.7.2012]. Oppimateriaaleja 21, 2010. Humanistinen ammattikorkeakoulu. Saatavissa:

http://www.humak.fi/sites/default/files/liitteet/yhteisollisia_nakokulmia.pdf

Väestöliitto. 2012. Riippuvuus. [viitattu 8.8.2012] Saatavissa:

http://www.vaestoliitto.fi/murkun_kanssa/tietoa/riskikayttaytyminen/paihteet/riippuvuus/

LIITTEET

Liite 1: Haastattelurunko

Liite 2: Tutkimuksen saatekirje vanhemmille

Liite 3: Tutkimukseen osallistumislupa

Liite 4: Tutkimuksen analyysitulokset taulukoituna

Tutkimushaastattelun runko

1. Millaisia odotuksia sinulla oli päihdetuntia kohtaan?
2. Kerro päihdetunnin kulusta.
3. Miltä tuntui olla päihdetunnilla?
4. Mitkä asiat olivat sinusta mielenkiintoisia? Mitkä asiat olivat sinulle uusia?
5. Mistä asioista olisit halunnut tietää enemmän?
6. Mitä asioita sinulle jäi päihdetunnista mieleen?
7. Mitä juttelitte tunnista kavereiden kanssa tunnin jälkeen? (jos juttelitte)
8. Kerro kaveripiirisi päihteidenkäytöstä. Jos käytetään, mitä ja kuinka paljon, missä tilanteissa?
9. Millainen on oma suhtautumisesi päihteisiin? (Mahdollisia tarkentavia kysymyksiä, mitä päihteitä, kuinka paljon ja missä tilanteissa)
10. Millaista on päihteiden käyttösi viiden vuoden kuluttua?

LAHDEN AMMATTIKORKEAKOULU
Sosiaali- ja terveysala
Hoitotyön koulutusohjelma

Huoltajan suostumus
päiväys

Hyvä nuoren huoltaja!

Olemme kaksi sairaanhoitajaopiskelijaa Lahden ammattikorkeakoulusta. Olemme tekemässä opinnäytetyötä, jossa tavoitteenamme on tutkia opiskelijoiden kokemuksia Selväpää-ohjelmasta. Tarkoituksenamme on perehtyä nuorten kokemukseen ja niitä tulkitsemalla saada tietoa tunnin vaikutuksista nuorten päihteiden käyttöön. Tutkimuksen tavoitteena on tuottaa tietoa, jonka pohjalta Selväpää-ohjelman vaikuttavuutta voidaan parantaa ja koulutustuokioiden toteutuksia saadaan kohtaamaan entistä paremmin nuorten kokemusmaailmaa.

Nuorene on osallistunut Selväpää-ohjelman päihdekasvatustunnille opiskelupaikassaan (nimi poistettu). Selväpää-ohjelma on Myllyhoitoyhdistys ry:n ehkäisevän päihdetyön ohjelma nuorille. Selväpää-ohjelman tarkoituksena on esimerkiksi välittää päihteisiin liittyvää tietoa ja herätellä nuorten omaa kriittistä ajattelua päihteisiin ja päihteidenkäyttöön liittyen. Toisen asteen opiskelijoille suunnatussa päihdekasvatustunnissa pääpaino on jakaa tietoa päihderippuvuudesta sairautena ja auttaa pohtimaan oman terveyden ja hyvinvoinnin edistämistä. Keräämme tutkimustietoa haastatteleamalla nuoria yksi kerrallaan. Haastattelut ovat luottamuksellisia eikä haastateltavien henkilötietoja kysytä. Opinnäytetyön valmistuttua haastattelumateriaali tuhotaan. Tutkimukseen osallistuminen on vapaaehtoista.

Opinnäytetyötämme ohjaavat:

Mia Jansson
Myllyhoitoyhdistys ry:n ehkäisevän päihdetyön päällikkö
Selväpää-ohjelmasta

HM Tarja Korpela
Lahden ammattikorkeakoulu
Sosiaali- ja terveysala

Kerromme mielellämme lisää tutkimuksesta. Kiitos myönteisestä suhtautumisestanne tutkimukseemme!

Ystävällisin terveisin,

Maria Mielonen
Sairaanhoitajaopiskelija
maria.mielonen@lpt.fi

Jenna Mykrä
Sairaanhoitajaopiskelija
jenna.mykra@lpt.fi

**TOISEN ASTEEN AMMATTIOPISTO- OPISKELIJOIDEN
KOKEMUKSIA SELVÄPÄÄ-OHJELMASTA 2012**

TUTKIMUKSEEN OSALLISTUMISLUPA
(opiskelija palauttaa tämän sivun tullessaan haastatteluun)

Huoltajan suostumus:

Nuoren nimi _____

saa osallistua ()

ei saa osallistua ()

Paikka _____ Päiväys _____

Huoltajan allekirjoitus ja nimenselvennys

TUTKIMUKSEN ANALYYSITULOKSET TAULUKOITUNA
AFFEKTIIVISET KOKEMUKSET

Alkuperäiset ilmaukset	Pelkistetyt ilmaukset	Alakategoriat	Yläkategoriat
<i>H6: Mutta kuitenkin on se nyt ihan hienoo et sitäkin on.</i>	Kokee hienoksi sen, että päihdekasvatusta järjestetään	Arvostettavuus	
<i>H2: Kyl se on aika tärkeätä varsinkin just nuoremmille.</i>	Päihdekasvatus on tärkeää alaikäisille		
<i>H10: No siitä et kui toi oli oikeesti aika hyödyllinen juttu et tuli kertoa toelleen ja ja että hienoo et niinku on tollasii ihmisiä jotka hoitaa tollasii asioita ja pystyy niist kertookki viel toleen.</i>	Tunnin jälkeen keskusteltiin kuinka hyödyllistä oli, että opiskelijoille tultiin kertomaan asioista, ja kuinka hienoa on, että on ihmisiä, jotka hoitavat päihde- ja riippuvuusasiakkaita ja kertovat niistä		
<i>H3: No hyvä juttuhan se on. Ainakin niille jolla niinku on tarvetta sille.</i>	Päihdekasvatus on tärkeää niille, jotka sitä tarvitsevat		
<i>H4: No mun mielestä on hyvä et jotku ihmiset oikeesti järjestää noita.</i>	On hyvä, että on ihmisiä, jotka järjestävät päihdekasvatusta nuorille		
<i>H5: Musta se on ihan hyvä.</i>	On hyvä, että päihdekasvatusta järjestetään		
<i>H1: No siis sehän täytti kaikki odotukset..</i>	Tunti täytti kaikki odotukset	Tyytyväisyys	Positiiviset tunnekokemukset
<i>H10: No mä aattelin ensin et se on hirmu tylsä ja et ei siin oo mitään semmosta uutta eikä tällee..</i>	Tunnin odotettiin olevan hirveän tylsä ja että siellä ei tulisi mitään uutta tietoa		
<i>H10: mut se oikeesti yllätti siis siin oli paljon uutta asiaa niist riippuvuuksist ja kaikkee ni, ihan positiivinen yllätys.</i>	Tunnilla oli paljon uutta asiaa riippuvuuksista ja muista asioista, mikä oli positiivinen yllätys		
<i>H2: Mä aattelin et se on tosi tylsä. Ja ei yhtään mielenkiintonen. Mut se olikin ihan toista.</i>	Odotti tunnin olevan hyvin tylsä ja ei yhtään mielenkiintoinen, mutta se olikin aivan toisenlainen		
<i>H4: No eka mulle tuli et se on semmoi tosi tylsä.</i>	Ensin oli odotus, että tunti olisi todella tylsä		
<i>H4: kaveritki sano samaa et ku tulee tosi tylsää et ei kannata ees niinku välttämättä mennä, jotku ei ees tullu sinne tunnille</i>	Myös kaverit odottivat, että tunti olisi tylsä ja että sinne ei välttämättä kannattaisi edes mennä. Osa opiskelijoista jätti tulematta tunnille.		
<i>H4: mut sitte se oli odotettua hauskenpi.</i>	Tunti oli odotuksia hauskenpi		
<i>H6: No niiku sellai, tosi niiku kiva kuva jäi siitä tunnista.</i>	Tunnista jäi kiva kuva		
<i>H2: No ihan asiallinen.</i>	Tunti oli asiallinen		
<i>H1: Ihan hyvinhän koko tunti meni.</i>	Koko tunti sujui hyvin		
<i>H4: Oli mukavaa ja semmosta et hei tää on ihan kiva tunti.</i>	Tunti oli mukava ja kiva		
<i>H6: No niiku sellai, tosi niiku kiva kuva jäi siitä tunnista.</i>	Tunnista jäi kiva kuva		
<i>H7: Mun mielestä se oli kiva.</i>	Tunti oli kiva		
<i>H8: No mun mielestä se oli ihan hyvä tunti.</i>	Tunti oli hyvä		
<i>H6: Et niiku kyl mä voisin mennä uudestaankin semmoselle.</i>	Voisi osallistua samalaiselle tunnilla uudestaan		
<i>H2: mun mielestä se oli niin looginen, et se siirtyi niin hyvin</i>	Tunti oli looginen ja kouluttaja siirtyi hyvin aiheesta toiseen		

<i>aiheesta toiseen et se oli tosi hyvä.</i>			
<i>H2: Se tuntikin oli niin selkee. Ei jääny oikeen mitään hampaankoloon</i>	Tunti oli selkeä, eikä mikään jäänyt vaivaamaan		
<i>H2: Joo, tosi moni sano, että oli niin hyvä tunti et... Tai ihan tarpeellinenkin ja tehokas ja tälle.</i>	Monet opiskelijat kokivat tunnin hyväksi, tarpeelliseksi ja tehokkaaksi		
<i>H6: no sillee tosi kivaa vaihtelua.</i>	Tunti oli todella kivaa vaihtelua		
<i>H6: ...ku ei mulla ainakaan ikinä ennen ole ollut tollasta tuntii, niin oli kiva päästä tollaseen.</i>	Tunnille oli mukava osallistua, koska ei ollut aikaisempaa kokemusta samankaltaisesta tunnista		
<i>H2: No lähinnä sitä me sanottiin, että se oli ihan erilainen kun ajatteli.</i>	Kavereiden kanssa keskusteltiin tunnin jälkeen siitä, että tunti oli erilainen kuin sen ajateltiin olevan	Yllätyksellisyys	
<i>H10: No mä aattelin ensin et se on hirmu tylsä ja et ei siin oo mitään semmosta uutta eikä tälle..</i>	Tunnin odotettiin olevan hirveän tylsä ja että siellä ei tulisi mitään uutta tietoa		
<i>H10: mut se oikeesti yllätti siis siin oli paljon uutta asiaa riippuvuuksista ja muista asioista, mikä oli positiivinen yllätys</i>	Tunnilla oli paljon uutta asiaa riippuvuuksista ja muista asioista, mikä oli positiivinen yllätys		
<i>H2: Et vähän tylsää ja sit se olikin ihan kiva tunti. Nii se oli ihan positiivinen yllätys.</i>	Tunnin jälkeen keskusteltiin siitä, että tunnin ajateltiin olevan tylsää, mutta tunti olikin kiva, mikä oli positiivinen yllätys		
<i>H2: Tosi erilainen kun aattelin.</i>	Tunti oli todella erilainen kuin oli odotettu		
<i>H8: Se kerto meille siitä tavallaan sen omista kavereista ja niiku just kerto vähän niiku niitä tarinoita, mitä se on nähny ja tälle. Mun mielestä ne oli mielenkiintoisia.</i>	Mielenkiintoisia olivat kouluttajan kertomat tarinat oikeasta elämästä, esimerkiksi omat kokemukset kavereiden päihteidenkäyttöön liittyvistä asioista	Kokemuksellisuus	
<i>H10: se kerto sen omistaki kokemuksista välillä että millasii ne potilaat, potilaat on sitä kohtaan ja että millasii ne potilaat on yleensäki ja millasii ihmisii siel on ja..</i>	Kouluttaja kertoi omista kokemuksistaan Myllyhoitoklinikan potilaista; millaisia ihmisiä he ovat ja miten he käyttäytyvät klinikan työntekijöitä kohtaan		
<i>H6: Se oli tosi rento ja niiku kuitenkin silleen tosi monipuolinen ja niiku paljon asiaa.</i>	Tunti oli rento ja kuitenkin todella monipuolinen ja se sisälsi paljon asiaa	Rentotunnelmaisuus	
<i>H5: No ei ollu ainakaan mitenkään silleen vaivaantunut, että ihan silleen rento.</i>	Tunnilla ei ollut vaivaantunutta vaan rentoa		
<i>H2: Aika rento.</i>	Tunti oli rento		
<i>H2: No se oli niin perinpohjainen se opettaja tai se tyyppi, joka kerto.</i>	Kouluttaja oli perinpohjainen	Opiskelijälähtöisyys	
<i>H2: Ja se opettaja oli kyl aika hyvä myös.</i>	Kouluttaja oli hyvä		
<i>H1: Joo oli ihan mukava kouluttaja, mikä se nyt olikaa. Kuka piti sitä.</i>	Kouluttaja oli mukava		
<i>H6: Se oli ehkä se vetäjä, se oli tosi kiva.</i>	Kiva vetäjä vaikutti tunnin tunnelmaan		
<i>H10: No mun mielestä se oli tosi kiva siis niinku se niinku se kuka piti sen tunnin</i>	Kouluttaja oli todella kiva		
<i>H8: Tavallaan me ei vaan</i>	Tunnilla ei pelkästään kuunneltu mitä		

<i>kuunneltu, mitä hän kerto vaan just niiku ite saatin sitten ker- too, puhuu siinä.</i>	kouluttaja kertoi, vaan siellä sai myös itse keskustella		
<i>H11: No, mun mielestä se oli hyvä et kaikki sai tuua omia ajatuksia ilmi ja sit kysyy jos oli jotain kysyttävää siitä aiheesta.</i>	Oli hyvä, että tunnilla sai puhua, tuoda esiin omia ajatuksiaan ja kysyä aiheesta		
<i>H8: No en mä tiää, mä ainakin niiku just uskalsin niiku puhuu ku mä tiedän kumminkin et ne ei niiku...tai te ette niiku taval- laan tunne mua tai tiedä silleen niin mä uskallan silleen puhuu.</i>	Tunnilla uskalsi puhua, koska tunnin kouluttaja ja opinnäytetyön tekijät olivat tuntemattomia	Luottamuksellisuus	
<i>H8: Jos mä puhuisin jollekin tutulle henkilölle niin en mä välttämättä sille niiku pystyis kertoo ihan kaikkee tai silleen. Mitä mä mietin ja aattelen ja silleen.</i>	Tutulle ihmiselle olisi saattanut olla vaikea kertoa omista ajatuksistaan		
<i>H1: Joo siis totta kai se on hyvä et jos käydään jotain asioit läpi ni pitää kyl olla vuorovaikutusta. Jos siel yksin se opettaja kaikki vaa rupee haukottelee ja kaikki.. porukka nukkuu.</i>	On hyvä asia, että tunnilla on vuoro- vaikutusta. Jos vain opettaja puhuu, opiskelijat väsyvät	Osallistuvuus	
<i>H2: Ihan hyvä vaan, että pääs vähän osallistumaan. Ei tar- vinnu vaan istua ja kuunnella.</i>	Oli hyvä asia, että pääsi osallistumaan tunnilla, eikä tarvinnut vain istua ja kuunnella		
<i>H4: ei ollu vaa koko ajan semmosta et opettaja puhuu tai et sai itekki niinku puhuu siin ja kirjottaa vastauksia.</i>	Tunnilla ei tarvinnut ainoastaan kuunnella kun opettaja puhuu vaan sai myös itse puhua ja vastata kyse- lyyn		
<i>H8: En mä tiää, mä koin sen hyvin..</i>	Koki tunnin vuorovaikutuksellisuuden hyvänä		
<i>H7: Et se halua että mekin osallistutaan niihin keskuste- luihin.</i>	Kouluttaja halusi, että opiskelijatkin osallistuvat keskusteluihin		
<i>H8: No just noi keskustelut, mitä siellä keskusteltiin.</i>	Tunnista mieleen jäi keskustelut		
<i>H1: Se on aina melkein istu- mista ja hiljaa oloo, mut tost nyt pääs osallistuu silleen omina mielipiteinä asioihin. Ihan jees silleen.</i>	Yleensä tunnit ovat sellaisia, joissa opiskelijat eivät osallistu keskuste- luun, mutta nyt pääsi osallistumaan, kertomaan omia mielipiteitä, mikä oli hyvä asia		
<i>H8: sitte se, mikä sen naisen nimi oli, joka meille kerto.... Niin sai ite kommentoida kaik- kee.</i>	Kouluttaja kertoi asioista ja itselläkin oli mahdollisuus kommentoida kaik- kea		
<i>H7: Ja juteltiin niistä päihdeju- tuista.</i>	Tunnilla juteltiin päihteisiin liittyvistä asioista		
<i>H4: Siel niinku kysyttii omii mielipiteitä ja sit sai niinku vastata niihin</i>	Tunnilla kysyttiin omia mielipiteitä ja niihin sai vastata		
<i>H4: No, siel ne kyselyt oli hyvii ja sit ku sai ite niinku ilmasta mielipiteensä</i>	CRAFFT-kysely ja se, että sai ilmai- sta mielipiteensä olivat hyviä		
<i>H4: Pysty kuunnella niinku olla mukana siinä...</i>	Tunnilla pystyi kuuntelemaan ja olemaan mukana tunnin kulussa		
<i>H1: Tommonen koulutus kum- minkin mikskä sitä nyt sano- taan ni onhan se nyt ihan mu- kava et kaikki ihmiset on mu- kana siinä. Meil on muutenki</i>	On mukavaa, että koulutuksessa kaikki osallistujat ovat mukana. Luo- kalla on hyvä yhteishenki		

<i>niin hieno luokka että just silleen et.. hyvä yhteishenki.</i>			
<i>H5: Ja kaikki oli hyvin mukana siinä tunnilla. Mun mielestä ainakin.</i>	Kaikki olivat hyvin tunnilla mukana		
<i>H5: No se oli ihan kiva että kaikki keskustele yhessä asioista.</i>	Yhdessä keskustelu tuntui kivalta		
<i>H2: Ku oltiin siin piirissä ja se oli sellai hyvä yhteishenki siin koko ajan. Niin se oli hyvä.</i>	Tunnin aikana oltiin piirissä ja oli hyvä yhteishenki koko tunnin ajan		
<i>H5: No oli se mun mielestä ainakin erilainen, kun se oli tollai niiku... Tollai et siinä oli ryhmähenkee ja sillee et kaikki oli siinä mukana.</i>	Tunti oli erilainen, koska tunnilla oli ryhmähenkeä ja kaikki olivat hyvin mukana		
<i>H5: No ku se oli just tollai, et istuttiin ringissä siinä ja annettiin kaikille puheenvuoro.</i>	Tunnilla istuttiin ringissä ja annettiin kaikille puheenvuoro		
Alkuperäisilmaisu poistettu eettisistä syistä.	Tunnin aiheet olivat henkilökohtaisia, koska perheessä on alkoholismia ja huumeiden käyttöä	Henkilökohtaisuus	
<i>H3: No en mä tiää, ihan normaalilta. Ei siinä nyt mitään erikoista ollu.</i>	Tunnilla olo tuntui normaalille, eikä siinä ollut mitään erikoista		
<i>H1: No ei ny mitenkää ihmeelliseltä, onhan noita kaikenmaailman koulutuksii ollu.</i>	Tunnilla olo ei tuntunut ihmeelliseltä, koska on aikaisemminkin ollut koulutuksissa		
<i>H5: No ihan normaalille.</i>	Tunnilla olo tuntui normaalilta		
<i>H10: No ei mitenkään erityiseltä. Ihan normaalilta.</i>	Tunnilla olo tuntui normaalilta		
<i>H9: ei se nyt mitenkään pahalta mitenkään eikä.. Ihan normaali.</i>	Tunnilla olo tuntui normaalilta eikä mitenkään pahalta		
<i>H11: Ihan normaalilta.</i>	Tunti tuntui normaalilta		
<i>H9: Mm, ihan kans, et ei ollu mitään, et ihan normaalilta.</i>	Vuorovaikutuksellinen tunti tuntui normaalille		
<i>H5: Ne mun odotukset täytyt siinä, että samanlaista kun mitä aina ennenkin sanottu.</i>	Tunti oli samanlainen kuin aina ennenkin, joten odotukset täyttyivät		
<i>H3: Hirveesti oppilaat ei olleet kiinnostuneita...niiku...vastailemaan. Omaaloitteisesti.</i>	Tuntui, että opiskelijat eivät olleet kiinnostuneita vastaamaan kouluttajan kysymyksiin oma-aloitteisesti		
Alkuperäisilmaisu poistettu eettisistä syistä	Useimmat opiskelijat olivat tunnilla hiljaa, koki olevansa yksin äänessä. Muuten tunti sujui mukavasti		
<i>H2: Mutta ei mulla oo päihteiden kaa silleen ollu ongelmia nii ei se oo mua koskettanu.</i>	Päihteiden kanssa ei ole ongelmia, sen vuoksi tunti ei koskettanut		
		Yhteisöllisyys	
		Henkilökohtaisuus	
		Tavanomaisuus	
		Yllätyksettömyys	
		Passiivisuus	
		Kohtaamattomuus	
			Kielteiset tunnekokemukset

KOGNITIIVISET KOKEMUKSET

Alkuperäiset ilmaukset	Pelkistetyt ilmaukset	Alakategoriat	Yläkategoriat
<i>H4: Et jos jotkut nuoret ni ei oikeen niinku tavallaan oo mukana nois jutuis ni ne niinku tavallaan saa avattuu silmänsä ja yrittää karttaa niitä.</i>	Nuorille, jotka eivät ole tietoisia päihdeasioista, tunti avaa silmiä, jotta nuoret osaisivat karttaa päihteitä	Lisääntynyt tietoisuus päihteistä ja niiden vaaroista	Lisääntynyt päihde-kognitio
<i>H4: toi oli mun mielestä niinku tosi hyvin tehty, et nuorii halutaan valistaa siitä.</i>	Tunti oli todella hyvä, koska siinä haluttiin valistaa nuoria		
<i>H1: Mut siis kyllä se on erittäin hienoo et pidetään tollasii vähä valasevii tommosii tuntei ja näitä</i>	Kokee erittäin hienoksi sen, että valaisevia päihdekasvatustunteja järjestetään		
<i>H7: Mun mielestä se on ihan hyvä juttu, niin sit saa tietoo</i>	Kokee päihdekasvatuksen hyväksi asiaksi, koska siitä saa tietoa		
<i>H8: ...et mun mielestä on hyvä että tullaan kertomaan mitä ne on ja mitä haittoja niistä on ja silleen.</i>	Päihdekasvatus on hyvä asia, koska tullaan kertomaan päihteistä ja niiden haitoista		
<i>H5: No mun mielestä on ihan hyvä, että kaikille nuorille siitä valistetaan, että mitä kaikkee vaaroja ja kaikkee muuta on jos käyttää päihteitä.</i>	On hyvä, että nuoria valistetaan päihteiden vaaroista ja muista seurauksista		
<i>H7: Mun mielestä se on ihan hyvä juttu, niin sit saa tietoo</i>	Päihdekasvatus on hyvä asia, koska siitä saa tietoa		
<i>H8: ...et mun mielestä on hyvä että tullaan kertomaan mitä ne on ja mitä haittoja niistä on.</i>	Päihdekasvatus on hyvä asia, koska tullaan kertomaan päihteistä ja niiden haitoista		
<i>H1: kerran ku tarkotuksena on niinku jakaa tietoo myös yhtä lailla ku niinku tota edustaa sitä myllypohjan sitä.. no mikä se on.. Nii Myllyhoitoo.</i>	Selväpää-tunnin tarkoituksena oli jakaa tietoa ja edustaa Myllyhoitoo		
<i>H8: Ku jotkut ei niiku tiedä ollenkaan mistään mitään tai silleen niiku...käyttää päihteitä.</i>	On hyvä, että päihdekasvatusjärjestetään, koska kaikki eivät ole päihteisiin liittyvistä asioista tietoisia tai koska jotkut käyttävät päihteitä		
<i>H6: Niiku ku nuorena pitää kuitenkin oppia ja niiku sillee. Et se ei menis sillee väärille teille, niiku sillee nuoren elämä.</i>	Nuorena on tärkeää oppia asioita, jotta elämä ei lähtisi väärille teille		
<i>H3: No olihan siinä kummiski aika paljon tietoo. Näytettiin ja se vetäjä kerto aika hyvin kaikki. Tarvittavaa tietoo kummiski.</i>	Tunnilla näytettiin paljon hyödyllistä tietoa päihteistä ja kouluttaja kertoi paljon tarpeellista tietoa		
<i>H8: ...et joku tulee niiku kertomaan justiin päihteistä ja mitä ne on. Mitkä kaikki tavallaan luokitellaan päihteiks.</i>	Päihdetunnin vetäjä kertoi mitä päihteet ovat ja mitkä aineet luokitellaan päihteeksi		
<i>H7: Sit me käytiin niitä kaikkii päihteisiin liittyviä juttuja. Sitte juteltiin niistä aina...</i>	Tunnilla käytiin yhdessä keskustelemalla läpi päihteisiin liittyviä asioita		
<i>H9: ..erilaisista päihteistä tais olla jotain (---) ja mitä erilaiset päihteet niinku aiheuttaa ihmiselle..</i>	Tunnilla kerrottiin päihteistä ja niiden vaikutuksista		
<i>H10: Sit me puhuttiin niinku ihan yleisesti niinku riippuvuuksista ja kaikista päihejutuista..</i>	Tunnilla puhuttiin yleisesti päihteistä ja riippuvuuksista		
<i>H11: No puhuttiin ainaki riippuvuuksist ja just huumeista.</i>	Tunnilla puhuttiin riippuvuuksista ja huumeista		
<i>H8: Mun mielestä siinä oli niin paljon asioita ... No just käytiin läpi niitä... niiku päihteitä ja sit eri riippuvuuksia.</i>	Tunnilla käytiin läpi paljon asioita, esimerkiksi päihteitä ja riippuvuuksia		
<i>H7: Sellai et sai joistain jutuista vähän lisää tietoo.</i>	Tunti lisäsi vähän tietämystä joistakin asioista		
<i>H10: ...ja et miten vaarallist voi oi-</i>	Oli yllättävää kuinka ihminen		

<i>keesti tulla jostain siitä et sä oot pelkäästä koneella ja sit sä voit tulla riippuvaiseks siitä et sä pääset aina koneelle.</i>	voi tulla tietokoneesta riippuvaiseksi ja miten vaarallista se voi olla		
<i>H5: No kyllä kai siitä jotain just sai lisää tietoa tietyistä asioista.</i>	Tunnilla sai lisää tietoa tietyistä asioista		
<i>H6: Et kyl mä niiku tiesin niistä aika paljon, mut et tuli siellä tietysti jotain pientä sellasta uutta.</i>	Oli entuudestaan aika paljon tuttua tietoa, mutta tunnilla tuli joitakin uusia asioita		
<i>H9: ..aika paljon sieltä sai sitä tietoo loppuen lopuks että ei siinä mun mielestä sinäänsä mitään semmosta puutetta ois ollu..</i>	Tunnilla sai aika paljon tietoa eikä siinä ollut puutteita		
<i>H6: No siinä tuli aikalailla silleen niiku kaikki silleen mitä mä halusinkin tietää</i>	Tunnilla tuli esille kaikki mistä tietoa haluttiinkin		
<i>H8: Mun mielestä siinä oli niin paljon asioita ...</i>	Tunnilla oli paljon asioita		
<i>H6: Se oli tosi rento ja niiku kuitenkin silleen tosi monipuolinen ja niiku paljon asiaa.</i>	Tunti oli rento ja kuitenkin todella monipuolinen ja se sisälsi paljon asiaa		
<i>H4: No, niinku hyödyntävänä. Et jos joku ihminen ei oo ennen niinku tienny noita asioita ni nyt se niinku avas sen mielen ja silleen.</i>	Tunti oli hyödyllinen, jos joku ei aikaisemmin tiennyt tunnilla käsiteltyjä asioita, tunti avasi mielen ja sai miettimään		
<i>H7: No ne huumejutut ja ne riippuvuudet yleensäkin. No ku tota, siis nykyään niitä on niin paljon kaikkii eri riippuvuuksia.</i>	Hyödyllisiä asioita olivat huumeaineet ja riippuvuudet, koska nykyisin on paljon erilaisia riippuvuuksia		
<i>H8: No mun mielestä ne kaikki oli hyödyllisiä.</i>	Kaikki tunnilla käydyt asiat olivat hyödyllisiä		
<i>H10: No siitä et kui toi oli oikeesti aika hyödyllinen juttu et tuli kertoo tolleen ja ja että hienoo et niinku on tollasii ihmisii jotka hoitaa tollasii asioita ja pystyy niist kertookki viel tolleen.</i>	Tunnin jälkeen keskusteltiin kuinka hyödyllistä oli, että opiskelijoille tultiin kertomaan asioista, ja kuinka hienoa on, että on ihmisiä, jotka hoitavat päihde- ja riippuvuusasiakkaita ja kertovat niistä		
<i>H1: No mitä riippuvuuksiin tulee ni siitähän nyt kerrottiin kaikki pääpiirteet.</i>	Tunnilla kerrottiin riippuvuuden pääpiirteitä		
<i>H3: No siellä puhuttiin eri riippuvuuksista ja sellasesta niiku miten pääsis yli ja silleen.</i>	Tunnilla puhuttiin riippuvuuksista ja niistä parantumisesta		
<i>H5: No siellä puhuttiin kaikista riippuvuuksista ja mitä kaikkee erilaista on mitä kaikkee niistä voi seurata ja...</i>	Tunnilla puhuttiin erilaisista riippuvuuksista ja riippuvuuksien aiheuttamista seurauksista		
<i>H8: No just käytiin läpi niitä... niiku päihteitä ja sit eri riippuvuuksia.</i>	Tunnilla käytiin läpi päihteitä ja eri riippuvuuksia		
<i>H9: No just niitä et millasia erilaisia riippuvuuksia voi olla..</i>	Tunnilla kerrottiin riippuvuuksista		
<i>H10: mut se oikeesti yllätti siis siin oli paljon uutta asiaa niist riippuvuuksist ja kaikkee ni, ihan positiivinen yllätys.</i>	Tunnilla oli paljon uutta asiaa riippuvuuksista ja muista asioista, mikä oli positiivinen yllätys		
<i>H10: Sit me puhuttiin niinku ihan yleisesti niinku riippuvuuksista ja kaikista päihejutuista..</i>	Tunnilla puhuttiin yleisesti päihteistä ja riippuvuuksista		
<i>H11: No puhuttiin ainaki riippuvuuksist ja just huumeista.</i>	Tunnilla puhuttiin riippuvuuksista ja huumeista		
<i>H8: Mun mielestä siinä oli niin paljon asioita ... No just käytiin läpi niitä... niiku päihteitä ja sit eri riippuvuuksia.</i>	Tunnilla käytiin läpi paljon asioita, esimerkiksi päihteitä ja riippuvuuksia		
		Lisääntynyt tietoisuus eri riippuvuuksista	

<i>H6: No siellä puhuttiin kaikesta niinku erilaisista riippuvuuksista</i>	Tunnilla puhuttiin erilaisista riippuvuuksista		
<i>H10: ...ja et miten vaarallist voi oikeesti tulla jostain siitä et sä oot pelkää koneella ja sit sä voit tulla riippuvaiseks siitä et sä pääset aina koneelle.</i>	Oli yllättävää kuinka ihminen voi tulla tietokoneesta riippuvaiseksi ja miten vaarallista se voi olla		
<i>H3:No, mieleen jäi enimmäkseen justiin riippuvuudet ja sitten se porras justiin...</i>	Tunnista jäi mieleen tunnilla näytetty porraskuvio riippuvuuden kehittymisestä		
<i>H3: Ehkä se läheisriippuvuus. Se vähän niinku tulee mieleen...vähän eri käsitys siitä. Et se oli sellanen erikoinen, et mä en ollu kuullu aiemmin siitä.</i>	Ei ollut kuullut aiemmin läheisriippuvuudesta, tai siitä oli ollut erilainen käsitys		
<i>H5: Ainakin se peliriippuvuus juttu, että kuinka suureen rahakierteeseen siitäkin voi joutua.</i>	Mielenkiintoista ja uutta oli peliriippuvuus ja siitä johtuva suureen rahakierteeseen joutuminen		
<i>H6 : No just kuulla niistä kaikista eri riippuvuuksista niiku silleen, ku en mä oo hirveesti perehtyny mihinkään riippuvuuksiin sillee paljon.</i>	Mielenkiintoista ja uutta oli kuulla eri riippuvuuksista, koska niihin ei ollut aiemmin paljon perehtynyt		
<i>H9: Mm, no varmaan just ne että kun mistä voi olla riippuvainen ku niitä on niin erilaisia ja et miten niihin sitte on saatu apua.</i>	Mielenkiintoista ja uutta olivat erilaiset riippuvuudet ja miten niihin on saatu apua		
<i>H10: No ainaki ne riippuvuudet ja sit se niinku et miten nopeesti se voi kehittyä ja tälleen.</i>	Mielenkiintoista ja uutta olivat riippuvuudet ja miten nopeasti ne voivat kehittyä		
<i>H8: ...mut toi, se läheisriippuvuus, mä vähän aikaa mietin et mitä se voi meinata tai tälleen mut kyl se sitten palas.</i>	Läheisriippuvuus-käsite oli hieman unohtunut, mutta tunnilla se palasi mieleen		
<i>H2: Ku ei ihan tienny että saattaa olla niinkin riippuvainen jostain peleistä ja... Tai tiesin, mutta... Niin riippuvainen että tarvii hoitoo siihen. Se oli hyvä.</i>	Oli uutta, että peleihin voi olla niin riippuvainen, että siihen tarvitsee hoitoo. Peliriippuvuudesta kertominen oli hyvä asia.		
<i>H3: Ehkä se läheisriippuvuus. Se vähän niinku tulee mieleen...vähän eri käsitys siitä.</i>	Käsitys läheisriippuvuudesta muuttui		
<i>H5: No emmä tiä olik se silleen uus, mutta ei sitä ollu ajatellu siltä kannalta ennen.</i>	Peliriippuvuus ei ollut uusi asia, mutta oli ajatellut sitä eri kannalta		
<i>H2: Olisko nää peliriippuvuusjutut ollut mielenkiintoisia ja uusia.</i>	Peliriippuvuuteen liittyvät asiat olivat mielenkiintoisia ja uusia		
<i>H7: Ainakin se oli että, niinku et joku tietokoneriippuvuus. Jotenki ku sanottiin, että nykyään sekin on... Ja se peliriippuvuus.</i>	Ainakin tietokone- ja peliriippuvuus olivat uusia asioita		
<i>H7: Se on niinkun koukuttavaa, et menee kaikki jos on kaikki omaisuus jos sit ruvetaan pelaamaan.</i>	Uutta oli se, että pelit/pelaaminen voi olla niin koukuttavaa, että siihen kuluu koko omaisuus		
<i>H9: Mm, no just se et mistä kaikesta voi olla riippuvainen ja että kaikesta muustaki voi olla ku pelkäästä niinku päihteestä, et tyyliin peliriippuvuus ja sellaset.</i>	Ymmärsi sen, että ihminen voi olla riippuvainen muustakin kuin pelkäästään päihteistä, muun muassa pelaamisesta		
<i>H10: Hmm, no se et miten niinku niit riippuvuuksii hoidetaan ku siihen on eri menetelmiä ni ne oli uusia ja sit jotkut niit riippuvuuksistaki oli uusia.</i>	Uusia asioita olivat osa riippuvuuksista sekä riippuvuuksien hoidon eri menetelmät		
<i>H3: ..et haluaa aina vaan niiku enemmän ja sit niiku vahvempia vaikka</i>	Tunnilla oppi, että riippuvuuden kehittyessä haluaa aina		

<i>justiin aineita, joita käyttää. Et siinä ei riitäkään se pienempi määrä, et siirrytään sitten isompiin. Ja sit tietenkin ongelmallistahan se sitten on. Vaikeempi päästä eroon.</i>	vain enemmän ja vahvempia aineita, kun pienempi määrä ei enää riitä. Tällöin muodostuu ongelma, kun aineesta on vaikeampi päästä eroon.		
<i>H4: No, ehkä eniten se että niihin huumeisiin ei oikeesti kannata sekaantua, koska niihin jää riippuvaiseks tosi helposti..</i>	Tunnista jäi mieleen se, että huumeisiin ei kannata sekaantua, koska niihin jää todella helposti riippuvaiseksi		
<i>H4: jotku muutki saatto herätä siin tilantees et joo et en niinku ite haluais ainakaan riippuvaiseks huumeista.</i>	Muutkin opiskelijat saattoivat herätä ajattelemaan, että he eivät halua tulla riippuvaiseksi huumeista		
<i>H6: Tai siis, onhan se silleen tietysti sit kun kuulee niistä riippuvuuksista, miettii ehkä silleen et ei ite halua jäädä koukkuun mihinkään</i>	Oli hyödyllistä kuulla riippuvuuksista, koska se sai ajattelemaan, ettei itse halua jäädä koukkuun		
<i>H10: No en mä oikein tiä siis se et niinku niit (riippuvuuksia) voi tulla ihan vaan sun kaverille ni se vähän oudoksutti.</i>	Oli outoa ymmärtää, että kaveristakin voi tulla riippuvainen		
<i>H10: Hmm, varmaan se et sun kaverille voi tulla ja sit pitää niinku miettii sitä miten se kaveri käyttäytyy ja et voiks sil oikeesti olla joku riippuvuus.</i>	Hyödyllistä oli oppia, kuinka kaverille voi muodostua riippuvuus ja miten kaveri silloin käyttäytyisi		
<i>H7: No ne huumejutut ja ne riippuvuudet yleensäkin. No ku tota, siis nykyään niitä on niin paljon kaikkii eri riippuvuuksia.</i>	Hyödyllisiä asioita olivat huumeaineet ja riippuvuudet, koska nykyisin on paljon erilaisia riippuvuuksia		
<i>H9: Sit se, että mistä voi saada apua niihin riippuvuuksiin ja päihteisiin.</i>	Oli hyödyllistä kun tunnilla kerrottiin mistä voi saada apua riippuvuuden hoitoon		
<i>H3: Yleensäkin jos tota vaikka vanhemmilla on jotain... on tota justiin ongelmia päihteiden kanssa niin se olis hyvä justiin antaa lapsille antaa tai nuoremmille tukea sitten ettei niille tulis samanlaista ongelmaa.</i>	Lapsia, joiden vanhemmilla on päihdeongelmia on tuettava, jottei heille tule samanlaista päihdeongelmaa		
<i>H6: Ehkästään niiku nuorii et ne ei niiku jäis mihinkään riippuvaiseks.</i>	Päihdekasvatuksen avulla ehkästään nuorten päihderiippuvuuksia		
<i>H6: ...ja sit se kerto vähän siitä Myllyhoidon sieltä, et minkälaisia ihmisiä siellä on ja vähän niiku kerto et millasta siel on olla töissä</i>	Kouluttaja kertoi millaisia asiakkaita Myllyhoidossa käy ja millaista Myllyhoidossa on työskennellä		
<i>H2: Ku ei ihan tienny että saattaa olla niinkin riippuvainen jostain peleistä ja... Tai tiesin, mutta... Niin riippuvainen että tarvii hoitoo siihen. Se oli hyvä.</i>	Oli uutta, että peleihin voi olla niin riippuvainen, että siihen tarvitsee hoitoa. Peli-riippuvuudesta kertominen oli hyvä asia.		
<i>H9: Mm, no varmaan just ne että kun mistä voi olla riippuvainen ku niitä on niin erilaisia ja et miten niihin sitte on saatu apua.</i>	Mielenkiintoista ja uutta olivat erilaiset riippuvuudet ja miten niihin on saatu apua		
<i>H10: Hmm, no se et miten niinku niit riippuvuuksii hoidetaan ku siihen on eri menetelmii ni ne oli uusia ja sit jotkut niit riippuvuuksistaki oli uusi.</i>	Uusia asioita olivat osa riippuvuuksista sekä riippuvuuksien hoidon eri menetelmät		
<i>H2: Se oli niin perinpohjanen. Kerto niin hyvin kaikki nää numerot, mistä saa tietoo ja mihin voi ottaa yhteyttä ja näin nii, se oli hyvä.</i>	Kouluttaja oli perinpohjainen ja kertoi numerot mistä voi hakea apua ja mihin ottaa yhteyttä, mikä oli hyvä asia		
<i>H9: Sit se, että mistä voi saada apua niihin riippuvuuksiin ja päihteisiin</i>	Tunnilla sai tietoa mistä voi hakea apua riippuvuuden hoitoon		
		Lisääntynyt tietoisuus päihdehoidosta	

<i>H1: Öö, no noi puhu siitä paikasta minne voi mennä niinku jos on jotain..</i>	Tunnilla puhuttiin paikasta johon voi mennä jos on ongelmia päihteiden kanssa		
<i>H1: No ei nyt oikeen, ei nyt silleen erityisemmin. Kaikki on niinku loppupeleisittellen tuttuja asioita.</i>	Tunnilla kaikki asiat olivat tuttuja		
Alkuperäisilmaisu poistettu eettisistä syistä	Nuoruuden kaikenlaisten päihdekokeilujen vuoksi kokee tietävänsä kaiken huumausaineista		
<i>H1: Aika lailla perus tavaraa, perus tietoo kaikki niinku.</i>	Tunnin sisältö oli perustietoa		
<i>H1: Ei ollu uusia asioita.</i>	Tunnilla ei ollut uusia asioita		
<i>H3: Että tossa ei paljon uutta ollu tossa... Tietoa ainakaan mulle tullu.</i>	Tunnilla ei tullut paljon uutta tietoa		
<i>H6: Ei siellä ollu silleen...</i>	Ei tullut uusia asioita		
<i>H8: Ei nyt ainakaan tuu mieleen, et ois ollu jotain.</i>	Ei muista, että olisi ollut uusia asioita		
<i>H3: No tuttuja ja tuttuja. Kaikki päihteet: huumeet, huumausaineet, alkoholi ja sit nää riippuvuudet.</i>	Osittain tuttuja asioita oli huumeet, alkoholi ja riippuvuudet		
<i>H2: Onhan noit... Tullu kuultua paljon.</i>	Oli kuullut tunnin asioista aikaisemminkin		
Alkuperäisilmaisu poistettu eettisistä syistä	Kaveripiirissä on ihmisiä, jotka ovat alkoholisteja sekä kannabiksen ja amfetamiinin käyttäjiä ja sen vuoksi tietää mitkä asiat aiheuttavat tietynlaisiin tilanteisiin ja elämäntapoihin joutumisen		
<i>H4: No huumeet tota, tiään jo et tai siis entuudestaan et niihin jää koukkuun.</i>	Tuttua oli, että huumeisiin jää koukkuun		
<i>H6: No jotain nyt ku puhuttiin jotain niiku päihteiden käytöstä ja niitten riippuvuuksista..</i>	Tunnilla puhuttiin päihteiden käytöstä ja riippuvuuksista, jotka olivat entuudestaan tuttuja asioita	Muuttumaton tietoisuus päihteistä	Muuttumaton päihdekognitio
<i>H5: Ei oikeestaan. Tai en mä ainakaan nyt muista.</i>	Tunnilla ei ollut täysin vieraita asioita		
<i>H8: Kyllä mä aika paljon kumminki tiesin niiku just päihteistä ja noista...</i>	Entuudestaan oli paljon tietoa muun muassa päihteistä		
<i>H9: .. kyllä siellä varmaan jotain uutaki saatto olla mut ei just nyt tuu ainakaan mieleen.</i>	Tunnilla saattoi tulla joitakin uusia asioita, mutta ne eivät nyt tule mieleen		
<i>H9: Et aika lailla jotka oli, niinku paljosta oon kuullu jo silleen ni..</i>	Oli jo kuullut paljon tunnilla käydyistä asioista aiemmin		
<i>H11: Ei varmaan mikää.</i>	Tunnilla ei varmaan ollut mitään uusia asioita		
<i>H3: No se varmaan johtu justiin siitä, et se on niinku jo tiedossa se asia suuremmilta osin. Se ei ollu uutta kenellekään oikeen.</i>	Opiskelijoiden passiivisuus johtui siitä, että tunnin asiat olivat opiskelijoille jo tiedossa		
<i>H1: Kaikki näkökulmat on olemassa jo (---) kaikki näkökulmat on mitä on et ei ne varmaan tuu ikinä muuttumaan että..</i>	On pohtinut päihteisiin ja riippuvuuksiin liittyviä asioita eri näkökulmista ja nyt on selkeä käsitys niihin liittyen, eikä usko sen tulevan muuttumaan koskaan		
Alkuperäisilmaisu poistettu eettisistä syistä	On kuullut Myllyhoidosta henkilökohtaisista syistä		
<i>H4: No huumeet tota, tiään jo et tai siis entuudestaan et niihin jää koukkuun.</i>	Tuttua oli, että huumeisiin jää koukkuun		
<i>H6: No jotain nyt ku puhuttiin jotain niiku päihteiden käytöstä ja niitten riippuvuuksista..</i>	Tunnilla puhuttiin päihteiden käytöstä ja riippuvuuksista, jotka olivat entuudestaan tuttuja asioita	Muuttumaton tietoisuus riippuvuuksista	

<i>H7: No se alkoholiriippuvuus ja ne huumeriippuvuudet.</i>	Alkoholi- ja huumeriippuvuudet olivat entuudestaan tuttuja		
<i>H8: No peliriippuvuus oli tai siis on...</i>	Peliriippuvuus oli entuudestaan tuttu käsite		
<i>H1: Kaikki näkökulmat on olemassa jo (---) kaikki näkökulmat on mitä on et ei ne varmaan tuu ikinä muuttumaan että..</i>	On pohtinut päihteisiin ja riippuvuuksiin liittyviä asioita eri näkökulmista ja nyt on selkeä käsitys niihin liittyen, eikä usko sen tulevan muuttumaan koskaan		
Alkuperäisilmaisu poistettu eettisistä syistä	On kuullut Myllyhoidosta henkilökohtaisista syistä	Muuttumaton tietoisuus päihdehoidoista	
<i>H1: Mut niistä vahvemmista aineista sais kertoa mitä tulee vastaan koska silloin sä osaat varautuu olla ottamatta vesilasii tuntemattomalta.. tuntemattomassa seurassa. Siihen voi olla sekotettuna pirii tai vastaavaa. Niinku ni pitäis niinku kertoa et mitä voi tulla vastaan.</i>	Vahvemmista aineista on myös kerrottava, koska silloin nuoret osaavat varautua siihen, että heille saatetaan yrittää antaa salaa vahvoja huumeita		
<i>H1: mut toivoin et siin ois enemmän käyty läpi niinku kaikkia päihteitä eikä pelkästään niitä mitkä on suurimmaks esillä vaan niinku...</i>	Olisi toivonut, että tunnilla olisi käsitelty monipuolisemmin eri päihteitä, eikä ainoastaan eniten esillä olevia	Puutteelliseksi koettu tietoisuus päihteistä	
<i>H1: ...ni siis ois se nyt saanu käydä läpi vähän muitaki niinku huume, huumausaineita, ku pelkkää kannabista sen takii et kaikki ihmiset ei välttämättä tiää, parempi tietää.</i>	Kouluttaja olisi saanut käydä läpi kannabiksen lisäksi muitakin huumausaineita, koska ihmiset eivät välttämättä ole tietoisia muista huumeista, vaikka pitäisi		Puutteelliseksi koettu päihdekognitio
Alkuperäisilmaisu poistettu eettisistä syistä	Kuusitoistavuotiailla ei välttämättä ole päihdetietämystä, minkä vuoksi tunnin sisällön tulisi olla valaisevampaa		
<i>H4: No siit myllyhoidost ehkä vähän enemmän että..</i>	Myllyhoidosta olisi haluttu saada enemmän tietoa	Puutteelliseksi koettu tietoisuus päihdehoidoista	
<i>H10: Varmaan niist riippuvuuksien hoidoista ja sit niinku, nii ja millasta siel on siel niinku siel klinikalla tai siellä.</i>	Lisää tietoa olisi kaivattu mahdollisesti riippuvuuksien hoidosta ja Myllyhoitoklinikasta		
<i>H5: En mä tiedä onko siitä tilastoitu mitään kuinka paljon niinku Suomessakin vaikka on ihmisiä, jolla on kaikkia noita ongelmia... Olis kiva tietää.</i>	Olisi ollut kiva tietää tilastoja päihdeongelmallisista ihmisistä	Puutteelliseksi koettu tietoisuus tilastoidusta tiedosta	

KONATIIVISET KOKEMUKSET

Alkuperäiset ilmaukset	Pelkistetyt ilmaukset	Alakategoriat	Yläkategoriat
<i>H5: No sellasten mietojen, että ei mitään kauheita viinoja, mutta...</i>	Mietojen alkoholijuomien käyttäminen on hyväksyttävää	Mietojen päihteiden käytön hyväksyttävyyys	Salliva asenne päihteisiin
<i>H1: Se on positiivinen, koska ei mul toisaalt niinku.. okei, jos puhutaan niinku tosi vahvoist ni huumeista eli niinku LSD ja kokaiini ni totta kai niiski on oma tekijänsä, niitä nyt ei voi hirveen kauaa vetää..</i>	Oma suhtautuminen yleisesti huumeisiin on positiivinen, vahvoja huumeita (esim. kokaiini ja LSD) ei voi kuitenkaan käyttää kauaa		
<i>H1: ...mut kyllä, huumeisiin ja päihteisiin kyl silleen ihan ok. Kaikki vahvimmat voi jättää niinku..</i>	Suhtautuu myönteisesti huumeisiin ja muihin päihteisiin lukuun ottamatta vahvimpia huumeita		
<i>H5: No se riippuu tietty siitä, et mitä ne käyttää ja paljon.</i>	Kavereiden päihteidenkäytön merkitykseen vaikuttaa se, mitä päihteitä käytetään ja miten paljon		
<i>H1: Just samalla lailla ku siel käytiin siellä tunnilla läpi, sitä tai kysyttiin et onks se okei et niinku kaverit käyttää ni sielt nousee monta kättä, et kyl se on ihan okei.</i>	Moni opiskelija Selvöpää-tunnilla oli sitä mieltä, että kavereiden päihteiden käyttö on hyväksyttävää		
Alkuperäisilmaisu poistettu eettisistä syistä	Oli ainoa, joka tunnilla ilmoitti, että lähipiirin ja sukulaisten päihteiden käyttö on hyväksyttävää		
<i>H3: Eikä niissä mitään vikaakaan oo missään tällasissa miedoissa juomissa.</i>	Miedoissa juomissa ei ole mitään vikaa		
<i>H7: Ei se mua ees haittaa. Musta on hauskaa kattoo, jos toiset niiku rupee jotain selittää kannissa tai humalassa.</i>	Porukan ainoana selvänä oleminen on hauskaa, kun voi kuunnella muiden selityksiä humalassa		
<i>H10: mut ei ne silleen haittaa ku en mä ite juo..</i>	Kavereiden alkoholinkäyttö ei haittaa, koska itse ei juo		
<i>H5: Mutta mä nyt ainakin mun mielestä tiedostan sen, että ei mulla oo mitään ongelmaa sen kanssa</i>	Tiedostaa sen, ettei itsellä ole ongelmaa alkoholin kanssa		
<i>H6: ...silleen tossa määrin mitä nyt käyttää, nii ei tuu mitenkään silleen niiku et niitten pitäis vähentää. Ne käyttää silleen kuitenkin aika vähän.</i>	Kavereiden tämänhetkinen päihteidenkäyttö on hyväksyttävää, koska se on melko vähäistä		
<i>H8: No mä niinku, tai siis kyl mä tiedän että se on niiku sellai minimaalinen luku silleen, et tota ei se niiku mua silleen haittaa, kun mä tiän et se ei mee yli tai silleen.</i>	Kavereiden päihteidenkäyttö ei haittaa, koska se on vähäistä		
<i>H6: ...mut siis silleen</i>	Rauhallisissa määrin on hyväk-		

<i>niiku rauhallisissa määrin, et ei silleen ihan yli. Niin sit se on ihan ok</i>	syttävää juoda alkoholia	Vähäisen päihteiden käytön hyväksyttävyyys	
<i>H9: ...sitte alkaa häiritsee jos se alkaa semmoseks jokapäiväiseksi ja semmost et jatkuvasti niinku ollaan päihteiden alaisena mutta, ei se mua muuten silleen häiritse.</i>	Kavereiden päihteidenkäyttö alkaa häiritä jos se muuttuu jokapäiväiseksi ja kaverit olisivat jatkuvasti päihteiden vaikutuksen alaisena		
<i>H6: Niiku osa mun kavereista juo niiku silleen joka viikonloppu ja silleen, mut ei niiku mitään sen vakavempia oo</i>	Osa kavereista juo alkoholia joka viikonloppu, mutta ei käytä vahvempia päihteitä		
<i>H10: No, mun mielestä on ihan okei juoda joskus siis vähän enemmänki mut siis ei silleen et joka viikonloppu.</i>	On hyväksyttävää juoda joskus runsaamminkin, mutta ei joka viikonloppu		
<i>H8: Jos se niiku, esim joku huumeiden käyttö et se niiku lisääntyis ja tälleen niin kyl mä nyt sitte... Ei se olis mulle silloin ok.</i>	Kaveripiirin huumeidenkäytön lisääntyminen haittaisi		
<i>H2: Nii no siis silloin kun mä käytän niin sit sitä menee yleensä vähän enemmän ku se pari annosta, että joku kymmenen annosta ehkä menee. Mutta ei niiku... En mä nää itelläni mitään aina-kaan ongelmaa siinä.</i>	Silloin kun juo alkoholia, alkoholia kuluu noin kymmenen annosta kerralla, eikä näe mitään ongelmaa siinä		
<i>H5: No ihan alkoholia. (---) Ei se silleen niin kauheeta, kun tietää kuitenkin ite sen mitä tekee ja kun ei sillee kauheesti ja useesti ja mitään ei oo ongelmaa sen kanssa.</i>	Käyttää alkoholia eikä koe siinä ongelmaa, koska tietää itse mitä tekee, eikä käytä kauhean paljon tai usein		
<i>H9: En mä tiää, se on aina silleen ollu että en mä oo koskaan mikään semmonen, et mä oon.. et mul ei oo mikään tarve käyttää alkoholiakaan, että en mä usko et must mikään.. et mä oisin joka päivä tai joka viikonloppu..</i>	Ei koe tarvetta käyttää alkoholia, eikä ole huolta omasta alkoholinkäytöstä. Ei usko, että voisi käyttää joka päivä tai joka viikonloppu		
<i>H2: no viikonloppusin jos on jotain juhlia tai sitte päättää lähtee baariin, niin sit järkätään joku ilta, illanviettoa ja just tällasta.</i>	Käyttää päihteitä illanvietossa, juhlissa ja baareissa		
<i>H3: No alkoholi varsinkin jossain juhlissa ehkä. Silleenhän se yleensä on järkevin tapa.</i>	Alkoholin käyttäminen etenkin juhlissa on yleensä järkevin tapa käyttää alkoholia		
<i>H5: No just jos halutaan vaikka juhlia, mut voi sitä... Ei se tarkota sitä että aina jos on juhlat niin pakko olla jotain päihteitä, mutta yleensä silloin.</i>	Juo alkoholia yleensä juhlissa, mutta se ei ole välttämätöntä aina juhlissakaan		

<i>H5: Se on just vähän yleensä, jos on vaikka jotkut synttäröt niin silloin juodaan... Mutta ei silloinkaan kauheesti.</i>	Yleensä alkoholia käytetään jonkin verran esimerkiksi syntymäpäivillä		Päihteiden käytön hyväksyttävyyttä erityistilanteissa
<i>H6: No ainakin viimeksmä käytiin kun oli taiteet, et sellaisissa tilanteissa tulee käytetty... Tai sitten jossain kesän festareilla tai tollasilla... Tai sitten mennään kavereiden kanssa istuu ja viettää iltaa jonnekin kaverille ja sit siellä juodaan.</i>	Käyttää alkoholia taiteiden yössä, festivaaleilla ja vastaavissa tapahtumissa sekä kavereiden kanssa illanistujaisissa		
<i>H7: No jos me vaikka juhlietaan jonkun kaverin synttäreitä tai vaan viettään iltaa, jos siinä juotavaa.</i>	Alkoholia käytetään kaverin syntymäpäivillä tai illanvietoissa		
<i>H6: No se on ihan kiva niiku silleen ajanvietettä, kun näkee kavereita...</i>	Alkoholinkäyttö on kivaa ajanvietettä, koska näkee samalla kavereita		
<i>H9: No tyylisiin, joskus saattaa olla just joku vappu, juhannus, tämmöset mut sit on vaan just joskus viikonloppuisin, mut ei välttämättä oo mitään aihetta tai aikaa.</i>	Alkoholia käytetään juhlissa, esimerkiksi vappuna ja juhannuksena tai muuten vain viikonloppuisin		
<i>H6: No ainakin viimeksmä käytiin kun oli taiteet, et sellaisissa tilanteissa tulee käytetty... Tai sitten jossain kesän festareilla tai tollasilla... Tai sitten mennään kavereiden kanssa istuu ja viettää iltaa jonnekin kaverille ja sit siellä juodaan.</i>	Käyttää alkoholia taiteiden yössä, festivaaleilla ja vastaavissa tapahtumissa sekä kavereiden kanssa illanistujaisissa	Alkoholin juomisen sallittavuus kavereiden kanssa	
<i>H7: No jos me vaikka juhlietaan jonkun kaverin synttäreitä tai vaan viettään iltaa, jos siinä juotavaa.</i>	Alkoholia käytetään kaverin syntymäpäivillä tai illanvietoissa		
<i>H6: No se on ihan kiva niiku silleen ajanvietettä, kun näkee kavereita.</i>	Alkoholinkäyttö on kivaa ajanvietettä, koska näkee samalla kavereita		
<i>H7: Kai siin sitte haluun olla myös kavereitten kaa siinä, että ne juo, nii... en tiää.</i>	Haluaa olla kavereiden kanssa, joten on heidän seurassaan myös silloin kun he juovat		
<i>H5: No mun kaveripiirissä ei pahemmin silleen muuta ku sitä normaalia, mitä nuoret... jos ne juo niin...</i>	Kaveripiirissä juodaan ajoittain alkoholia, mutta ei käytetä muita päihteitä, mikä on normaalia nuorille		
<i>H8: Tommonen et joskus polttaa silleen pilvee (---) Ei se mua silleen haittaa.</i>	Kavereiden kannabiksen polttaminen silloin tällöin ei haittaa	Kannabiksen käytön hyväksyttävyyttä	
<i>H11: No ehkä kannabis, et ei haittaa jos sitä polttaa mun kaverit vaikka et ei se mua niinku haittaa et se on ihan sama et mä en niinku nää siin mitään pahaa mut</i>	Kavereiden kannabiksen polttaminen ei haittaa eikä siinä ole mitään pahaa, mutta muiden huumeiden käyttö pistäisi miettimään		

<i>sit kaikki muut päihteet, tai niinku huumeet ni niistä mä en silleen niinku et.. mua ei niinku et jos joku käyttäis ni kyl se silleen niinku pistäs miettii.</i>			
<i>H1: Suhtaudun positiivisesti itseasias kaikkiin asioihin, huumeisiin sun muihin vastaaviin</i>	Suhtautuu positiivisesti kaikkiin asioihin, esimerkiksi huumeisiin	Huumeiden käytön hyväksyttävyys	
<i>H1: mut sit jos oot jo kaksikymmentä-kaksikytviis, tiedät kylä tasan tarkkaan mitä elämältäis haluat.</i>	20-25-vuotias tietää tarkalleen mitä elämältäään haluaa		
<i>H1: En ymmärrä tota laittomuutta ja tolle.</i>	Ei ymmärrä huumeiden laittomuutta	Huumeiden laillinen käytettävyys	
<i>H1: Et se että siihen laki tulee puuttuu väliin ni ei se mitään auta se vaan pahentaa asioita.. käytännössä..</i>	Kun laki puuttuu päihteiden käyttöön, se vaikeuttaa asioita		
<i>H1: Mut toisaalt sitte ei voi silleenkään sanoo koska kuitenkin jokaisen oma mieli päättää mitä tekee..</i>	Jokainen itse päättää mitä tekee	Oman päihteiden käytön muille kuulumattomuus	
<i>H7: Mut ei se mun asia oo, jos jotkut käyttää...</i>	Se ei kuulu itselle jos kaverit käyttävät päihteitä		
<i>H5: Se on niitten oma asia sitten.</i>	Päihteidenkäyttö on kavereiden oma asia		
<i>H5: Ei siihen voi kukaan muu vaikuttaa sitten kun ne ite. Et jos niillä on jotain ongelmia sen kanssa.</i>	Kavereiden päihdeongelmaan eivät voi muut vaikuttaa kuin he itse		
<i>H1: ...mun mielestä se on ihmisen oma päätös mitä se elämällään tekee</i>	On ihmisen oma päätös mitä hän elämällään tekee		
<i>H1: Jokainen ihminen päättää oman elämänsä kulusta.</i>	Ihmiset päättävät itse elämänsä kulusta		
<i>H5: No mun mielestä ne ei vaan niinku kuulu elämään.</i>	Päihteiden käyttö ei kuulu ihmisen elämään		
<i>H10: No, oikeestaan melkeen kaikki mun kaverit (-- --) juo joskus alkoholia ja tälleen (---) No viikonloppusin ne yleensä ihan juo niinku perskännit et ne on.. sit ne maanantain on silleen et vitsi mul oli hieno viikonloppu ja kaikkee ja sit sä oot hmm, varmasti hienoo.</i>	Melkein kaikki kaverit juovat runsaasti alkoholia viikonloppuisin ja kehuskelevat sillä viikonloppun jälkeen. Itse kyseenalaistaa runsaan juomisen hienouden	Päihteiden käytön tuomitavuus	Kielteinen asenne päihteisiin
<i>H2: No siis lukiossa mulla oli, mitkä on vieläkin mun kavereita, nii ne poltti ihan pilvee ja kaikki huumeita käytti ja mitä lie... Mä en menny siihen seuraan ollenkaan.</i>	On ollut kavereita, jotka polttivat kannabista ja käyttivät kaikenlaisia huumeita, mutta itse ei osallistunut sellaiseen		
<i>H11: Öö no ennen, silloin ku asuin (toisella paikkakunnalla) ni silloin pyöri</i>	Aiemmassa kaveripiirissä liikkui erilaisessa porukassa, jossa moni joi alkoholia ja osa käytti huu-		

<i>vähä erilaisessa porukassa et siel oli just laidasta laittaa et, aika moni saatto juua ja osa käytti huumeita ja sit oli tosi erilaisii ihmisii.</i>	meita ja ihmiset olivat todella erilaisia		
<i>H5: ...eikä mitään lääkkeiden väärinkäyttöä, mutta sellasta niiku normaalia, mitä on. Kaljaa ja süideriä ja tollasia.</i>	Ei hyväksy lääkkeiden väärinkäyttöä tai vahvoja viinoja		
<i>H10: No, mun mielest se ei oo mitenkään hieno asia, eikä sil kannattais leveillä tolleen.</i>	Kavereiden päihteidenkäyttö ei ole hienoa, eikä päihteiden käytöllä kannattaisi kehuskella		
<i>H10: No ku en mä nytkää silleen, ei mua silleen nytkään kiinnosta juoda ni en mä ymmärrä miks mua silloin kiinnostais enemmän juoda.</i>	Nyt ei kiinnosta juoda alkoholia, joten ei usko, että tulevaisuudessaakaan kiinnostaisi juoda enemmän		
<i>H6: No ei musta mitään juoppoo kyllä tuu..</i>	Tulevaisuudessa ei näe itseään alkoholistina		
<i>H6: Mut sit jos se menis ihan överiks, niin sitten se olis aika paha.</i>	Jos kavereiden päihteidenkäyttö muuttuisi todella runsaaksi, se olisi huolestuttavaa	Runsaa päihteiden käytön tuomittavuus	
<i>H7: ... mun mielestä se on huolestuttavaa, jos käyttää ihan liikaa. Että joka viikonloppu ja viikollakin pitäis...</i>	On huolestuttavaa jos kaverit käyttävät päihteitä liikaa, eli joka viikonloppu ja viikollakin		
<i>H5: Ei mulla oo mitään hinkua olla mikään päihteiden väärinkäyttäjä tai mikään...</i>	Ei ole haluja tulla päihteiden väärinkäyttäjäksi		
<i>H2: En oo kokeillu, enkä kokeile (---) en mä haluais sitä kokeilla, koska se on niin laitonta ja niin väärin, että mun moraali estää mua tekemästä mitään sellasta.</i>	Oman moraalin ja huumeiden laittomuuden vuoksi ei ole kokeillut eikä aio kokeilla huumeita	Huumeiden käytön tuomittavuus	
<i>H4: No huumeet tota, tiään jo et tai siis entuudestaan et niihin jää koukkuun ja mä oon todellakin niitä vastaan sitte..</i>	On kielteinen asenne huumeita kohtaan ja tietää, että niihin jää koukkuun		
<i>H4: ...jos mä alkasin käyttää huumeita, en mä pysty niinku aatella et mä käyttäisin huumeita ni tota, mun mielestä se vaa jotenkin niinku niin outoo et mä käyttäisin huumeit, et must tulis sellai narkkari et mä en osais nähä itteeni sellasena ja jotenki tulis sellai kuva et mä oisin jotenki huono ihminen jos mä alkaisin käyttää huumeita.</i>	Ei pystyisi ajattelemaan itseään huumeiden käyttäjänä, kokee ajatuksen outona. Kokisi olevansa narkkari ja huono ihminen jos aloittaisi huumeiden käytön		
<i>H5: No se että mä en tykkää yhtään mistään tollasesta, niiku huumeista tai minkään väärinkäytös-</i>	Ei tykkää huumeista tai minkään väärinkäytöstä, huumeiden ja muiden aineiden väärinkäyttö ei ole oikein		

<i>tä. Mun mielestä se ei oo vaan oikein.</i>			
<i>H9: ...mut en mä huumeita niinku.. mä, etten mä niitä oo käyttäny enkä mä tuu käyttämäänkää, että..</i>	Ei ole käyttänyt huumeita eikä tulevaisuudessakaan tule käyttämään		
<i>H1: .. paitsi no tietysti iästä riippuen et en mä nyt sitte tietystikkää pidä sitä ok:na jos joku viistoista vuotias keskenkasvunen kakara menee ja vetää piriä tuol kadulla ja sit sen elämä päättyy siihen et joku vanhempi on sille menny tarjoamaan sitä... eihän se nyt mun mielestä oo tietystikkää ok</i>	Huumeiden käytön hyväksyttävyyden riippuu iästä, ei ole hyväksyttävää, että 15-vuotias käyttää huumeita	Lasten ja nuorten päihteiden käytön tuomittavuus	
<i>H1: ...että jos viistoist vuotiaalle mennään tarjoo piriä, se ei tiä mitä se halua elämältään, ei.. silloin se on väärin että sille tarjotaan ees sitä piriä tai niinku mitään muuta vastaavaa..</i>	15-vuotias ei tiedä mitä haluaa elämältään, joten hänelle on väärin tarjota amfetamiinia tai vastaavaa ainetta		
<i>H1: sieltähän ne tulee just niinku kaikki nuoret alkoholistit, nuoret huumeidenkäyttäjät ja kaikki. Ne joutuu.. Ne on, sanotaan väärässä paikassa väärään aikaan. Ja se riittää.</i>	Nuoret alkoholistit ja huumeiden käyttäjät ovat olleet väärässä paikassa väärään aikaan		
<i>H4: Sanotaanko näin että ku mä nään välil tuolla kadulla jotain kakstoist vuotiaita niil on niinku kaljaa ynnä muuta ni pistää vähän miettimään et mitä niinku, mitä ne sanoo niitten vanhemmille et ne pääsee tyliin viikonloppuna ulos. Sanooks ne vaan että jolleki kaverilleen yöks.</i>	12-vuotiaiden näkeminen kadulla kaljojen kanssa pistää miettimään mitä he sanovat vanhemmilleen, että pääsevät viikonloppuna ulos, sanovatko he menevänsä kaverin luo yöksi		
<i>H2: Todennäköisesti en käytä yhtään, koska silloin on jo vauvasuunnitelmat menossa (nauraa).</i>	Tulevaisuudessa ei käytä päihteitä todennäköisesti yhtään, koska silloin ovat perheenisäydet suunnitelmat käynnissä		Päihteiden käytön tuomittavuus raskausaikana
<i>H2: Ja kun on raskaana, niin sitten ei... Se on ehdoton ei kaikelle. Alkoholit, tupakka, kaikki päihteet, ei niikun mitään.</i>	Kun on raskaana, niin silloin ei saa käyttää mitään päihteitä		
<i>H1: No viiden vuoden kuluttua näkisin mun olevan siinä kunnossa et mä (työskentelen) (---) ja oon päihteetön.</i>	Viiden vuoden kuluttua näkee itsensä työskentelevän ammatissa, johon nyt opiskelee ja olevansa päihteetön	Päihteiden käytön tuomittavuus tulevan ammatin kannalta	
<i>H1: Onhan se nyt ihan selvää et ei (---) voi vetää päihteitä itseasias missään muodossa muuta ku oikeesti jos sil on kaks päivää vapaata, putkeen vapaata.</i>	Tulevaisuuden ammatissa ei voi käyttää päihteitä missään muodossa, paitsi jos on vapaata kaksi päivää putkeen		

<i>H1: Et se päihteettömyys on hyvin tärkeää.</i>	Päihteettömyys on todella tärkeää omassa tulevassa ammatissa		
<i>H4: Se on sama ku suoraan sanottuna heittäisi rahaa menemään, että yrittäs päästä siitä pois mut se on vaikeeta..</i>	Päihteidenkäytöllä on negatiivisia vaikutuksia omaan taloudelliseen tilanteeseen, se on kuin heittäisi rahaa menemään	Päihteiden käytön taloudellinen ongelmallisuus	
<i>H7: ... jos niiku rupeis kunnolla juomaan niin sit menee rahat.</i>	Runsas alkoholinkäyttö kuluttaa paljon rahaa		
<i>H7: ... voi tulla huono olo ja sit ehkä aamulla ei oo niin hyvä olo.</i>	Alkoholin käyttö aiheuttaa pahoinvointia		
<i>H5: No just se et jos käytää väärin tai liikaa tai tulee joku riippuvuus nii sitten mun mielestä se ei oo hyvästä.</i>	On huono asia, jos käyttää päihteitä väärin tai liikaa tai jos siitä kehitty riippuvuus		
<i>H1: Jos joutuu ole selvä ni sit elimistö reagoi koko ajan vaan vahvemmin ja vahvemmin, päätää särkee ja vatsaan sattuu ja vatsahaava varmaan kiriytyy varmaan para aikaa auki ja muuta vastaavaa</i>	Selvin päin elimistö reagoi vahvoihin somaattisiin oireihin, kuten päänsärkyllä tai vatsakivulla	Päihteiden käytön terveydellinen ongelmallisuus	
<i>H1: ... vaikka tulee vitun hyvä olo mut ei se kuitenkaan.. ei se oo niin hyvä olo et sitä halua jatkaa ku tietää et siit tulee vitun paska olo ku sitä jatkaa.</i>	Vaikka huumeiden käytöstä todella hyvä olo hetkellisesti, tietää, että käytön jatkumisesta tulee todella paha olo, eikä sen vuoksi halua jatkaa käyttöä		
<i>H11: Kai se ärsyttää ja silleen et vähä haikaa mieli jää ja.. Se ei kuuntele enää silleen ku sille kertoo ja se vaan juo ja silleen.</i>	Läheisen runsas alkoholinkäyttö vaikuttaa negatiivisesti myös lähipiiriin ja ihmissuhteisiin, niistä tulee haikaa mieli	Päihteiden käytön läheissuhteiden ongelmallisuus	
Alkuperäisilmaisu poistettu eettisistä syistä	Ei pidä alkoholinkäytöstä, koska omien kokemusten (kertoo läheisistään) myötä alkoholista nousee mieleen negatiivisia ajatuksia		
Alkuperäisilmaisu poistettu eettisistä syistä	Suvussa olevat alkoholistit ovat aiheuttaneet negatiivisia kokemuksia kun juominen on ollut hallitsematonta		
<i>H11: ...no alkoholin juomisesta silleen en piä, et kyl nyt iteki juon välillä ja sillein mut mejän mutsi ryyppää niin paljon et ei niinku.. en silleen ite hirveesti juo ja..</i>	Perheen jäsenen alkoholismi vaikuttaa negatiivisesti omaan suhtautumiseen alkoholia kohtaan, minkä vuoksi käyttää itse melko vähän alkoholia		
<i>H8: Mä oon oppinu sen kun (läheinen) on alkoholisti, mä ite osaan tehdä asioita silleen toisella tavalla.</i>	Läheinen on alkoholisti, joten on oppinut tekemään asioita eri tavalla		
<i>H1: ...ja sit mä käyn sitä välillä kättelee ja jumalauta yritän selittää niinku siellä niinku nostaa ittees niskasta ilmaan.. yritin auttaa mut ei apu kelvan-</i>	On yrittänyt saada päivittäin alkoholia käyttävää kaveria ottamaan itseään niskasta kiinni ja käynyt katsomassa häntä, mutta kaveri ei ota apua vastaan		

<i>nu.</i>			
<i>H1: En mä niinku nää miten kaveri tai ystävä vois siin auttaa. Jos ei perhekään pysty niinku jeesaa.. et jos ei ne pysty niinku saamaa sille ajatusta kalloon ni miten kukaan sen kaveri tai ystävä voi sitä tehdä.</i>	Ei näe, että kaverit voisivat auttaa alkoholiongelmasta jos tämän perhekään ei voi auttaa		
<i>H1: Ku mä oon ollu mukana ni oon nähny muutaman tämmösen kitkuttelvan pirinistin, näkee niinku käsistä et on piikitetty monta kertaa ja niin pois päin ni sitte.. Niin no elämä ei oo mitenkään kohillaan ku ei ne tee mitään muuta ku koittaa aina fiksa uutta säätöä ja saada lisää kamaa..</i>	On nähnyt amfetamiinia käyttäviä ihmisiä. Uusien annosten hankkiminen ja huumeiden käyttö on vienyt elämän pois raiteiltaan		
<i>H1: ...niin polla jumissa et ei pysty enää mihinkään.. en mä usko et siitä jos vierottus ni ois enää niin paljoo aivosoluja jäljel et pystyis tekee ees töitäkää ku ei riittä keskittyminen eikä ajatus mihinkää..</i>	Huumeiden käyttö on vaurioittanut tuttujen aivoja niin, että vieroituksesta huolimatta työnteke ei enää onnistuisi, koska keskittymis- ja ajattelukyky ei riittäisi siihen		
<i>H2: En halua kokeilla, koska tiedän seuraukset et se ei ole ikinä hyvä</i>	Huumeiden seuraukset eivät ole koskaan hyviä, eikä sen vuoksi halua kokeilla niitä	Päihteiden käytön seurauksena elämän kokonaisvaltainen ongelmallisuus	
<i>H5: Ihan alun perin mä oon aina miettiny sitä, että miks ne on pitäny ees keksiä, et ne on niiku olemassa. Niistä ei tuu muuta ku ongelmia.</i>	Ihmettelee miksi päihteet ovat edes olemassa, koska päihteet tuovat vain ongelmia ihmisen elämään		
<i>H1: Ja sit just se kaveri joka vetää, tai polttaa kannabista, pilannu sillä ainakin osan asioistaan.</i>	Kannabista käyttävä kaveri on pilannut huumeiden käytöllä elämänsä ainakin osittain		
<i>H6: No siis ehkä sitä ei ite niiku huomaa sitte. Että jos se vähitellen aina kasvaa ja kasvaa se joku päihteen käyttö, niin sitä ei vaan huomaa, et se on menny niin pahaks jo.</i>	Ihminen ei välttämättä itse huomaa päihdeongelmaa, koska päihteenkäyttö saattaa kasvaa vähitellen		
<i>H5: Tai ei sitä varmaan huomaakaan jos itellä olis ongelma... Niiku pakosti ite..</i>	Omaa päihdeongelmaa ei varmaan huomaisi		
<i>H7: Ei se mitenkään erikoista oo.</i>	Alkoholinkäyttö ei ole erikoista	Päihteiden käytön tarpeettomuus	
<i>H3: Et sen puoleen, et ei mua oikeen kiinnosta sellaset.</i>	Päihteet eivät kiinnosta		
<i>H9: Mm, ei se periaattees oo mulle mikään sillei, merkitse...</i>	Kavereiden päihteenkäyttö ei merkitse oikein mitään		

<i>H9: Ei se oo mitenkään kauheen hienoo oo, mutta eikä se, ehkä vähän no en mä oikein tiää.</i>	Alkoholin käyttäminen ei ole kovinkaan hienoa	Raittiuden arvostettavuus	
<i>H3: Vähän turhia aineita.</i>	Päihteet ovat vähän turhia		
<i>H7: Siis mun mielestä on hienoo, jos jotkut niinku pystyy oleee käyttämättä.</i>	On hienoa, kun jotkut ihmiset pystyvät olemaan käyttämättä päihteitä		
<i>H8: En halua koskaan niiku samanlaiseks.</i>	Ei halua koskaan tulla samanlaiseksi kuin äitinsä, joka on alkoholisti		
<i>H7: sitten mä en enää halunnu olla itte siinä, ku mä en itte tykkää käyttää niin paljoo, juon tosi harvoin, niin sit mä vaihdoin kaveriporukkaa ja lähdin siitä sen takia.</i>	Ei halunnut enää olla porukassa, jossa käytetään runsaasti alkoholia, koska itse käyttää todella harvoin ja sen vuoksi vaihtoi kaveriporukkaa		
<i>H2: ...ei mul kyl kavereis muuten oo silleen. Kaikki on puhtosia pulmusia.</i>	Nykyisessä kaveripiirissä käytetään vähän päihteitä		
<i>H3: No, en hirveesti oo sellasten kavereitten kanssa. Ne on jääny just sellaset, jotka vaan ryyppiskelee</i>	Ei ole sellaisten kavereiden kanssa nykyisin, jotka käyttävät runsaasti alkoholia		
<i>H3: Siis nyt silleen tarve oo niinku käyttää mitään sellasia.</i>	Ei ole tarvetta käyttää alkoholia		
<i>H7: Yleensä selvänä on paljon kivempaa.</i>	Selvänä on paljon kivempaa kuin päihteiden vaikutuksen alaisena		
<i>H4: varsinki jos tota ne käyttäis huumeita ni tottakai mä yritän saada ne pois siitä raiteelta.</i>	Jos kaverit käyttäisivät huumeita, yrittäisi saada heidät lopettamaan	Päihteiden käytön seurauksena koettu avun tarpeellisuus	
<i>H5: Mutta kyllä mä siitä sanoisin, jos mä huomaisin jotain sellasta.</i>	Jos huomaisi kavereiden käyttävän huumeita tai juovan runsaasti alkoholia, sanoisi heille siitä		
<i>H1: Voihan sitä yrittää auttaa, vielä vois yrittää auttaa mut mä en vaan nää niinku mitään konkreettista mitä mä vois tehdä.</i>	Voisi vielä yrittää auttaa alkoholi-ongelmaista kaveria, mutta ei tiedä mitä tekisi konkreettisesti		
<i>H6: En mä oikeen tiää mitä sit siinä tekisin. Yrittäisin varmaan puhua sille, mut ei...</i>	Jos kaverin päihteidenkäyttö vaikuttaisi ongelmalta, yrittäisi puhua hänelle		
<i>H6: Mut et niin kun yritäisin puhua sen kavereille, et niiku kattoo vähän perään ja tolleen.</i>	Kaverin päihdeongelmasta puhuttaisiin myös muun kaveripiirin kanssa, jotta muutkin voisivat hieman vahtia häntä		
<i>H7: Kyl mä siitä varmaan sitte sanoisin sit sille. (---) Olis se varmaan vaikeeta.</i>	Kaverille voisi sanoa runsaasta päihteiden käytöstä, mutta tällaisen keskustelun aloittaminen olisi ehkä vaikeaa		
<i>H7: Jos se olis hyvä kaveri</i>	Hyvän kaverin päihteidenkäyt-		

<i>niin olis silleen ehkä... jos se suuttuu siitä jotenkin.</i>	töön puuttuminen olisi ehkä vaikeaa, koska kaveri saattaisi suuttua huomautuksesta		
<i>H8: Varmaan tukisin ja yrittäisin puhua...</i>	Jos kaverilla olisi päihdeongelma, tukisi ja yrittäisi puhua asiasta		
<i>H8: ... sanoisin omat mielipiteeni, niinku mä oon jo sanonuki, niiku joillekin.</i>	Jos kaverilla olisi päihdeongelma, sanoisi omat mielipiteensä niin kuin on jo nyt tehnyt		
<i>H1: ...koska en mä ajattelle pelkästää sitä omaa pientä piiriä, vaan mä ajattelen niinku sitä kokonaisuutta, et niinku jos joku tarvii apuu, joku tuntematon kyl mä nyt sitä jeesaan.</i>	Kokee, että on ajateltava kokonaisuutta; jos joku tarvitsee apua, on autettava tätä		
<i>H4: No siis kylhän neki puhu niist huumeist et ne tuntee jotain niinku ihmisii, jotka on niitten kavereita, että ne on yrittäny auttaa niit ihmisii pois niist huumeist mut tota se on vaikeeta ku riippuvaiseks on kumminki tullu, ne niinku on tukena siinä.</i>	Tunnin jälkeen kaverit kertoivat tuntevansa ihmisiä, jotka käyttävät huumeita ja kuinka he ovat yrittäneet auttaa kyseisiä ihmisiä pääsemään irti huumeista. On vaikeaa auttaa riippuvaisia ihmisiä pääsemään irti huumeista, mutta kaverit ovat olleet kuitenkin heille tukena.		
<i>H2: Joo, tosi moni sano, että oli niin hyvä tunti et... Tai ihan tarpeellinenkin ja tehokas ja tälle.</i>	Monet opiskelijat kokivat tunnin hyväksi, tarpeelliseksi ja tehokkaaksi		
<i>H2: Ihan oli tosi mielenkiintonen.</i>	Tunti oli todella mielenkiintoinen		
<i>H6: Mun mielestä se oli ihan mielenkiintonen.</i>	Tunti oli mielenkiintoinen		
<i>H7: Mielenkiintoselta.</i>	Tunti tuntui mielenkiintoiselta		
<i>H6: ...mut kyl niiku kaikkii kiinnostii se aihe silleen</i>	Useimpia aihe ja tunnille osallistuminen kiinnostii		
<i>H9: Silleen oli ihan kiinnostava kuunnella sitä..</i>	Tunnilla oli mielenkiintoista kuunnella		
<i>H6: Kyl me sen tunnin jälkeen vähän juteltiin...et se oli ihan mielenkiintonen niiku kaik... niiku monien mielestä.</i>	Tunnin jälkeen keskusteltiin vähän siitä, että tunti oli mielenkiintoinen monien mielestä		
<i>H6: Niiku tällasille meidänki ikäisille se aihe on aika silleen lähellä varmaan monille, niin sit siitä niiku saa niiku sitä keskustelua aiheuttaa.</i>	Tunnin aihe oli ajankohtainen monille, mikä synnytti keskustelua		
<i>H1: Huumeet. (nauraa) Keskustelut kaikki, kaikki on hyvii. Ne on aina mielenkiintoisia.</i>	Mielenkiintoisia tunnilla olivat huumeet ja keskustelut, ne ovat aina mielenkiintoisia		
<i>H4: No just ne kaikki huumeisiin liittyvät ja et kuinka moni niinku ihmisist vaik niinku käyttää päihkeitä ja mitä ikäluokkaa, olikohan seki siinä.</i>	Mielenkiintoista tunnilla olivat huumeisiin liittyvät asiat sekä päihkeitä käyttävien ihmisten määrä ja ikä		
<i>H11: Ehkä kaikki tai silleen et oli kiva kuulla,</i>	Tunnilla oli mielenkiintoista kuunnella ja puhua melko laajasti		
		Päihdekasvatuksen merkittävyys	Ristiriitaiset asenteet päihdekasvatukselta kohtaan

<i>puhuttiin silleen aika laajasti eri niinku esim. puhuttiin just niistä riippuvaisuuksista ni just niinku oli niinku pähteet ja sit oli kaikkee peliriippuvuutta ja muuta.</i>	pähteistä ja riippuvuuksista, esimerkiksi peliriippuvuudesta		
<i>H3: Ehkä se läheisriippuvuus.</i>	Mielenkiintoista oli ehkä läheisriippuvuus		
<i>H5: Ainakin se peliriippuvuus juttu, että kuinka suureen rahakierteeseen siitäkin voi joutua.</i>	Mielenkiintoista oli peliriippuvuus ja siitä johtuva suureen rahakierteeseen joutuminen		
<i>H6 : No just kuulla niistä kaikista eri riippuvuuksista niiku silleen, ku en mä oo hirveesti perehtyny mihinkään riippuvuuksiin sillee paljon.</i>	Mielenkiintoista oli kuulla eri riippuvuuksista, koska niihin ei ollut aiemmin paljon perehtynyt		
<i>H6: Niin sitten kun sai kuulla niistä (riippuvuuksista) aika paljon, nii sit se oli mielenkiintonen.</i>	Riippuvuuksista kerrottiin paljon, mikä teki tunnista mielenkiintoisen		
<i>H9: Mm, no varmaan just ne että kun mistä voi olla riippuvainen ku niitä on niin erilaisia ja et miten niihin sitte on saatu apua.</i>	Mielenkiintoisia olivat erilaiset riippuvuudet ja miten niihin saa apua		
<i>H10: No ainaki ne riippuvuudet ja sit se niinku et miten nopeesti se voi kehittyä ja tälle.</i>	Mielenkiintoisia olivat riippuvuudet ja miten nopeasti ne voivat kehittyä		
<i>H11: Ehkä kaikki tai silleen et oli kiva kuulla, puhuttiin silleen aika laajasti eri niinku esim. puhuttiin just niistä riippuvaisuuksista ni just niinku oli niinku pähteet ja sit oli kaikkee peliriippuvuutta ja muuta.</i>	Tunnilla oli mielenkiintoista kuunnella ja puhua melko laajasti pähteistä ja riippuvuuksista, esimerkiksi peliriippuvuudesta		
<i>H7: Kun se kerto, et min-kälaista siellä on työskennellä..</i>	Mielenkiintoista oli kuulla miltäistä Myllyhoitoyhdistyksessä on työskennellä		
<i>H2: No ei nyt henkilökohtaisesti oo mitenkään sillee (---) Ite nyt on vähän vanhempi, nii se ei oo silleen niin ajankohtanen mun mielestä.</i>	Henkilökohtaisesti ei koe päihdekasvatusta tärkeäksi itselleen, koska on jo yli 20-vuotias, eikä koe sitä ajankohtaiseksi	Päihdekasvatuksen merkittämättömyys	
<i>H6: Ei se nyt mulle hirveesti sillee merkitse ku ei niiku oo tarvinnu... tai kun ei oo mitään suurempaa ongelmaa.</i>	Tunti ei merkitse henkilökohtaisesti paljon, koska itsellä ei ole suurempaa ongelmaa pähteiden kanssa, eikä koe tarvitsevansa päihdekasvatusta		
<i>H7: No en mä oikeen tiedä, ei varmaan mitään.</i>	Päihdekasvatus ei merkitse itselle mitään		
<i>H5: En mä tiedä auttaako se kaikkii silleen, että ymmärtääkö ne silti sitä, mitä ne itelleen tekee..</i>	Päihdekasvatustunneista ei välttämättä ole apua kaikille, kaikki eivät välttämättä siitä huolimatta ymmärrä mitä pähteidenkäyttö heissä aiheuttaa		